

การปฏิบัติงานช่วงว่างตัวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กรณีศึกษา กรุงเทพมหานคร

โดย

จรัล แสงทอง

ภาคนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารจัดการสาธารณะสำหรับนักบริหาร

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ.2550

การปฏิบัติงานซึ่งตวงวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา กรุงเทพมหานคร

Metrology Practices of Local Government Administration :

A Case Study of Bangkok Metropolitan

โดย

จรัล แสงทอง

Jarun Sangthong

ภาคินพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารจัดการสาธารณะสำหรับนักบริหาร

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ.2550

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์

ภาคนิพนธ์

ของ

นายจรัส แสงทอง

เรื่อง

การปฏิบัติงานซึ่งตวงวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรณีศึกษา กรุงเทพมหานคร

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ.2550

ประธานคณะกรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

(ผศ.ดร.อรรถัย กักผล)

กรรมการภาคนิพนธ์

(ผศ.ดร.ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์)

คณะบดี

(รศ.ดร.นครินทร์ เมฆไตรรัตน์)

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การปฏิบัติงานช่างตวงวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา กรุงเทพมหานคร” นี้ มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงขั้นตอนการรับมอบภารกิจด้านช่างตวงวัด และการปฏิบัติงานด้านช่างตวงวัดของกรุงเทพมหานคร ศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานช่างตวงวัดของกรุงเทพมหานครรวมทั้งศึกษาทิศทางการดำเนินงานในอนาคตและแนวทางการให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านช่างตวงวัดของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ ทำการศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก เอกสารที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้การพรรณนาข้อมูล

กรุงเทพมหานคร เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดใหญ่มาก และเป็นมหานครแห่งเดียวของประเทศไทย ที่มีความพร้อมในการรับมอบภารกิจจากหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐมาปฏิบัติ และทุกภารกิจก็สามารถปฏิบัติงานได้ผลเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานที่ถ่ายโอนและประชาชน สำหรับการรับมอบภารกิจด้านช่างตวงวัดนั้น ก็มีขั้นตอนและกระบวนการในการรับมอบภารกิจที่รัดหน้าไปกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น หากพิจารณาด้านศักยภาพของกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมแล้วมีความสามารถที่จะพัฒนาบุคลากร และระบบงานด้านช่างตวงวัดของตนเองได้

จากการศึกษาพบว่า กรุงเทพมหานครได้มอบหมายให้สำนักการคลัง เป็นผู้ประสานการรับมอบภารกิจ สำหรับหน่วยงานที่จะปฏิบัติงานด้านช่างตวงวัดได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข ของแต่ละสำนักงานเขต หากพิจารณาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานดังกล่าวแล้ว สามารถควบคุมกำกับดูแลได้เพียงระดับเครื่องชั่งสปริงที่ใช้กับตามตลาดสดเท่านั้น สำหรับปัญหาในการดำเนินการขณะนี้พบว่า กรุงเทพมหานครยังไม่สามารถแต่งตั้งนายตรวจช่างตวงวัดได้ เนื่องจากกระทรวงพาณิชย์ยังไม่ได้ประกาศกำหนดคุณสมบัตินายตรวจช่างตวงวัดของกรุงเทพมหานครไว้ ส่วนทิศทางในอนาคตนั้น กรุงเทพมหานครควรตั้งหน่วยงานขึ้นมาปฏิบัติงานด้านช่างตวงวัดโดยเฉพาะ เพื่อพัฒนางานด้านช่างตวงวัดให้มีประสิทธิภาพและสามารถที่จะทำการตรวจสอบเครื่องชั่งตวงวัดที่มีเทคนิคในการตรวจสอบสูงขึ้น เช่น มาตรฐานน้ำมันเชื้อเพลิงตามสถานีบริการ ทั้งนี้เมื่อสามารถตรวจสอบเครื่องชั่งตวงวัดใด ๆ ได้แล้วก็จะมีศักยภาพในการตรวจสอบให้คำรับรองชั้นหลังเครื่องชั่งตวงวัดนั้น ๆ ได้ อันจะทำให้กรุงเทพมหานครสามารถจัดเก็บค่าธรรมเนียมรายได้จากการปฏิบัติงานช่างตวงวัด และสามารถนำรายได้จากส่วนนี้

มาใช้พัฒนางานให้ดีขึ้นจะส่งผลให้ประชาชนมีความพึงพอใจที่กรุงเทพมหานครสามารถให้ความ
เชื่อมั่นในการใช้เครื่องชั่งตวงวัด ที่เป็นเครื่องกำหนดปริมาณสินค้าเพื่อการซื้อขายในชีวิตประจำวัน
ได้

สำหรับแนวทางการให้การสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้น เมื่อ
กรุงเทพมหานครรับภารกิจนี้ไปแล้ว สำนักชั่งตวงวัดจะต้องพัฒนาภารกิจของตนเองให้สามารถ
ควบคุมเครื่องชั่งตวงวัดให้มากขึ้นพร้อม ทั้งให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านชั่งตวงวัดของ
กรุงเทพมหานครในด้านทางวิชาการ เช่น การจัดฝึกอบรม การสนับสนุนเอกสารทางเทคนิคต่าง ๆ
และให้การสนับสนุนการทำงานในเชิงลึกที่เกินกว่าที่กรุงเทพมหานครทำได้

ผู้ศึกษาเห็นว่า กรุงเทพมหานครควรที่จะรีบดำเนินการรับมอบภารกิจด้านชั่งตวงวัดมา
ดำเนินการ และการที่กรุงเทพมหานครเป็นแห่งแรกของประเทศที่จะรับภารกิจนี้ ควรที่จะมีการ
ตั้งคณะกรรมการกลางเพื่อให้การสนับสนุนแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น จากการปฏิบัติงานทั้ง
ทางด้านเทคนิค ข้อกฎหมาย แนวทางการปฏิบัติ เพื่อที่จะสามารถนำขบวนการต่าง ๆ ของ
กรุงเทพมหานครไปเป็นต้นแบบในการกระจายภารกิจชั่งตวงวัดให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ
ต่อไป เพราะว่าขณะนี้การนำภารกิจงานชั่งตวงวัดไปปฏิบัติยังไม่มีแรงจูงใจทางด้านงบประมาณที่
จะได้รับขณะเดียวกันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ไม่ทราบว่าจะดำเนินการอย่างไร สำหรับองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องรับมอบภารกิจนี้ควรที่จะมอบให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มี
ปริมาณงานที่มากพอและคุ้มค่ากับการรับภารกิจไปปฏิบัติ เช่น กรุงเทพมหานคร พัทยา และ
องค์การบริหารส่วนจังหวัด เท่านั้น สำหรับประโยชน์ที่จะได้รับเมื่อกรุงเทพมหานครรับภารกิจนี้ไป
ปฏิบัติ จะเป็นประโยชน์อย่างมากทั้งต่อหน่วยงานของสำนักชั่งตวงวัดเอง กรุงเทพมหานคร และ
ประชาชน รวมทั้งความมั่นใจของนานาประเทศได้

กิตติกรรมประกาศ

ภาคนิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งของคณะกรรมการสอบภาคนิพนธ์ ผู้ศึกษาของขอพระคุณ ผศ.ดร.อรรถัย ก๊กผล ประธานกรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาและ ผศ.ดร.ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์ กรรมการภาคนิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงภาคนิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาขอขอพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในโครงการปริญญาโทสำหรับนักบริหาร สาขาการบริหารจัดการสาธารณะ (EPA) คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการเป็นนักบริหารที่ดีและมีวิสัยทัศน์กว้างไกลในอนาคต

ในการนี้ ขอขอพระคุณเจ้าหน้าที่กรมการค้าภายใน และเจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานครที่กรุณาตลอดเวลาให้สัมภาษณ์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วย นายอังคาร พวงนาค ผู้อำนวยการส่วนเครื่องชั่ง นายศักดิ์ชัย หัสมิตร นักวิชาการชั่งตวงวัด 8 ว. นายประธาน วชิราพรพุดต นิติกร 7 ว. นางสุรีย์ วาดเขียน หัวหน้าฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข สำนักงานเขตคลองสาน และนายสิทธิเดช ฉวีวรรณ นักวิชาการคลัง 5 สำนักงานคลัง

สุดท้ายนี้ ขออุทิศภาคนิพนธ์ฉบับนี้แก่ บิดา มารดาผู้ล่วงลับที่ให้ความรักและเป็นกำลังใจแก่ผู้ศึกษาตลอดมา

นายจรัล แสงทอง

พฤษภาคม 2550

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(1)
กิตติกรรมประกาศ.....	(3)
สารบัญตาราง.....	(6)
สารบัญแผนภูมิ.....	(7)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
- ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
- วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
- วิธีการศึกษา.....	4
- ขอบเขตของการศึกษา.....	4
- นิยามศัพท์.....	5
- ประเด็นในการศึกษา.....	6
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
- แนวคิดด้านชั่งตวงวัด.....	7
- แนวคิดด้านการกระจายอำนาจ.....	12
- แนวคิดด้านศักยภาพ.....	16
- แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะ.....	17
- แนวคิดด้าน โครงสร้างองค์กร.....	21
- ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
3 บทบาทภาครัฐกับการพัฒนาการด้านชั่งตวงวัด.....	29
- ประวัติการชั่งตวงวัดประเทศไทย.....	29
- งานชั่งตวงวัดไทยในปัจจุบัน.....	30
- ลำดับขั้นตอนการรับมอบภารกิจด้านชั่งตวงวัดของกรุงเทพมหานคร.....	37
- การกำหนดหน่วยงานปฏิบัติงานชั่งตวงวัดของกรุงเทพมหานคร.....	45

สารบัญ (ต่อ)

4	ผลการศึกษา.....	49
	- ประโยชน์ที่จะได้รับจากการปฏิบัติภารกิจด้านซ่งตวงวัดซ่งตวงวัดของ กรุงเทพมหานคร.....	49
	- ความพร้อมและศักยภาพในการปฏิบัติงานด้านซ่งตวงวัดของ กรุงเทพมหานคร.....	52
	- ทิศทางการดำเนินงานซ่งตวงวัดในอนาคตของกรุงเทพมหานคร.....	56
	- การปฏิบัติงานด้านซ่งตวงวัด ของสำนักซ่งตวงวัด หลัง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับภารกิจไปปฏิบัติงาน.....	59
5	สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ.....	61
	- สรุปผลการศึกษา.....	61
	- ข้อเสนอแนะ.....	63
	- ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป.....	66
ภาคผนวก		
	ก.....	68
	ข.....	70
	ค.....	71
	บรรณานุกรม.....	73

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1.รายละเอียดภารกิจด้านซ่งตวงวัดที่ต้องถ่ายโอน.....	38
3.2. แผนปฏิบัติการรับ โอนภารกิจการให้บริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการให้แก่ กรุงเทพมหานคร.....	44
3.3. ปริมาณงานของซ่งตวงวัดที่กรุงเทพมหานครจะต้องรับไปปฏิบัติ.....	45

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
3.1. โครงสร้างสำนักชั่งตวงวัด.....	34
3.2. โครงสร้างฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข.....	48

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 นั้นได้ให้ความสำคัญในการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่นเป็นอย่างมาก โดยกำหนดไว้ในหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 78 “กำหนดให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น และระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น” นอกจากนี้ยังได้กำหนดไว้ใน หมวด 9 การปกครองส่วนท้องถิ่น จากมาตรา 282 ถึงมาตรา 290 รวม 9 มาตรา ซึ่งข้อความพอสรุปได้ คือ รัฐจะต้องให้ความสำคัญอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอิสระในการกำหนดนโยบายในการบริหารงานต่าง ๆ อย่างอิสระ ทั้งนี้รัฐจะเป็นผู้กำกับดูแลเท่าที่จำเป็นภายใต้กรอบของกฎหมายและจะต้องมีการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการถ่ายโอนอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแผนที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งอนุวัตตาม มาตรา 284 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2542 กำหนดให้กรมทะเบียนการค้า¹ ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจไปให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบ “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการร่วมกับรัฐ” ได้แก่การแต่งตั้งให้พนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นนายตรวจชั่งตวงวัด โดยให้มีอำนาจหน้าที่

---

1. ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็น กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 หมวด 12 มาตรา 29 และมอบหมายภารกิจด้านชั่งตวงวัด ไปสังกัดกรมการค้าภายใน.

ในการเข้าทำการตรวจสอบการใช้เครื่องซังตวงวัดและสินค้าหีบห่อ ตามพระราชบัญญัติมาตราซังตวงวัด พ.ศ. 2542 นอกจากนี้ยังมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบให้คำรับรอง ชั้นหลัง แก่เครื่องซังตวงวัดอีกด้วย และให้คงบางภารกิจที่ยังต้องดำเนินการเองอยู่ต่อไป คือ การตรวจสอบให้คำรับรองเครื่องซังตวงวัด “ชั้นแรก” การตรวจสอบการใช้เครื่องซังตวงวัดที่มีเทคนิคการตรวจสอบที่สูงกว่าศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสามารถที่จะเป็นผู้ประกาศให้เครื่องซังตวงวัด ใด ๆ เป็นเครื่องซังตวงวัด ตามพระราชบัญญัติมาตราซัง พ.ศ. 2542 ซึ่งจะให้นายตรวจซังตวงวัดสามารถเข้าทำการตรวจสอบได้

แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดกลุ่มภารกิจให้งานด้านซังตวงวัดเป็นภารกิจด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อย และให้เป็นภารกิจประเภท “หน้าที่ที่ต้องทำ” คือเป็นงานที่เกี่ยวกับการมอบอำนาจหรือเกี่ยวกับความจำเป็นพื้นฐาน หรือเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของประชาชน ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำตามกฎหมายที่กำหนด โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ 2546 เรื่อยมา ซึ่งจากการดำเนินการต่าง ๆ ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ เช่น การดำเนินการเตรียมความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงพาณิชย์โดยกรมการค้าภายใน² ได้ร่วมกับกรมการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดการฝึกอบรมให้ความรู้เบื้องต้นแก่พนักงานเจ้าหน้าที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจนครบทั่วประเทศ นอกจากนี้กรมการค้าภายในก็ได้ดำเนินการแก้ไขข้อกฎหมาย พระราชบัญญัติมาตราซังตวงวัด พ.ศ.2542 มาตรา 4 ที่เป็นบทบัญญัติความหมายของนายตรวจซังตวงวัด จากเดิม หมายถึง “ข้าราชการพลเรือนซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้” เป็น “ข้าราชการพลเรือนหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้” จึงทำให้การรับมอบภารกิจงานด้านซังตวงวัดจากกรมการค้าภายใน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นไปโดยไม่ขัดต่อกฎหมายเดิม

กรุงเทพมหานคร ถือว่าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดใหญ่ทั้งทางด้านขนาดของพื้นที่ 1,562.2 ตารางกิโลเมตร จำนวนประชากร 1,480,486 คน และมีความพร้อมมากที่สุดทั้งทางด้านงบประมาณและบุคลากร ซึ่งในปีงบประมาณ 2548 กรุงเทพมหานครมีบุคลากรที่เป็นข้าราชการประจำและลูกจ้าง รวม 83,724 คน³ โดยได้มีการดำเนินการตามขั้นตอนการรับมอบอำนาจดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม เช่นการจัดฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ด้าน

² เรื่องเดียวกัน.

³ กรุงเทพมหานคร , “www.bangkok.go.th” , 2548 ,15 ก.พ.2550.

ซังตวงวัด และการเตรียมการจัดของงบประมาณต่อสภากรุงเทพมหานครในการซื้อครุภัณฑ์แบบ
มาตรา พร้อมทั้งมอบหมายให้สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานการคลัง กรุงเทพมหานคร⁴ เป็น
ผู้ประสานการปฏิบัติงานซังตวงวัด กับกรมการค้าภายใน หากพิจารณาเปรียบเทียบความพร้อมใน
การปฏิบัติภารกิจที่รับมอบภารกิจจากการถ่ายโอนภารกิจจากหน่วยงานราชการส่วนกลาง ระหว่าง
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ของประเทศไทยแล้ว จะเห็นว่ากรุงเทพมหานครนั้นเป็นองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมมากที่สุด ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ และมีการ
ดำเนินการรับการถ่ายโอนภารกิจอย่างเป็นล้าหน้ากว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น โดยมีการ
มอบหมายหน่วยงานของกรุงเทพมหานครเข้ามารับผิดชอบการดำเนินการรับมอบการถ่ายโอน
ภารกิจ อีกทั้งเครื่องซังตวงวัดนั้นเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งในการกำหนดปริมาณสินค้าในการ
ซื้อ - ขาย เพื่อให้ได้ปริมาณที่ต้องการตรงตามราคาที่กำหนดไว้ และเป็นงานด้านการคุ้มครอง
ผู้บริโภคอีกประเภทหนึ่งที่จะเข้าไปสร้างความมั่นใจในเครื่องซังตวงวัดของประชาชนทั้งผู้ซังและผู้
ขาย ที่เป็นงานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องทำ โดยเฉพาะเครื่องซังสปริง ที่ใช้ซื้อขาย
กันอย่างแพร่ในตลาดสด ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ทั้งที่เป็นตลาดสดของกรุงเทพมหานครเอง
และตลาดสดของเอกชน ที่มีมากถึง 157 แห่ง⁵ (คาดว่าจะมีมากกว่านี้) แต่ในขณะที่เดียวกันความ
คืบหน้าของการให้บริการสาธารณะด้านซังตวงวัดของกรุงเทพมหานคร กลับไม่คืบหน้าเท่าที่ควร
คือยังไม่สามารถแต่งตั้งนายตรวจซังตวงวัด ตามพระราชบัญญัติมาตราซังตวงวัด พ.ศ.2542 ได้ ซึ่ง
เป็นสาเหตุที่น่าศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรครวมทั้งทิศทางการปฏิบัติงานด้านซังตวงวัดของ
กรุงเทพมหานคร

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- (1) เพื่อศึกษาขั้นตอนการรับมอบภารกิจด้านซังตวงวัด และการปฏิบัติงานด้านซังตวงวัดของกรุงเทพมหานคร
- (2) เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานซังตวงวัดของกรุงเทพมหานคร
- (3) เพื่อศึกษาทิศทางการดำเนินงานอนาคตและแนวทางการให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านซังตวงวัดทั้งทางด้านวิชาการและการปฏิบัติของหน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้องให้กับกรุงเทพมหานคร

---

⁴ สัมภาษณ์, สิทธิเดช ฉวีวรรณ, นักวิชาการคลัง 5, 9 ก.พ.2550.

⁵ ส่วนเครื่องซัง สำนักซังตวงวัด สํารวจเมื่อปี 2549 โดยไม่รวมตลาดนัด.

3. วิธีการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานด้านซ่งตวงวัดของกรุงเทพมหานคร ภายหลังจากรับมอบภารกิจ โดยมีขั้นตอนในการศึกษาดังนี้

(1) ศึกษา ค้นคว้า ขั้นตอนการรับมอบภารกิจ และขั้นตอนการรับมอบภารกิจด้านซ่งตวงวัด จากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(2) ศึกษาข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง จากกรมการค้ำภายในและกรุงเทพมหานคร รวมทั้งเจ้าหน้าที่ระดับผู้ปฏิบัติงานซ่งตวงวัดของกรุงเทพมหานคร

(3) วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อระบุสภาพปัญหา และนำเสนอแนวทางในการกำหนดทิศทางการปฏิบัติงานและการพัฒนางานให้สมบูรณ์ โดยใช้กรอบแนวคิดเรื่องการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกรอบในการศึกษาวิเคราะห์

4. ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ประกอบด้วย

(1) กฎระเบียบ เทศบัญญัติ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านซ่งตวงวัดของกรุงเทพมหานคร

(2) การปฏิบัติงานด้านซ่งตวงวัดของเจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานคร

(3) การดำเนินงานของกรุงเทพมหานครด้านซ่งตวงวัดภายหลังจากรับมอบภารกิจการกระจายภารกิจจากกรมการค้ำภายใน

(4) สถานภาพและขีดความสามารถรวมทั้งการพัฒนางานด้านซ่งตวงวัดของกรุงเทพมหานครในอนาคต

(5) การให้การสนับสนุนงานด้านวิชาการและแนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้องต่อกรุงเทพมหานครในด้านงานซ่งตวงวัด

(6) ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานและการพัฒนางานซ่งตวงวัด

5. นิยามศัพท์

“กรุงเทพมหานคร” หมายถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528

“กรมการค้าภายใน” หมายถึง หน่วยงานสังกัดกระทรวงพาณิชย์ ที่มีหน้าที่ดูแลเครื่องชั่งตวงวัดที่ใช้ในการซื้อขายสินค้า ตลอดจนเครื่องชั่งตวงวัดที่ใช้ในกิจการที่ต้องมีการคิดค่าตอบแทน การคำนวณภาษีอากร และการเก็บค่าธรรมเนียม

“งานด้านชั่งตวงวัด” หมายถึง งานกำกับดูแล การใช้เครื่องชั่งตวงวัดที่ใช้ในการซื้อขายสินค้า ตลอดจนเครื่องชั่งตวงวัดที่ใช้ในกิจการที่ต้องมีการคิดค่าตอบแทน การคำนวณภาษีและการเก็บค่าธรรมเนียม รวมทั้งการตรวจสอบความถูกต้องและการตรวจสอบให้คำรับรองเครื่องชั่งตวงวัดดังกล่าวด้วย

“นายตรวจชั่งตวงวัด” หมายถึง ข้าราชการพลเรือนหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พ.ศ.2542

“แบบมาตรา”⁶ หมายถึง วิธีการ และเครื่องมือ ที่ได้รับการประกาศให้สามารถใช้ในการตรวจสอบเครื่องชั่งตวงวัดได้ โดยแบ่งเป็น 3 ชั้น คือ

1.แบบมาตราชั้น 1 เป็นแบบมาตราที่สำนักงานมาตราชั่งตวงวัดระหว่างประเทศ⁷ กำหนดให้ใช้หรือรับรองความเที่ยงแล้ว ส่วนมากสถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติจะเป็นผู้เก็บรักษาเนื่องจากเป็นหน่วยงานที่เป็นตัวแทนของประเทศไทยในการเป็นสมาชิกสำนักงานมาตราชั่งตวงวัดระหว่างประเทศ⁸

2.แบบมาตราชั้น 2 ได้แก่แบบมาตราที่ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงกับแบบมาตราชั้น 1 แล้ว ซึ่งส่วนมากจะอยู่ในห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ของประเทศไทยเช่น ห้องปฏิบัติการของสถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ ห้องปฏิบัติการของสำนักชั่งตวงวัด และห้องปฏิบัติต่าง ๆ ที่ผ่านการรับรองจากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เช่น ของบริษัทปูนซีเมนต์ไทย บริษัทการบินไทย เป็นต้น

---

⁶ พระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พ.ศ. 2542 หมวด 2 ว่าด้วยแบบมาตรา มาตรา 12 – มาตรา 15.

⁷ Bureau International des Poids et Mesures (BIPM) ประเทศฝรั่งเศส.

⁸ พระราชบัญญัติพัฒนาระบบมาตรวิทยาแห่งชาติ พ.ศ. 2540 มาตรา 13 (11).

3.แบบมาตรฐานชั้น 3 ได้แก่แบบมาตรฐานที่ได้รับการสอบเทียบกับแบบมาตรฐานชั้น 2 แล้ว ซึ่งในการตรวจสอบเครื่องชั่งตวงวัดของนายตรวจมาตราชั่งตวงวัดจะใช้แบบมาตรฐานนี้ เช่น ค้อนน้ำหนัก เครื่องชั่งมาตรฐาน การชักตัวอย่างสินค้าหีบห่อเพื่อตรวจสอบ⁹ เป็นต้น

6. ประเด็นในการศึกษา

งานชั่งตวงวัดเป็นภารกิจหนึ่งที่กรมการค้าภายใน จะต้องกระจายภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการในบางส่วน ซึ่งงานชั่งตวงวัดนั้นเป็นภารกิจที่จะต้องเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ ดังนั้นการกระจายภารกิจด้านชั่งตวงวัดให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์ที่เป็นอิสระในการปฏิบัติงาน จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจศึกษาขั้นตอนการปฏิบัติงาน วิธีการรวมทั้งการสอบเทียบย้อนกลับมายังแบบมาตรฐานแห่งชาติของประเทศไทย และการประสานงานการปฏิบัติงานทั้งทางด้านวิชาการและวิธีการใหม่ ๆ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของรัฐบาลกลาง เพื่อพัฒนางานให้ทันสมัยและเป็นแบบเดียวกันทั่วประเทศ ทั้งด้านวิธีการ การบังคับใช้กฎหมาย และแบบมาตรฐานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- (1) ทราบแนวทางและวิธีการปฏิบัติงานด้านชั่งตวงวัดของกรุงเทพมหานคร ภายหลังจากรับมอบภารกิจ เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนใน กรุงเทพมหานครได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- (2) สามารถนำแนวทางการปฏิบัติงานของกรุงเทพมหานครไปประยุกต์ใช้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่ยังไม่เริ่มดำเนินงานด้านชั่งตวงวัด
- (3) สามารถนำปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาเป็นแนวทางในการพัฒนางานชั่งตวงวัดของประเทศไทยให้เป็นทิศทางเดียวกัน
- (4) กรุงเทพมหานครสามารถทราบทิศทางการปฏิบัติงานด้านชั่งตวงวัดและประสานงานการปฏิบัติงานกับหน่วยงานกลางในด้านการสอบเทียบย้อนกลับ กับแบบมาตรฐานแห่งชาติและการประสานงานด้านวิชาการ พัฒนาการด้านชั่งตวงวัด

---

⁹ ระเบียบสำนักงานกลางชั่งตวงวัด ว่าด้วยหลักเกณฑ์การตรวจสอบการแสดงปริมาณสุทธิของสินค้าหีบห่อ พ.ศ.2543.

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงการให้บริการสาธารณะด้านชั่งตวงวัดภายหลังรับมอบภารกิจ กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร ดังนี้

- 1.แนวคิดด้านหลักการชั่งตวงวัด
- 2.แนวคิดด้านการกระจายอำนาจ
- 3.แนวคิดด้านศักยภาพและความพร้อม
- 4.แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะ
- 5.แนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กร
- 6.ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดด้านชั่งตวงวัด

องค์กรระหว่างประเทศว่าด้วยกฎหมายชั่งตวงวัด (OIML)¹ ได้ให้ความหมายกฎหมายด้านชั่งตวงวัดว่า “ Legal Metrology is the entirety of the legislative, administrative and technical procedures established by , or by reference to public authorities, and implemented on their behalf in order to specify and to ensure, in a regulatory or contractual manner, the appropriate quality and credibility of measurements related to official controls, trade, health, safety and the environment”²

จากคำจำกัดความดังกล่าว จะเห็นว่ากฎหมายด้านชั่งตวงวัดจะเป็นกฎหมายที่บัญญัติด้านการจัดการ ด้านเทคนิค และด้านอำนาจ เป็นอำนาจทางสาธารณะในการเข้าไปปฏิบัติงานของ

---

¹ International Organization of Legal Metrology (OIML) เป็นองค์กรระหว่างประเทศว่าด้วยกฎหมายชั่งตวงวัด ซึ่งสำนักชั่งตวงวัด กรมการค้าภายใน เป็นสมาชิกประเภท Corresponding โดยมีสมาชิกทั้งหมด 113 ประเทศ.

² OIML Introduction and Presentation , www.oiml.org/information/presentation.html, 2006 , 15 ก.พ.2550.

เจ้าหน้าที่ที่จะนำไปสู่การกำหนดรายละเอียดและสร้างความมั่นใจ โดยใช้กฎระเบียบหรือพันธะสัญญา เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและคุณภาพของเครื่องมือวัด รวมถึงการกำกับดูแลให้เป็นไปตามนั้น สามารถแบ่งเครื่องมือวัดดังกล่าวออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1.ด้านการพาณิชย์ เช่นเครื่องชั่งตวงวัดทั่วไปที่ใช้เป็นเครื่องวัดปริมาณสินค้าเพื่อการซื้อขายหรือใช้กำหนดมูลค่าการชำระภาษีหรือค่าบริการต่าง ๆ ที่เห็นกันอยู่ทั่วไป ขณะนี้อยู่ในการกำกับดูแลของสำนักชั่งตวงวัด ที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พ.ศ.2542 โดยยึดหลักการว่า “เครื่องชั่ง เครื่องตวง ทุกประเภทกฎหมายกำหนดให้อยู่ในข่ายควบคุมทั้งหมด หากไม่ควบคุมต้องออกเป็นประกาศกระทรวง และถ้าเป็นเครื่องวัด เมื่อจะควบคุมต้องออกประกาศเป็นประกาศกระทรวง”³ เครื่องชั่งตวงวัดที่อยู่ในความควบคุมดังกล่าวจะต้องนำส่งสำนักชั่งตวงวัด และสำนักงานสาขาชั่งตวงวัด ทำการตรวจสอบให้คำรับรอง⁴ นอกจากนี้ในขณะที่ประชาชนนำไปใช้งานเจ้าหน้าที่ชั่งตวงวัดโดยนายตรวจชั่งตวงวัดสามารถที่เข้าทำการตรวจสอบความถูกต้องได้⁵

2.ด้านสุขภาพ เช่นเครื่องวัดอุณหภูมิคนไข้ เครื่องวัดความดัน เครื่องวัดความเข้มข้นของรังสี เป็นต้น ขณะนี้ สำนักชั่งตวงวัดไม่ได้ประกาศเป็นเครื่องวัดที่อยู่ในข่ายควบคุม เนื่องจากส่วนใหญ่จะใช้ในสถานพยาบาล ซึ่งมีหน่วยงานของรัฐดูแลอยู่แล้วคือ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ส่วนสำนักชั่งตวงวัดจะให้การสนับสนุนในด้านการประสานงานด้านวิชาการกับองค์กรชั่งตวงวัดระหว่างประเทศที่สำนักชั่งตวงวัด เป็นสมาชิกและได้มีการ

---

³ พระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พ.ศ. 2542 มาตรา 8 เครื่องชั่งและเครื่องตวงที่อยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่เครื่องชั่งและเครื่องตวงทุกชนิด เว้นแต่เครื่องชั่งและเครื่องตวงที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้ยกเว้น

เครื่องวัดที่อยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่เครื่องวัดที่รัฐมนตรีกำหนดในกฎกระทรวง.

⁴ เรื่องเดียวกัน , มาตรา 29 เครื่องชั่งตวงวัด ต้องได้รับการตรวจสอบและรับคำรับรองของพนักงานเจ้าหน้าที่

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่เครื่องชั่งตวงวัดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้ยกเว้นการให้คำรับรอง.

⁵ เรื่องเดียวกัน , หมวด 5 อำนาจนายตรวจชั่งตวงวัด.

ประสานงานในด้านดังกล่าว เช่นการจัดบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมในด้านนี้ ร่วมกับหน่วยงาน ช่างตวงวัดระหว่างประเทศที่สำนักช่างตวงวัดเป็นตัวแทนของประเทศไทยในการเป็นสมาชิก เช่น สมาพันธ์ช่างตวงวัดอาเซียน (APLMF) เป็นต้น

3. ด้านความปลอดภัย เช่นเครื่องวัดความดันของโรงงาน เครื่องวัดแรงดันไฟฟ้า เครื่องวัดความเข้มของแสง เป็นต้น ในด้านนี้สำนักช่างตวงวัดยังไม่ประกาศให้เป็นเครื่อง ช่างตวงวัดในข่ายควบคุม เนื่องจากส่วนใหญ่จะอยู่ในโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งอยู่ในการ ควบคุมของกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ทั้งนี้ผู้ประกอบการที่เป็นเจ้าของ เครื่องสามารถนำไปสอบเทียบได้ที่ห้องปฏิบัติการสอบเทียบต่าง ๆ ภายในประเทศได้อยู่แล้ว อีกชนิดหนึ่งคือ เครื่องวัดความเร็วของรถยนต์ ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้ในหน่วยราชการเช่น สำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ กรมทางหลวง การทางพิเศษแห่งประเทศไทย ซึ่งเครื่องชนิดนี้จะส่งสอบเทียบ ณ กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงวิทยาศาสตร์

4. ด้านสิ่งแวดล้อม เช่นเครื่องวัดค่าของไอเสียรถยนต์ เครื่องวัดความเข้มของเสียง เครื่องวัดขนาดฝุ่นละออง เป็นต้น

การสร้าง ความมั่นใจดังกล่าว ก็คือ การตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องช่างตวงวัด โดยตรวจสอบเทียบแบบมาตรา⁶ ที่กำหนดไว้ว่าจะใช้กับเครื่องช่างตวงวัดชนิดใด เช่น การ ตรวจสอบเครื่องชั่ง จะต้องตรวจสอบโดยใช้ตุ้มน้ำหนัก และวิธีการต่าง ๆ ตาม ที่กำหนดไว้ใน กฎกระทรวง เรื่อง “กำหนดเครื่องวัดที่อยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัติมาตราช่างตวงวัด พ.ศ.2542 ลักษณะ รายละเอียดของวัสดุที่ใช้ผลิตอัตราเพื่อเหลือเผื่อขาดและคำรับรองของเครื่องช่างตวงวัด หลักเกณฑ์และวิธีการจดทะเบียนเครื่องหมายเฉพาะตัว พ.ศ.2546” การตรวจสอบความถูกต้อง ของมาตรวัดน้ำมันเชื้อเพลิง จะต้องตรวจสอบโดยใช้เครื่องตวงแบบมาตราตามพิคัดกำลังต่าง ๆ คือ 5 ลิตร 20 ลิตร และ 50 ลิตร และทำการทดสอบตามวิธีที่กำหนดโดยกฎกระทรวง ฯ เป็นต้น

---

⁶ เรื่องเดียวกัน , มาตรา 30 การตรวจสอบเครื่องช่างตวงวัด ให้ดำเนินการโดยตรวจสอบเทียบกับ แบบมาตรา เมื่อตรวจสอบว่าถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ และกฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้แล้วให้ พนักงานเจ้าหน้าที่ให้คำรับรอง.

สำหรับเครื่องชั่งตวงวัดที่อยู่ในข่ายควบคุมตามพระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พ.ศ. 2542 จะครอบคลุมถึงเครื่องชั่งตวงวัดในเชิงพาณิชย์เป็นหลัก โดยใช้หลักเกณฑ์คือเครื่องชั่งใดไม่ควบคุมจะทำการออกประกาศ เช่นเครื่องชั่งน้ำหนักตัว เครื่องชั่งในครัวเรือน เครื่องชั่งที่มีพิกัดกำลังต่ำกว่า 1 กก. และเครื่องชั่งที่มีค่าอ่านละเอียดในชั้นที่ 1 และ 2 เป็นต้น และหากเครื่องตวงเครื่องวัดใดที่จะควบคุมจะทำการออกประกาศกำหนด เช่น เครื่องวัดความชื้นข้าวเปลือก และขณะนี้กำลังพิจารณาที่จะนำเครื่องมาตรวัดก๊าซ NGV เป็นเครื่องวัดในควบคุมตามพระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พ.ศ. 2542 และมีเครื่องวัดอีกหลากหลายที่จะต้องนำเข้ามาเป็นเครื่องชั่งตวงวัดตาม พ.ร.บ.นี้ เช่นมิเตอร์ไฟฟ้า มิเตอร์แก๊ส เครื่องวัดต้นข้าวเปลือกในโรงสี เครื่องวัดความชื้นเมล็ดกาแฟและข้าวโพด เครื่องวัดความหวานของอ้อย คุณสมบัติของโพลีเอทิลีน โพรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้ประมวลผลการชั่งของเครื่องชั่งรถยนต์ เป็นต้น ซึ่งการเข้าไปกำกับดูแลเครื่องวัดดังกล่าวจะต้องศึกษา และพัฒนาเครื่องมือในการตรวจสอบและจะต้องมีการบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ สถาบันพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ เป็นต้น จากกรอบแนวคิดดังกล่าวจะเห็นว่างานชั่งตวงวัดไม่สามารถที่จะแปรรูปให้หน่วยงานที่เป็นเอกชนทำได้ทั้งหมด แต่เป็นงานที่สามารถที่จะกระจายการควบคุมกำกับดูแล ตามชนิดของเครื่องชั่งตวงวัดที่กระทบกับภารกิจของตนเอง โดยให้มีหน่วยงานกลางที่สามารถให้คำแนะนำด้านการปฏิบัติงาน ทั้งทางด้านวิธีการที่จะต้องเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคม และการพัฒนาต่าง ๆ รวมทั้งการลงมือปฏิบัติเองเพื่อเทียบเคียง เพื่อเป็นการป้องกันการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการบังคับใช้ข้อกำหนดในการเข้าถึงของเครื่องชั่งตวงวัดนั้น ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในบางกรณี เช่น การดำเนินการตรวจสอบโดยใช้แบบมาตรา และวิธีการที่ไม่เหมือนกัน การบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เหมือนกัน เช่น เหตุใดเจ้าหน้าที่ถึงดำเนินการเพียงแก่ขั้นตอนการยึดเครื่องชั่งตวงวัด แต่ในขณะที่เดียวกันและเหตุการณ์คล้ายกัน ถึงได้นำส่งดำเนินคดี

การพัฒนาด้านชั่งตวงวัดระดับโลก⁷

เพื่อให้การพัฒนางานด้านชั่งตวงวัด และมาตรวิทยา ในระดับสากลเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีทิศทาง องค์การระหว่างประเทศได้แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ เพื่อให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนประเทศสมาชิก ดังนี้

---

⁷ สมัญญา เทพบุตร , “ทิศทาง การพัฒนาชั่งตวงวัด” , เครื่องชั่งไทย, ฉบับปฐมฤกษ์ (2549): หน้า 39 .

- องค์การการค้าโลก (WTO) และองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยกฎหมายชั่งตวงวัด (OIML) รับผิดชอบในการทำให้เกิดความกลมกลืน สอดคล้องกันของกฎหมายชั่งตวงวัด (Harmonization of Legal Metrology) ในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ
- องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐาน (International Organization for Standardization: ISO) และคณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยไฟฟ้าเทคนิค (International Electrotechnical Commission : IEC) รับผิดชอบในการทำให้เกิดความสอดคล้องกลมกลืนของมาตรฐาน ที่ไม่ได้บังคับด้วยกฎหมาย
- คณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยชั่งตวงวัด (มาตรวิทยา) (International Committees of Weights and Measures: CIPM) รับผิดชอบในความสอบย้อนกลับได้ (Traceability) ไปสู่ระบบหน่วยระหว่างประเทศ
- องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศว่าด้วยการรับรองห้องปฏิบัติการ (International Laboratory Accreditation Cooperation: ILAC) และที่ประชุมร่วมระหว่างประเทศว่าด้วยการรับรอง (International Accreditation Forum: IAF) รับผิดชอบในการรับรองขีดความสามารถของห้องปฏิบัติการและเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบให้การรับรอง (Competence of Laboratories and Certification Bodies)
- องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐาน (International Organization for Standardization: ISO) และคณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยไฟฟ้าเทคนิค (International Electrotechnical Commission : IEC) รับผิดชอบในการทำให้เกิดความสอดคล้องกลมกลืนของมาตรฐาน ที่ไม่ได้บังคับด้วยกฎหมาย
- คณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยชั่งตวงวัด (มาตรวิทยา) (International Committees of Weights and Measures: CIPM) รับผิดชอบในความสอบย้อนกลับได้ (Traceability) ไปสู่ระบบหน่วยระหว่างประเทศ
- องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศว่าด้วยการรับรองห้องปฏิบัติการ (International Laboratory Accreditation Cooperation: ILAC) และที่ประชุมร่วมระหว่างประเทศว่าด้วยการรับรอง (International Accreditation Forum: IAF) รับผิดชอบในการรับรองขีดความสามารถของห้องปฏิบัติการและเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบให้การรับรอง (Competence of Laboratories and Certification Bodies)

ขั้นตอนการตรวจสอบเครื่องชั่งตวงวัด

จากประสบการณ์ในการทำงานด้านชั่งตวงวัด ที่ต้องทำการตรวจสอบเครื่องชั่งตวงวัด ทั้งการตรวจสอบตามสถานที่ใช้งานและการตรวจสอบให้คำรับรองเครื่องชั่งตวงวัดนั้น สามารถสรุปขั้นตอนในการปฏิบัติการตรวจสอบเครื่องชั่งตวงวัด ได้ดังนี้

1. การตรวจสอบลักษณะเบื้องต้นของเครื่อง เช่น การตรวจสอบสภาพความถูกต้อง การตรวจสอบสภาพเครื่องหมายคำรับรอง คุณลักษณะอื่น ๆ ที่กำหนดในกฎกระทรวงตามแต่ชนิดของเครื่องชั่งตวงวัด นั้น ๆ

2. ตรวจสอบความเที่ยงโดยเทียบกับแบบมาตราตามขั้นตอนที่กำหนดในกฎกระทรวง ฯ พร้อมบันทึกผล

3. การพิจารณาผลการตรวจสอบ ถ้าถูกต้อง ให้คำรับรอง เช่น ดิจิตอลสเกล หากเป็นการตรวจสอบ ประทับเครื่องหมายคำรับรอง ถ้าพบว่าไม่ถูกต้อง ดำเนินการตามกฎหมาย เช่น ยึดกรณีผิดตามสภาพ หรือดำเนินคดี กรณีพบว่ามี การตั้งใจและเจตนากระทำผิด

2. แนวคิดด้านการกระจายอำนาจ

2.1 ความหมายของการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจ (Decentralization) หรือที่เรียกว่า “มัธยวิภาค”⁸ ความหมายก็คือ เป็นความพยายามที่จะมอบอำนาจหน้าที่ และความสามารถในการดำเนินการให้กับหน่วยงานระดับล่าง หรือหน่วยงานอื่น ในการให้อำนาจตัดสินใจ สั่งการ บริหารงานต่าง ๆ ในด้านที่ตนเองหรือหน่วยงานมีอยู่และกำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลหรือหน่วยงานที่รับมอบภารกิจนั้นสามารถที่จะดำเนินงานนั้น ๆ ได้อย่างอิสระ สำหรับในด้านการปกครองประเทศนั้นจะเป็น การกระทำหรือมาตรการต่าง ๆ ที่รัฐบาลกลางหรือการบริหารราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ได้มอบอำนาจให้ท้องถิ่นจัดทำกิจการหรือการบริการสาธารณะบางเรื่องภายในเขตของแต่ ละท้องถิ่นหรือโอนภารกิจบริการสาธารณะบางกิจการจากรัฐไปให้หน่วยงานองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้แต่ละท้องถิ่นดูแลจัดการปัญหาของตนเองในแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้ สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นได้

---

⁸ ประยูร กาญจนกุล, การบริหารราชการปกครอง, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2535).

ลิขิต ชีรเวทิน.⁹ ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจ โดยกล่าวไว้ว่าการกระจายอำนาจการปกครองว่ามีความสำคัญในทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม โดยสรุปประเด็นใหญ่ ๆ ได้ 2 ประเด็น คือ

1. การกระจายอำนาจ เป็นรากแก้วของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เนื่องด้วยประชาธิปไตยต้องประกอบด้วย โครงสร้างส่วนบน คือระดับชาติ และโครงสร้างส่วนล่าง คือระดับ ท้องถิ่น การปกครองตนเองในรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นแท้จริง คือ รากแก้ว เป็นฐานเสริมกำลังสำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย

2. การกระจายอำนาจมีความสำคัญในทางเศรษฐกิจและสังคม ในด้านการพัฒนาชนบทโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต้องมีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น¹⁰ กล่าวถึงการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ว่า

การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการบริหารจัดการบ้านเมืองของรัฐในระบอบประชาธิปไตย โดยมุ่งลดบทบาทของรัฐในส่วนกลางให้เหลือแต่ภารกิจหลักที่ต้องทำเท่าที่จำเป็นและเพิ่มบทบาทให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าดำเนินการแทนในภาระงานที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของประชาชนส่วนใหญ่ ซึ่งรวมถึงการดูแลความสงบเรียบร้อย การพัฒนาการจัดบริการสาธารณะ การพัฒนาและจัดการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชนมากขึ้น การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นจึงเป็นการจัดความสัมพันธ์ทางอำนาจหน้าที่ระหว่างส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสภาพการณ์บ้านเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปในสถานะที่สังคมมีกลุ่มที่หลากหลาย มีความต้องการและความคาดหวังจากรัฐที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่รัฐมีขีดความสามารถและทรัพยากรที่จำกัดในการตอบสนองปัญหาและความต้องการที่เกิดขึ้นในแต่ละท้องถิ่นได้ทันต่อเหตุการณ์จึงต้องมีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเพื่อ

---

⁹ ลิขิต ชีรเวทิน, การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2535), หน้า 3.

¹⁰ สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ร่างแผนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, เอกสารประกอบการสัมมนา, (กรุงเทพมหานคร : กรมการปกครอง, 2543).

1. ลดบทบาทของรัฐในส่วนกลาง ให้เหลือแต่งานที่ต้องทำเท่าที่จำเป็น โดยรัฐจะดำเนินการในภารกิจที่เป็นงานส่วนรวมของทั้งประเทศและเกี่ยวข้องกับระดับประเทศมากขึ้น
2. เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ “ร่วมคิดร่วมตัดสินใจร่วมดำเนินการและร่วมรับผิดชอบ” และบริหารงานชุมชนท้องถิ่นให้เป็นไปตามทิศทางแนวคิดของตนเอง

2.2 กรอบแนวคิดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น¹¹

กรอบแนวคิดด้านการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ยึดหลักการและสาระสำคัญ 3 ด้าน คือ

- (1) ด้านความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารจัดการ การบริหารงานบุคคล และการเงินการคลังของตนเอง โดยยังคงรักษาความเป็นรัฐเดี่ยวและความมีเอกภาพของประเทศ การมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และความมั่นคงของชาติเอาไว้ได้ ตลอดจนการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองท้องถิ่นภายใต้ระบอบประชาธิปไตย

- (2) ด้านการบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

รัฐต้องกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองมากขึ้นและตัดสินใจในกิจการของตนเองมากขึ้น โดยปรับบทบาทและภารกิจของราชการบริหารส่วนกลางและบริหารราชการส่วนภูมิภาคและเพิ่มบทบาทให้ส่วนท้องถิ่นเข้าดำเนินการแทน เพื่อให้ราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาครับผิดชอบในภารกิจมหภาค และภารกิจที่เกินกว่าขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการได้โดยกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านนโยบาย และด้านกฎหมายเท่าที่จะเป็น ให้การสนับสนุน ส่งเสริมด้านเทคนิควิชาการ และตรวจสอบติดตามประเมินผล

---

¹¹ สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, คู่มือการปฏิบัติงานด้านการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, 2543), หน้า 196.

(3) ด้านประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐต้องกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณะที่ดีขึ้น ไม่ต่ำกว่าเดิม มีคุณภาพมาตรฐานการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและรับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการให้มากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชน ภาคประชาสังคม และชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมดำเนินงานและติดตามตรวจสอบ

2.3 ขอบเขตการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น¹²

(1) รัฐจะกระจายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ อำนาจการตัดสินใจอำนาจการบริหารจัดการทรัพยากรการเงิน การคลัง และบุคลากรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทต่าง ๆ สร้างความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนและภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(2) รัฐจะดำเนินการปรับบทบาทของราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาค ปรับโครงสร้างภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง พัฒนาโครงสร้างและกลไกเพื่อสนับสนุนการกระจายอำนาจ รวมทั้งสร้างระบบติดตามตรวจสอบ กำกับดูแลและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

2.4 รูปแบบการถ่ายโอนภารกิจ¹³

รูปแบบการถ่ายโอนจะมีทั้งการถ่ายโอนอำนาจและหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะตามที่ระบุไว้ใน พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และการปรับปรุงอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภารกิจ ซึ่งมีลักษณะการถ่ายโอน 3 ลักษณะ คือ

(1) ภารกิจที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง แบ่งได้ 3 ประเภท

- ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการหรือผลิตบริการสาธารณะเอง
- ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการร่วมกับองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นอื่น

¹² เรื่องเดียวกัน , หน้า 199.

¹³ สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, คู่มือการปฏิบัติงานด้านการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, 2543) หน้า 207.

- การกิจที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการแต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถซื้อบริการจากภาคเอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

(2) การกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการร่วมกับรัฐ

(3) การกิจที่รัฐยังคงดำเนินการอยู่แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถที่จะดำเนินการได้

2.5 การสร้างระบบประกันคุณภาพบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น¹⁴

(1) ในการถ่ายโอนการจัดบริการสาธารณะจากราชการบริหารส่วนกลางไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานของการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปพร้อมกันด้วยซึ่งจะสอดคล้องกับแนวคิดของการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหลักการการส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดี

(2) หน่วยงานราชการส่วนกลางยังคงต้องกำหนดมาตรฐานทั่วไปของการจัดบริการสาธารณะ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติหรือเป็นคู่มือปฏิบัติงานให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกำกับดูแลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบ รวมทั้งมาตรฐานต่าง ๆ ที่รัฐเห็นว่าจำเป็นต้องควบคุมดูแลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตาม

(3) สร้างแรงจูงใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพัฒนาคุณภาพการจัดบริการสาธารณะโดยมีการแข่งขันกันระหว่างท้องถิ่น โดยรัฐหรือองค์กรกลางเข้ามาทำการประเมินร่วมกับประชาชนและภาคประชาสังคม

3. แนวคิดด้านศักยภาพ

3.1 ความหมายของศักยภาพ

พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ¹⁵ ให้ความหมายของศักยภาพว่า หมายถึงอำนาจหรือคุณสมบัติที่มีแฝงอยู่ในสิ่งต่าง ๆ อาจทำให้ปรากฏเห็นได้

¹⁴ เรื่องเดียวกัน , หน้า 228 .

¹⁵ “ศักยภาพ”,พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ ,(กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช,2530).

ศักดิ์ชัย หัสมินทร์.¹⁶ ให้ความหมายของศักยภาพว่า หมายถึงพลังความสามารถของบุคคลหรือหน่วยงานที่มีอยู่ในตัวซึ่งสามารถที่จะนำออกมาใช้เพื่อดำเนินการหรือประกอบกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งภายใต้ขอบเขตให้ได้ผลสำเร็จ ซึ่งจะมีลักษณะไม่ตายตัว แต่อาจจะทำให้มีมากขึ้นหรือเข้มแข็งขึ้นได้จากการพัฒนา

ดังนั้น “ศักยภาพ” หมายความว่า พลังความสามารถของบุคคลหรือองค์กรที่มีอยู่ในตัวที่สามารถนำออกมาใช้เพื่อให้การดำเนินการหรือประกอบกิจกรรมใด ๆ อย่างใดอย่างหนึ่งได้เป็นผลสำเร็จ ภายใต้สภาวะแวดล้อมที่จำกัด ทั้งนี้จะมีมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับการพัฒนาหรือประสบการณ์ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องประกอบด้วยด้านกำลังคน กำลังเงิน เครื่องมือ ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในองค์กร และความสามารถอื่นที่สามารถสรรหาจากนอกองค์กรเพื่อนำมาบูรณาการดำเนินงานนั้น ๆ ให้สำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3.2 ความหมายของความพร้อม

ได้มีนักวิชาการจำนวนหลายท่านได้ให้ความหมายของ ความพร้อม ซึ่งสามารถที่จะสรุปได้ว่า “ความพร้อม” หมายถึง การมีสภาพที่เกิดจากการเตรียมตัวเพื่อตอบสนองต่อการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด หากเกิดขึ้นแล้วทุกคนทั้งองค์กรมีความคิดว่าการนั้นจะสำเร็จลุล่วงได้ หรือหากมองอีกแบบคือองค์กรหรือตัวบุคคล มีความเป็นผู้ใหญ่เพียงพอสำหรับการแสดงออกซึ่งการกระทำต่อการใดได้อย่างเต็มที่ และสามารถจะได้ผลดีในระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่ง

4. แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะ

4.1 ความหมายของบริการสาธารณะ

ประยูร กาญจนกุล.¹⁷ ได้ให้ความหมายว่า การบริการสาธารณะ หมายถึง กิจกรรมที่อยู่ในความอำนาจหรืออยู่ในความควบคุมของฝ่ายปกครองที่จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนองความต้องการของส่วนรวมของประชาชน

---

¹⁶ ศักดิ์ชัย หัสมินทร์, “การจัดบริการสาธารณะของท้องถิ่น กรณีศึกษา สำนักชั่งตวงวัด”, (ภาคนิพนธ์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548), หน้า 25.

¹⁷ ประยูร กาญจนกุล, คำบรรยายกฎหมายปกครอง, (พิมพ์ครั้งที่ 3), (กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535), หน้า 108.

นนทวัฒน์ บรมานันท์.¹⁸ ได้ให้ความหมายว่า การบริการสาธารณะ หมายถึง กิจกรรมที่รัฐมีหน้าที่ต้องจัดทำขึ้นเพื่อสนองความต้องการของประชาชนโดยรวม ซึ่งฝ่ายปกครองนั้นจะหมายถึงฝ่ายปกครองทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น องค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรต่าง ๆ ที่ให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนและมีความเชื่อมโยงกับฝ่ายปกครอง เช่น สมาคมวัฒนธรรมแห่งชาติ เป็นต้น แต่ไม่รวมถึงองค์กรเอกชน (NGO) ที่ทำงานเพื่อสังคมในด้านประโยชน์สาธารณะ เช่น มูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง มูลนิธิร่วมกตัญญู เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากองค์กรเอกชนนั้นไม่อยู่ภายใต้การควบคุม ใด ๆ ของฝ่ายปกครอง และมีวัตถุประสงค์ในกิจกรรมและเนื้อหาต้องเพื่อประโยชน์สาธารณะเท่านั้น ซึ่งการบริการสาธารณะนั้นจะต้องประกอบด้วยเงื่อนไขสองประการคือ

1. กิจกรรมนั้นจะต้องเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนิติบุคคลในกฎหมายมหาชน ซึ่งหมายความถึงการที่นิติบุคคลในกฎหมายมหาชนเป็นผู้ประกอบกิจกรรมที่เป็นสาธารณะนั้นด้วยตนเองอันได้แก่กิจกรรมที่รัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรมหาชนหรือรัฐวิสาหกิจเป็นผู้ดำเนินการ และยังหมายความรวมถึงกรณีนิติบุคคลในกฎหมายมหาชนที่มอบภารกิจของตนบางประเภทให้ออกชนเป็นผู้ดำเนินการด้วย

2. กิจกรรมดังกล่าวมาแล้วในข้อ 1. จะต้องเป็นกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์สาธารณะและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน

กิจกรรมของฝ่ายปกครอง¹⁹ มีอยู่ 2 ประเภท คือ

1. ตำรวจทางปกครอง (Police Administrative) เป็นกิจกรรมที่ฝ่ายปกครองมีไว้เพื่อควบคุมการใช้เสรีภาพของปัจเจกชนโดยมีวัตถุประสงค์สำคัญคือ การป้องกันไม่ให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยในสังคม ซึ่งก็มีด้วยกัน 3 กรณี คือ ความมั่นคงปลอดภัย ความสงบสุข และสุขอนามัย ซึ่งทุกกรณีดังกล่าวตำรวจทางปกครองจะต้องมีการวางแผนฯ เพื่อกำหนดว่าการกระทำใดบ้างที่มีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม โดยการวางแผนฯจะเป็นการวางแผนฯให้มีผลเฉพาะรายหรือทั่วไปก็ได้

ตำรวจทางปกครองมีด้วยกัน 2 ประเภท คือตำรวจทางปกครองทั่วไป อันได้แก่เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้มีอำนาจในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งใน

---

¹⁸ นนนทวัฒน์ บรมานันท์ , หลักกฎหมายปกครองเกี่ยวกับบริการสาธารณะ , (กรุงเทพฯ ฯ : วิญญูชน ,2547) , หน้า 31.

¹⁹ เรื่องเดียวกัน , หน้า 29.

นามของรัฐ โดยในการใช้อำนาจนั้นจะต้องมีการวางขอบอำนาจและผู้ได้รับมอบอำนาจให้ดำเนินการในฐานะตำรวจทางปกครองอย่างชัดเจน อีกประเภทหนึ่งคือ ตำรวจปกครองเฉพาะด้าน เป็นตำรวจทางปกครองประเภทพิเศษที่กฎหมายกำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในบางเรื่องเป็นพิเศษ ด้วยวิธีการพิเศษหรือเทคนิคพิเศษเฉพาะด้าน เช่น นายตรวจซังตวงวัด เป็นต้น

2.คือการให้บริการสาธารณะของฝ่ายปกครอง ซึ่งจะเป็นการให้บริการขั้นพื้นฐานทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนองตอบต่อความต้องการโดยรวมของประชาชน ทั้งนี้การให้บริการสาธารณะนั้นจะต้องมีความอ่อนตัวและสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น การบริการสาธารณะในเรื่องเดียวกันแต่ต่างท้องถิ่นที่สามารถที่จะมีวิธีบริหารจัดการที่แตกต่างกันได้ นอกจากนี้ยังสามารถที่จะให้หน่วยงานอื่นที่มีความสามารถเข้ามาให้บริการแทน โดยทั้งนี้ทั้งนั้นผลที่ได้พื้นฐานจะต้องไม่น้อยไปกว่าที่กำหนด

นอกจากนี้การให้บริการสาธารณะนั้นจะต้องกระทบต่อผู้ให้บริการน้อยที่สุด มีช่องทางการให้บริการมากที่สุด แต่ปรากฏว่าในความเป็นจริงพบว่าข้าราชการบางส่วนมีทัศนคติที่จะแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวจากการให้บริการสาธารณะ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวเป็นการจำกัดสิทธิประโยชน์ของผู้รับบริการที่เขาควรจะได้รับ อีกทั้งการออกกฎระเบียบในการให้บริการต่าง ๆ จะให้ดุลยพินิจของข้าราชการหรือผู้บริการ ทั้งนี้เพื่อปกป้องตนเอง การที่ให้ดุลยพินิจกับผู้ให้บริการมากเกินไปจึงทำให้การบริการสาธารณะของหน่วยงานต่าง ๆ เป็นไปในลักษณะเจ้าขุนมูลนาย ก่อให้เกิดความไม่เต็มใจในการให้บริการ

หลักการให้การบริการสาธารณะนั้นจะต้องยึดหลักสำคัญ 5 ประการ คือ

- การให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน (Equitable Service)
- การให้บริการอย่างทันต่อเวลา (Timely Service)
- การให้บริการต้องเพียงพอกับความต้องการ (Ample Service)
- การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous Service)
- การให้บริการอย่างก้าวหน้า (Progressive Service)

4.2 ประเภทของบริการสาธารณะ²⁰

- บริการสาธารณะทางสังคม (Service publics social)

เป็นกิจกรรมทุกประเภทที่จัดให้มีขึ้นเพื่อให้ความช่วยเหลือทางสังคม ซึ่งส่วนใหญ่แล้วบริการสาธารณะประเภทนี้จะเป็นการบริการสาธารณะจนกลายเป็นประเพณีนิยม (Traditionnel) โดยจะพบบริการสาธารณะประเภทนี้มากในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้การให้บริการด้านการชั่งตวงวัด จะจัดอยู่การบริการประเภทนี้ด้วย ทั้งนี้เนื่องจากเป็นการให้ความเป็นธรรมทางการค้า และสร้างความมั่นใจในการใช้เครื่องชั่งตวงวัดมิให้มีการนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเอาเปรียบทางด้านปริมาณสินค้า อันเป็นงานคุ้มครองผู้บริโภคที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการ และจัดให้มี

- บริการสาธารณะทางสุขภาพ (Service publics health)

เป็นกิจกรรมที่รัฐจัดให้มีขึ้นเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพ คุ้มครองให้มีการรักษาสุขภาพ หรือรณรงค์เพื่อต่อต้านโรคร้ายไข้เจ็บบางประเภท รวมทั้งการจัดตั้งองค์กรหรือสถาบันพิเศษขึ้นมาเพื่อรักษาโรคบางประเภท

- บริการสาธารณะทางวัฒนธรรม (Service publics culture)

บริการประเภทนี้อาจจะมีลักษณะที่แตกต่างกันไป อาจหมายถึงโรงละคร ศูนย์ส่งเสริมเยาวชน พิพิธภัณฑ์ และสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ต่าง ๆ นอกจากนี้ยังรวมถึงการบริการชนิดที่รัฐอาจมอบให้เอกชนทำ

- บริการสาธารณะทางกีฬา (Service publics sport)

บริการประเภทนี้จะเห็นกันอยู่ทั่วไปทั้งการจัดให้มีสถานที่ด้านการศึกษา การส่งเสริม รวมทั้งการจัดการแข่งขันด้วย นอกจากนี้จะต้องมีการส่งเสริมด้านอุปกรณ์การกีฬาด้วย

---

²⁰ เรื่องเดียวกัน , หน้า 34.

5. แนวคิดด้านโครงสร้างองค์กร

5.1 ความหมายของโครงสร้างองค์กร

นิตยา เงินประเสริฐศรี.²¹ ให้ความหมายถึงโครงสร้างองค์กร (Organizational Structure) ว่าเป็นระบบ (Task) และความสัมพันธ์ของอำนาจหน้าที่ (Authority Relationships) ซึ่งเป็นระบบที่จัดขึ้นมาอย่างเป็นทางการ (Formal) เพื่อควบคุมให้คนในองค์กรประสานการกระทำต่าง ๆ และใช้ทรัพยากรมุ่งไปที่การบรรลุเป้าหมายขององค์กร

ธงชัย สันติวงษ์.²² ให้ความหมายของโครงสร้างองค์กรว่า เป็นแบบต่าง ๆ ของการประสานงานและการควบคุมกระแสการไหลของงาน อำนาจหน้าที่ และการติดต่อสื่อสารที่ได้มีการจัดเอาไว้รองรับกิจกรรมของสมาชิกที่มีอยู่ในองค์กร

ดังนั้น ความหมายของโครงสร้างองค์กร คือ แผนภูมิที่แสดงถึงตำแหน่งต่าง ๆ ทั้งหมดในองค์กรเพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์ของอำนาจหน้าที่แต่ละหน่วยงาน หรืออาจจะกล่าวได้ว่าเป็นการแสดงตำแหน่งต่าง ๆ ที่สามารถเชื่อมโยงกันในตำแหน่งต่าง ๆ ขององค์กร ทั้งในแนวตั้งและแนวนอน เพื่อให้ได้ทราบร่วมกันว่ามีการที่จะร่วมรับผิดชอบเรื่องอะไรสายการบังคับบัญชาเป็นอย่างไร เพื่อให้ง่ายต่อการบริหารงานและทำให้องค์กรนั้น ๆ สมบูรณ์ขึ้น ทั้งนี้เพราะว่าองค์กรนั้นมีสายการบังคับบัญชา มีการติดต่อสื่อสารกันในการปฏิบัติงาน ซึ่งทุกสิ่งทุกอย่างนั้นจะต้องเป็นเอกภาพในการดำเนินงาน ทั้งในด้านการบังคับบัญชา การแบ่งงานตามความสามารถ ซึ่งการจัดส่วนประกอบของโครงสร้างองค์กรให้เหมาะสมจะต้องก่อให้เกิดความสัมพันธ์ ดังนี้

1.สายการบังคับบัญชา ซึ่งทุกองค์กรจะต้องมีการแบ่งสายการบังคับบัญชาให้ลดหลั่นกันลงมาตามลำดับ หากมีการแบ่งสายงานการบังคับบัญชาที่ชัดเจนแน่นอนก็จะทำให้การปฏิบัติงานมีระบบมากขึ้น ทำให้การสั่งงานและการควบคุมงานสามารถเดินได้ตามสายงานจากระดับสูงลงสู่ระดับต่ำกว่าได้ แต่การสั่งการตามสายการบังคับบัญชานั้นจะต้องมีการใช้หลักมนุษยธรรม มิใช่ใช้การสั่งการตามอำนาจเท่านั้น

---

²¹ นิตยา เงินประเสริฐศรี , “โครงสร้างองค์กรและการออกแบบองค์กรในศตวรรษที่ 21”, เอกสารประกอบการบรรยาย EPA 17 , (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2549).

²² ธงชัย สันติวงษ์ , องค์กร ทฤษฎีและการออกแบบ , (กรุงเทพ ฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2538) , หน้า 3.

2. การสื่อสารตามสายงาน ในการแบ่งสายงานจะต้องมีการติดต่อประสานงานระหว่างสายงานต่าง ๆ ซึ่งการติดต่อสื่อสาร มีด้วยกัน 3 ระบบ คือการติดต่อสื่อสารจากหน่วยงานระดับสูงลงมาสู่หน่วยงานระดับล่าง การติดต่อระหว่างผู้มีตำแหน่งสูงกว่าไปสู่ตำแหน่งที่ต่ำกว่าและการติดต่อสื่อสารในระดับเดียวกัน ทั้งนี้ในการติดต่อสื่อสารกันทุกระดับจะต้องมีการใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ทั้งสิ้น

3. การมีเอกภาพในการบังคับบัญชา ซึ่งตามหลักแล้วผู้ใต้บังคับบัญชาจะต้องมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว นั่นก็คือผู้บังคับบัญชาจะสั่งงานมายังผู้บังคับบัญชาระดับรองลงมา ซึ่งการจัดการให้มีเอกภาพในการสั่งงานนั้นจะทำให้เกิดความสัมพันธที่ดีในองค์กร

4. ขอบเขตการบังคับบัญชา หมายถึงขอบเขตของการควบคุมกำกับดูแล โดยจะให้มีความขอบเขตที่กว้างหรือขอบเขตที่แคบ ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับขนาดขององค์กร ในการจัดองค์กรจะต้องมีการจัดการสายงานที่มีลักษณะคล้ายกันเข้าไว้ด้วยกัน ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะให้สะดวกในการบังคับบัญชาการปฏิบัติงาน

5. การแบ่งงานตามความรู้ความสามารถ หมายถึงการบรรจุบุคลากรให้เหมาะสมกับงานที่จะมอบหมายให้ปฏิบัติงาน ซึ่งจะนำไปสู่ความพอใจที่จะปฏิบัติงานและจะก่อให้เกิดผลการปฏิบัติงานนั้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลขึ้น

6. องค์กรต้องคำนึงถึงการจัดโครงสร้าง โดยให้คำนึงถึง 3 ฝ่าย คือฝ่ายที่รับผิดชอบการปฏิบัติงาน ฝ่ายให้ความช่วยเหลือ เช่น ฝ่ายบริหารบุคคลากรและฝ่ายให้การสนับสนุนในการทำงาน เช่น ฝ่ายพัสดุ ฝ่ายการเงิน เป็นต้น

7. การแบ่งอำนาจหน้าที่ หมายถึงการกระจายอำนาจหน้าที่ให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาไปปฏิบัติงาน

8. การประสานงาน หมายถึงการจัดระเบียบการทำงาน โดยให้ทุกฝ่ายมีการร่วมมือร่วมใจในการทำงานให้เป็นหนึ่งเดียวทั้งองค์กร

6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้าผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งด้านงานช่างตวงวัด การกระจายภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการความพร้อม ความมีศักยภาพและการปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการรับมอบมาปฏิบัติงานให้บริการประชาชน รวมทั้งงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรุงเทพมหานคร พบว่ามีผลงานวิจัยต่าง ๆ ดังนี้

ศักดิ์ชัย หัสมิตร.²³ ได้ศึกษาการจัดบริการสาธารณะของท้องถิ่น กรณีศึกษา สำนัก
ชั่งตวงวัด พบว่า

1. บทบาทของสำนักชั่งตวงวัด จะต้องปรับบทบาทไปเป็นผู้สนับสนุน ให้คำปรึกษา
แนะนำด้านเทคนิค วิชาการ กำหนดมาตรฐานการทำงาน ขั้นตอนและวิธีการทำงานต่าง ๆ
หลังจากได้มีการถ่ายโอนงานด้านชั่งตวงวัด ไปให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ความพร้อมของบุคลากร ในสายงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่
เป็นผู้มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ในขณะที่สายงานด้านชั่งตวงวัดจะเป็นสายงานด้านวิทยาศาสตร์
หรือวิศวกรรม ทำให้งานด้านชั่งตวงวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดความคล่องตัว

3. การพัฒนาขีดความสามารถของพนักงานเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จะต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติ พบว่าผู้ปฏิบัติงานในด้านช่างเทคนิคของ
องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น จะทำงานในหลายด้านทำให้งานด้านนี้ขาดความคล่องตัว นอกจากนี้
การฝึกอบรมในงานด้านชั่งตวงวัด จะนำไปรวมกับการฝึกอบรมด้านอื่น ๆ ด้วย ทำให้ระยะเวลาใน
การศึกษาเรียนรู้สั้น

4. เครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับการปฏิบัติงานบางชนิดมีราคาสูง ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก ดังนั้น ควรมีการบูรณาการในเชิงพื้นที่เพื่อการแบ่ง
ทรัพยากรการใช้งาน

นัทธมน ด่านทอง.²⁴ ได้ศึกษาผลการดำเนินงานด้านสาธารณสุขขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น (เทศบาล) ในช่วงการถ่ายโอนภารกิจ ในเขตจังหวัดชลบุรี พบว่า

ขนาดเทศบาลและงบประมาณที่ได้จัดสรรให้ฝ่ายสาธารณสุขมีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง
เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามภารกิจ กล่าวคือ ถ้าเทศบาลมีขนาดใหญ่และมีงบประมาณเพียงพอ ก็
เพียงพอต่อการรองรับการถ่ายโอนภารกิจต่าง ๆ ได้ โดยงบประมาณที่ได้รับไปจัดจ้างบุคลากร
และวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน สำหรับเหตุผลส่วนใหญ่ที่เทศบาลปฏิบัติตามภารกิจ

---

²³ ศักดิ์ชัย หัสมิตร, “การจัดบริการสาธารณะของท้องถิ่น กรณีศึกษา สำนักชั่งตวงวัด” (ภาค
นิพนธ์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548), บทคัดย่อ.

²⁴ นัทธมน ด่านทอง, “การศึกษาผลการดำเนินงานด้านสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
(เทศบาล) ในช่วงถ่ายโอนภารกิจ ในเขตจังหวัดชลบุรี”, (วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2547),
บทคัดย่อ.

เนื่องมาจากเป็นภารกิจที่ปฏิบัติอยู่ก่อนแล้ว จึงสานต่อการทำงานให้เข้ากับภารกิจที่ได้รับ และจะต้องทำตามนโยบายที่รัฐบาลกำหนดขึ้น ส่วนเหตุผลที่ไม่มีมีการปฏิบัติตามภารกิจ ส่วนใหญ่จะเป็นภารกิจที่หน่วยงานเดิมยังปฏิบัติอยู่ หรือถ่ายโอนเพียงภารกิจงานแต่ยังมีได้รับงบประมาณในการดำเนินงาน และยังมีพื้นที่และผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามภารกิจ เป็นต้น ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบ คือ เกี่ยวกับด้านบุคลากรและงบประมาณไม่เพียงพอ ดังนั้นการถ่ายโอนภารกิจรัฐบาลควรที่จะมีแผนงานให้รัดกุม และประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน รวมงานไว้ที่เดียวกันและควรมีการถ่ายโอนทั้งงบประมาณและบุคลากร

ชำนาญ สิริโคตร.²⁵ ได้ศึกษาความพร้อมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษารณิ องค์กรบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า

1. ผู้บริหาร อบต.ส่วนใหญ่ เป็นชาย อายุ 31 – 45 ปี การศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา
2. ผู้บริหาร อบต.ส่วนใหญ่มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับปานกลาง
3. ผู้บริหาร อบต. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับปานกลาง
4. ผู้บริหาร อบต.มีความพร้อมในการดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับสูง
5. ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของผู้บริหาร อบต. ได้แก่ การรับรู้ข่าวสาร และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะคือ จังหวัดควรส่งเสริมให้ผู้บริหาร อบต.ในการเข้าอบรมสัมมนาในเรื่องเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรให้เจ้าหน้าที่ระดับอำเภอเข้าไปมีส่วนร่วมในการนิเทศและชี้แจงแนะนำให้ผู้มีส่วนในการจัดทำแผนเห็นความสำคัญของแผนพัฒนาตำบล ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาและความต้องการของชุมชน จังหวัดควรให้ความรู้และส่งเสริมให้ผู้บริหาร อบต.ได้นำความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และบุคลากรของ อบต.ทุกคนควรมีการปรับปรุงและพัฒนาตนเองด้วยการตรวจสอบรายงานตามบทบาทของตนเองอยู่ตลอดเวลา

---

²⁵ ชำนาญ สิริโคตร, “ความพร้อมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษารณิ องค์กรบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ”, (สารนิพนธ์ คณะศิลปศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2548), บทคัดย่อ.

ศิริพงษ์ คิดการดี.²⁶ ได้ศึกษา กรณี ขนาดของชุมชนกับการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเปรียบเทียบชุมชน เทศบาลเมืองสมุทรสงคราม เทศบาลตำบลอัมพวาและองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านปรกในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า

ชุมชนขนาดใหญ่ สามารถลงทุนพัฒนาการบริการสาธารณะที่มีจำนวนประเภท และมาตรฐานที่สูงกว่า ชุมชนขนาดกลางและเล็กตามลำดับ ชุมชนขนาดกลางสามารถลงทุนพัฒนาการบริการสาธารณะที่มีจำนวนประเภทใกล้เคียงกับชุมชนขนาดใหญ่ แต่มีระดับมาตรฐานที่ต่ำกว่า ชุมชนขนาดเล็ก ไม่สามารถลงทุนพัฒนาการบริการสาธารณะในหลายประเภทได้ และการบริการสาธารณะที่พัฒนาให้มีขึ้นได้ จะมีระดับมาตรฐานในระดับต่ำ การบริการสาธารณะในพื้นที่ไม่ขึ้นอยู่กับ ขนาดประชากร ขนาดพื้นที่เขตการปกครอง (เขตการให้บริการ) และค่าความหนาแน่นรวม แต่ขึ้นอยู่กับ ความหนาแน่นของหลังคาเรือนในชุมชน และระยะห่างจากศูนย์กลางชุมชนที่มีความหนาแน่นต่ำกว่า 4-7 หลัง/ไร่ การบริการสาธารณะในพื้นที่ที่มีมาตรฐานสูง ชุมชนที่มีความหนาแน่นต่ำกว่า 1.5 หลัง/ไร่ การบริการสาธารณะในพื้นที่จะมีมาตรฐานต่ำ หรือไม่ สามารถพัฒนาขึ้นได้ นอกจากนี้ค่าความหนาแน่นของหลังคาเรือนในชุมชน ยังส่งผลต่อมลภาวะในชุมชน ชุมชนหนาแน่นมาก ส่งผลให้ปัญหามลภาวะสูงกว่าชุมชนหนาแน่นน้อย แต่ชุมชนเทศบาลตำบลอัมพวามีความหนาแน่นมาก พื้นที่ศึกษามีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 2 กลับมีปัญหามลภาวะในระดับที่ต่ำ เนื่องจากลักษณะทางกายภาพของชุมชน

ผู้ศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การพัฒนาการบริการสาธารณะที่มีมาตรฐานสูง ควรพัฒนาในชุมชนขนาดใหญ่ การบริการสาธารณะที่มีระดับมาตรฐานต่ำลงมาควรพัฒนาในชุมชนที่มีขนาดเล็กกว่าลงมาตามลำดับ การบริการสาธารณะที่ไม่สามารถพัฒนาให้มีขึ้นได้ในชุมชนขนาดเล็ก ควรให้ชุมชนขนาดใหญ่เป็นศูนย์กลางในการให้บริการแก่ชุมชนขนาดเล็กโดยรอบ สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก ที่เป็นประเด็นปัญหาของการศึกษา ควรพัฒนาศูนย์กลางเล็กเพื่อให้เป็นศูนย์กลางในการให้บริการบางอย่างให้มีมาตรฐานขั้นต่ำแก่ชุมชน เช่น โรงเรียนอนุบาล ศูนย์การแพทย์ชุมชน เป็นต้น กรณีจะพัฒนาการบริการสาธารณะในพื้นที่ รัฐบาลกลางควรมี

---

²⁶ ศิริพงษ์ คิดการดี , “ขนาดของชุมชน กับการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเปรียบเทียบชุมชน เทศบาลเมืองสมุทรสงครามเทศบาลตำบลอัมพวาและองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านปรก ในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม”, (วิทยานิพนธ์ (ผ.ม.) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2548) , บทคัดย่อ.

มาตรการผลักดันให้เกิดการตั้งถิ่นฐานลักษณะรวมตัวกันในเขตศูนย์กลาง โดยมีค่าความหนาแน่นของหลังคาเรือนชั้นต่ำ 4-7 หลัง/ไร่ จึงจะสามารถลงทุนพัฒนาการบริการสาธารณะในพื้นที่ที่มีมาตรฐานสูง โดยพัฒนาลักษณะทางกายภาพของชุมชน เช่นเดียวกับชุมชนเทศบาลตำบลอัมพวา หนาแน่นมาก นอกจากนี้ควรศึกษาถึงความต้องการ และความจำเป็นในการรับบริการสาธารณะต่าง ๆ จากคนในชุมชนเพิ่มเติม

อดิชาติ จักรคำป็น.²⁷ ได้ศึกษาความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ ต่อการถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร พบว่า

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก มีความพร้อมในการถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง

ปัญหาและอุปสรรคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าไม่แตกต่างกันมาก คือมีปัญหาในระดับปานกลาง

สมคาค ชูโชติ.²⁸ ได้ศึกษาแนวทางการปรับปรุงระบบการบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พบว่า

กรุงเทพมหานครในปัจจุบัน ที่มีสถานการเป็นเมืองหลวงของประเทศ เป็นเมืองขนาดใหญ่ เป็นเมืองศูนย์กลางการบริหารปกครอง เป็นเมืองหลวงที่เป็นศูนย์กลางความเจริญทุกด้าน มีปัญหาต่าง ๆ มากมาย เพราะสภาพการเป็นเมืองใหญ่ ที่ไม่ได้ปรับปรุงผังเมืองให้สอดคล้องกับความเจริญเติบโต จึงเป็นเมืองหลวงที่เต็มไปด้วยปัญหาของเมือง ปัญหาต่าง ๆ เป็นผลโดยตรงมาจากโครงสร้างทางการบริหาร เพราะกรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่มากเกินไป ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ต้องรับผิดชอบในการบริหารมากเกินไป จึงทำให้การบริหารงานไม่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพถึงระดับที่ควร โครงสร้างการบริหารไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในปัจจุบัน รวมทั้งข้อจำกัดในด้านงบประมาณ และอำนาจหน้าที่ที่ทับซ้อนกับหน่วยงานอื่น ๆ

---

²⁷ อดิชาติ จักรคำป็น, “ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ ต่อการถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร”, (วิทยานิพนธ์ (วท.ม.) มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 2548), บทคัดย่อ.

²⁸ สมคาค ชูโชติ, “การศึกษาแนวทางการปรับปรุงระบบการบริหารราชการกรุงเทพ”, (วิทยานิพนธ์ (ศศ.ม.) มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2548), บทคัดย่อ.

ดังนั้น จึงควรปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารกรุงเทพมหานครใหม่ โดยให้เป็นแบบองค์รปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป แต่ให้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างจากเดิมให้มีรูปแบบการบริหารที่คล่องตัว มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยรวมเขตเดิม 4-6 เขตมีพื้นที่ติดกันเป็นนครบาล มีประชากรนครบาลละประมาณ 8 แสน ถึง 1 ล้านคน รวม 9 นครบาล คณะผู้บริหารนครบาลเรียกว่า “นายกนครบาล” คณะผู้บริหารนั้นมาจากการเลือกตั้งโดยตรง นอกจากนี้ให้นครบาลแต่ละนครบาลมีฝ่ายนิติบัญญัติ เรียกว่า “สถานนครบาล” สมาชิกมีจำนวนที่เหมาะสม กำหนดอำนาจหน้าที่ให้กรุงเทพมหานครใหม่กับนครบาลทั้ง 9 แยกอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ กันให้ชัดเจนไม่ซ้ำซ้อน ยกเว้นงานที่กำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ร่วมกัน นครบาลมีอำนาจหน้าที่ในการแก้ปัญหาที่เป็นปัญหาของแต่ละนครบาลเอง เช่น การจัดเก็บขยะ การกำจัดขยะ การดูแลตลาด การรักษาสีแกวเด้อม งานที่เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จะเป็นงานที่ใหญ่ใช้งบประมาณมาก ๆ เท่านั้น ซึ่งผลการศึกษาวินิจฉัยจะเป็นประโยชน์ในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารของกรุงเทพมหานคร ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นเมืองมหานคร ที่มีปัญหาต่าง ๆ มากอย่างในปัจจุบัน

กรีช ธรรมบุตร.²⁹ ได้ศึกษายุทธศาสตร์การแก้ปัญหากรุงเทพมหานคร พบว่า กรุงเทพมหานครมีปัญหามากมายที่ค้างคาเพื่อการแก้ไข ซึ่งจะต้องมีการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จให้เป็นรูปธรรมและบริบูรณ์ได้ภายในวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ตามที่มีกำหนดไว้ใน พ.ร.บ.การบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ทั้ง 27 รายการและ พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ในหมวดที่ 2 การกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ มาตราที่ 18 ซึ่งมีหัวข้อส่วนใหญ่ที่คล้าย ๆ กัน นอกจากนี้จะแตกต่างกันบ้างมี 14 รายการ โดยสามารถยึดโยงแนวทางการบริหารจัดการตามแนวนโยบายได้

---

²⁹ กรีช ธรรมบุตร, “ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหากรุงเทพมหานคร”, (วิทยานิพนธ์ (ศศ.ม.) มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2547), บทคัดย่อ.

ดรรรัตน์ พลเศรษฐเลิศ.³⁰ ได้ศึกษา ความพร้อมของกรุงเทพมหานครต่อการรับโอนภารกิจในกระบวนการกระจายอำนาจ พบว่า

กรุงเทพมหานครมีความพร้อมต่อการรับโอนภารกิจในกระบวนการกระจายอำนาจในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของกรุงเทพมหานคร ส่วนเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาในการปฏิบัติงานสังกัดกรุงเทพมหานคร ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของกรุงเทพมหานคร

---

³⁰ ดรรรัตน์ พลเศรษฐเลิศ , “ความพร้อมของกรุงเทพมหานครต่อการรับโอนภารกิจในกระบวนการกระจายอำนาจ” , (วิทยานิพนธ์ (ศศ.ม.) มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2546) , บทคัดย่อ.

บทที่ 3

บทบาทภาครัฐกับการพัฒนาการด้านชั่งตวงวัด

1. ประวัติการชั่งตวงวัดประเทศไทย¹

ก่อน พ.ศ. 2440 ประเทศไทยได้รู้จักวิธีการชั่งตวงวัดกันแพร่หลาย มาแต่โบราณกาล ซึ่งวิธีที่นิยมใช้กันมาก ก็ได้แก่วิธีการทางประเพณีของไทย จีน และวิธีของฝรั่ง ตามแต่ที่ตกลงกัน ซึ่งแต่ละวิธีการนั้นจะมีพิภคอัตราไม่เท่ากัน อันเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการสร้างความเจริญในการค้าขายกันเป็นอย่างมาก จากนั้น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร .5)มีพระราชปรารภที่จะวางระเบียบการชั่งตวงวัดให้เป็นหลักฐาน จึงตกเป็นหน้าที่ของกระทรวงเกษตรพาณิชย์การในการวางระเบียบในเรื่องนี้ ซึ่งเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรีได้คิดที่จะใช้วิธีมาตราเมตริก เมื่อ ร.ศ.116 (พ.ศ.2440) แต่ยังไม่เป็นผลสำเร็จ กระทั่งใน ปี พ.ศ.2444 เจ้าพระยาเทเวศร์วงศ์วิวัฒน์เสนาบดีกระทรวงเกษตรราชการได้รวบรวมวิธีการ โดยรวบรวมเฉพาะวิธีการตวง มาพิจารณา เพราะเหตุว่าประเทศสยามมีสินค้าข้าวที่จะต้องตวงซื้อตวงขายเป็นสินค้าสำคัญ จึงได้ร่างพระราชบัญญัติอัตราตวงขึ้นมา ซึ่งขณะนั้นยังไม่มีมีการชั่งและการวัด และได้เพิ่มในปี 2445 เมื่อรัชกาลที่ 5 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ โดยมีเจ้าพระยาอภัยราชา (Mr.Rolin Jacquemyns) ที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน กับนายชเลสเซอร์ ที่ปรึกษากฎหมาย ได้ทำการร่าง “พระราชบัญญัติวัดตวงและชั่ง” ร.ศ.119 ขึ้นใหม่ โดยบัญญัติให้ใช้เป็นวิธีเมตริก จากนั้นในปี 2448 พระองค์ท่านได้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตั้งกรรมการขึ้นชุดหนึ่งเพื่อพิจารณาว่าควรใช้เครื่องชั่งตวงวัดวิธีใดจึงจะเหมาะสม และคณะกรรมการได้ถวายรายงานกราบบังคมทูลว่าควรใช้วิธีเมตริกเป็นแบบเดียวกัน

พ.ศ.2452 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร.6) เจ้าพระยาวางสานุพันธ์ เสนาบดีกระทรวงเกษตรราชการ ได้ทำหนังสือกราบบังคมทูลว่าเห็นควรที่ประเทศสยามจะเข้าร่วมในอนุสัญญาาระบบเมตริก (Metric Convention) และกระทรวงเกษตรราชการ จึงเริ่มทำการติดต่อกับสำนักงานชั่งตวงวัดระหว่างประเทศ (International Bureau of Weights and Measures: BIPM) ที่ประเทศฝรั่งเศส ในเรื่องการขอเข้าเป็นสมาชิก และโปรดเกล้า ฯ ให้เสนาบดี

¹ กรมการค้าภายใน , ประวัติชั่งตวงวัดไทย , เอกสารเผยแพร่ .

กระทรวงมหาดไทย เสนาบดีกระทรวงนครบาล ประชุมปรึกษากัน ทำความเห็นในเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่ง ในปี 2454 ซึ่งที่ประชุมได้ทูลเกล้าฯ ถวายรายงานความเห็น ว่าควรรับแบบเมตริกมาใช้ พร้อมทั้งได้แจ้งความจำนงที่จะขอเข้าร่วมเป็นสมาชิกไปยังสำนักงานชั่งตวงวัดระหว่างประเทศที่ประเทศฝรั่งเศส และได้เข้าเป็นสมาชิกในปี 2455

ในปี 2466 รัชกาลที่ 6 โปรดเกล้าฯ ให้ตรา “พระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พระพุทธศักราช 2466” ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายแม่บทของกฎหมายชั่งตวงวัดว่าด้วยมาตราชั่งตวงวัดของประเทศไทย และในปีถัดมา ได้มีการออกกฎเสนาบดีฉบับแรกเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัติดังกล่าว และประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยกฎหมายชั่งตวงวัด (International Organization of Legal Metrology : OIML) ในปี 2538 จากนั้นได้เริ่มมีการจัดส่งเจ้าหน้าที่ทำการฝึกอบรมและศึกษางานด้านชั่งตวงวัดในต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา สหพันธ์รัฐเยอรมัน จีน ออสเตรเลีย เพื่อศึกษาหาวิธีการควบคุมกำกับดูแลการชั่งตวงวัดให้เป็นสากลยิ่งขึ้น และได้แก้ไขข้อบกพร่องของข้อกำหนด จนกระทั่งในปี พ.ศ.2542 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตรา “พระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พ.ศ.2542” ขึ้นและได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 166 ตอนที่ 29 ก. วันที่ 21 เมษายน 2542 ซึ่งมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายตั้งแต่วันที่ 18 ตุลาคม 2542 เป็นต้นมา

2. งานชั่งตวงวัดไทยในปัจจุบัน

ปัจจุบันงานชั่งตวงวัด ที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พ.ศ.2542 อยู่ภายใต้การปฏิบัติของสำนักชั่งตวงวัด กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ ทั้งนี้มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งหน่วยงานราชการกรมการค้าภายใน ดังนี้

2.1 อำนาจหน้าที่ของสำนักชั่งตวงวัด²

2.1.1 พัฒนา กำหนด และทดสอบมาตรฐานเครื่องชั่งตวงวัด รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎกระทรวง และระเบียบเกี่ยวกับเครื่องชั่งตวงวัด ให้เป็นไปตามมาตรฐานนานาชาติ

2.1.2 จัดทำ สอบเทียบและเก็บรักษาแบบมาตราชั่งตวงวัด

---

² พระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ พ.ศ.2542 .

2.1.3 กำหนดหลักเกณฑ์และกำกับดูแลการประกอบธุรกิจ ผลิต นำเข้า ซ่อมและขายเครื่องชั่งตวงวัด รวมทั้งการประกอบธุรกิจให้บริการชั่ง ตวงหรือวัด

2.1.4 กำหนดหลักเกณฑ์ในการออกใบอนุญาตให้ผู้ประกอบธุรกิจผลิตหรือซ่อมเครื่องชั่งตวงวัด สามารถตรวจสอบให้คำรับรองเครื่องชั่งตวงวัดที่ตนเองผลิตหรือซ่อม

2.1.5 ตรวจสอบให้คำรับรองเครื่องชั่งตวงวัด

2.1.6 จัดทะเบียนเครื่องหมายเฉพาะตัวของผู้ผลิต ผู้นำเข้า และผู้ซ่อมเครื่องชั่งตวงวัด

2.1.7 ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องชั่งตวงวัดในระหว่างการใช้งาน

2.1.8 กำหนดขนาดการบรรจุ และวิธีการแสดงปริมาณสุทธิของสินค้าหีบห่อและตรวจสอบความถูกต้องของปริมาณสุทธิของสินค้าหีบห่อ

2.1.9 กำหนดวิธีการซื้อขายสินค้าชนิดใดต้องทำการซื้อขายโดยการชั่งหรือการตวงหรือการวัดหรือนับเป็นจำนวนหน่วย

2.1.10 ดำเนินการตามกฎหมาย กรณีที่ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเครื่องชั่งตวงวัด และสินค้าหีบห่อ

2.1.11 ให้ความรู้ คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้เครื่องชั่งตวงวัดที่ถูกต้องแก่ประชาชน และให้ประชาชนตระหนักถึงสิทธิของตนเอง

2.1.12 พัฒนาความรู้ทักษะของเจ้าหน้าที่ชั่งตวงวัดให้ทันกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของเครื่องชั่งตวงวัด และความก้าวหน้าในกระบวนการปฏิบัติงานด้านชั่งตวงวัดของนานาชาติ

2.1.13 ติดต่อประสานงานกับสำนักงานชั่งตวงวัดของประเทศต่าง ๆ หรือระหว่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศว่าชั่งตวงวัดและองค์กรชั่งตวงวัดอื่น ๆ

2.1.14 จัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล สถิติ เกี่ยวกับงานชั่งตวงวัด ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อเป็นข้อมูลในการปฏิบัติงานและการให้บริการข้อมูลแก่ผู้สนใจในธุรกิจชั่งตวงวัด

2.1.15 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

2.2 การแบ่งส่วนราชการภายใน

เพื่อให้ปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ตามข้อ 2.1 สำนักชั่งตวงวัด จัดแบ่งส่วนราชการไว้ ดังนี้

2.2.1 งานธุรการ มีหน้าที่เกี่ยวกับการรับ – ส่ง ร่างและพิมพ์หนังสือราชการ
กลั่นกรอง สรุปเรื่องเสนอความเห็นต่อผู้อำนวยการสำนักทราบและสั่งการ จัดทำงบประมาณและ
ประสานงานการใช้จ่ายเงิน งบประมาณ จัดซื้อวัสดุและควบคุมการเบิกจ่ายวัสดุ จัดการ
ประสานงาน การบำรุงรักษาครุภัณฑ์ ควบคุมการลงเวลาปฏิบัติราชการ

2.2.2 กลุ่มงานมาตรฐานเครื่องซั้่ง มีหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา ค้นคว้า ทดลองทาง
วิชาการและเทคนิคด้านซั้่งดวงวัด มาตรฐานของคั้่มน้ำหนักแบบมาตราและเครื่องซั้่ง พัฒนาการ
สอบเทียบความถูกต้องและวิธีการตรวจสอบให้คำรับรองเครื่องซั้่ง พัฒนาการตรวจสอบสินค้า
หีบห่อที่แสดงปริมาณสุทธิเป็นมาตราซั้่ง พัฒนาการตรวจสอบมาตรฐานและความคงทนถาวร
ของเครื่องซั้่ง จัดทำเอกสารทางวิชาการและคู่มือการปฏิบัติงานซั้่งดวงวัดและสินค้าหีบห่อเพื่อ
เผยแพร่ ส่งเสริมและให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจ ผลิตเครื่องซั้่งดวงวัด และผู้ผลิตสินค้าหีบห่อให้
สามารถดำเนินการตรวจสอบเครื่องซั้่งดวงวัดและสินค้าหีบห่อได้เอง เก็บ ดูแล บำรุงรักษาแบบ
มาตรา จัดทำสอบเทียบความถูกต้องของคั้่มน้ำหนักแบบมาตราของเจ้าหน้าที่ซั้่งดวงวัดและผู้
ประกอบการธุรกิจผลิตเครื่องซั้่งดวงวัด และผู้ผลิตสินค้าหีบห่อ ตรวจสอบมาตรฐานความคงทนถาวร
ของเครื่องซั้่งชนิดต่าง ๆ ตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องซั้่งและคั้่มน้ำหนักที่ต้องการรายงานผลการ
ตรวจสอบ

2.2.3 กลุ่มงานมาตรฐานเครื่องตวงและเครื่องวัด มีภารกิจเช่นเดียวกับกลุ่ม
มาตรฐานเครื่องซั้่ง เพียงแต่เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องในส่วนของเครื่องตวงและเครื่องวัด

2.2.4 ส่วนส่งเสริมและพัฒนาซั้่งดวงวัด มีหน้าที่เกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์
การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจผลิต นำเข้า ซ่อมเครื่องซั้่งดวงวัด การให้บริการซั้่ง ดวงหรือวัด และ
พิจารณาออกหนังสือ รับรองการประกอบธุรกิจ กำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ผู้ประกอบการ
ผลิต หรือซ่อมเครื่องซั้่งดวงวัด สามารถตรวจสอบให้คำรับรองเครื่องซั้่งดวงวัดที่ตนเองผลิตหรือ
ซ่อม พิจารณาคำขออนุญาต ตรวจสอบสถานที่ประกอบการธุรกิจ เครื่องมือและอุปกรณ์ของผู้ขอ
อนุญาต จดทะเบียนเครื่องหมายเฉพาะตัวของผู้ผลิต ผู้นำเข้าและผู้ซ่อม พิจารณาอนุญาตการ
นำเข้าเครื่องซั้่งดวงวัดจากต่างประเทศ และติดตามการนำมาตรวจสอบให้คำรับรอง รับและ
พิจารณาคำขอ ของผู้ผลิต ผู้นำเข้าและผู้ซ่อม ในการขอตรวจสอบให้คำรับรองเครื่องซั้่งดวงวัด
จัดเก็บค่าธรรมเนียม ให้คำปรึกษาแนะนำผู้ประกอบการผลิตเครื่องซั้่งดวงวัด ออก จัดทำ
ทะเบียนผู้ประกอบการทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จัดทำทะเบียนประวัติเครื่องซั้่งดวงวัดเพื่อ
สะดวกในการให้คำรับรองตามอายุคำรับรอง จัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล สถิติ เกี่ยวกับงานซั้่งดวง
วัดทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในการบริหารงานซั้่งดวงวัด และการให้บริการข้อมูลแก่ผู้สนใจใน
ธุรกิจซั้่งดวงวัด ประสานงานกับศูนย์ซั้่งดวงวัดและสำนักงานสาขาซั้่งดวงวัด ประสานงานกับ

สำนักงานชั่งตวงวัดระหว่างประเทศ (BIPM) องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยกฎหมายชั่งตวงวัด (OIML) องค์การชั่งตวงวัดระหว่างประเทศและหน่วยงานชั่งตวงวัดของประเทศต่าง ๆ เช่น APLMF , PTB จัดการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์แก่เจ้าหน้าที่ชั่งตวงวัด

2.2.5 ส่วนสินค้าหีบห่อ มีหน้าที่เกี่ยวกับการกำหนดวิธีการแสดงปริมาณสุทธิของสินค้าหีบห่อ และตรวจสอบการแสดงปริมาณสุทธิสินค้าหีบห่อของผู้ผลิต นำเข้าและผู้จำหน่ายสินค้าหีบห่อ ตรวจสอบความถูกต้องของปริมาณการบรรจุสินค้าหีบห่อของผู้ผลิต ผู้นำเข้าและผู้จำหน่ายสินค้าหีบห่อ กำหนดปริมาณการบรรจุสินค้าหีบห่อที่ต้องบรรจุตามปริมาณที่กำหนด ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่วิธีการชั่งตวงวัดในการซื้อขายสินค้า ส่งเสริมให้ผู้ประกอบธุรกิจสามารถตรวจสอบสินค้าหีบห่อได้เองภายใต้การกำกับดูแลของสำนักชั่งตวงวัด กำหนดวิธีการซื้อขายสินค้าชนิดใด ต้องทำการซื้อขาย โดยการชั่ง การตวงหรือการวัดหรือนับเป็นหน่วย พัฒนาวิธีการตรวจสอบสินค้าหีบห่อ

2.2.6 ส่วนเครื่องชั่ง มีหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบให้คำรับรองต่อนักและเครื่องชั่งทุกชนิด ส่งเสริมผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องชั่งให้สามารถตรวจสอบให้คำรับรองเครื่องชั่งที่ตนเองผลิตหรือซ่อมภายใต้การกำกับดูแลของสำนักชั่งตวงวัด ออกสำรวจตรวจสอบการใช้เครื่องชั่ง เพื่อกำกับคู่มือให้เกิดการเอาใจเปรียบจากการใช้เครื่องชั่ง ให้บริการตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องชั่ง ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เครื่องชั่งตวงวัดที่ถูกต้อง เก็บรักษาต่อนักแบบมาตราและเครื่องมือสำหรับตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องชั่ง กำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจผลิต นำเข้า ซ่อมและขายเครื่องชั่ง รวมทั้งผู้ประกอบการธุรกิจให้บริการชั่ง ศึกษาค้นคว้า เพื่อกำหนดคุณสมบัติของเครื่องชั่ง

2.2.7 ส่วนเครื่องตวงและเครื่องวัด มีหน้าที่เช่นเดียวกับส่วนเครื่องชั่ง แต่ปฏิบัติเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเครื่องตวงและเครื่องวัด

2.2.8 ศูนย์ชั่งตวงวัดภาค (ชลบุรี , ขอนแก่น , เชียงใหม่) มีหน้าที่เกี่ยวกับการสนับสนุนทางด้านเทคนิคและวิเคราะห์ และเครื่องมือแบบมาตรา แก่สำนักงานสาขาชั่งตวงวัดในแต่ละภาค จัดฝึกอบรมให้ความรู้และทักษะในการตรวจสอบเครื่องชั่งตวงวัด แก่เจ้าหน้าที่ชั่งตวงวัดประจำสำนักงานสาขา ฯ และผู้ใช้เครื่องชั่งตวงวัดในแต่ละภาค สนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงานสาขาชั่งตวงวัดให้มีประสิทธิภาพ สอดเทียบแบบมาตราให้กับสำนักงานสาขาชั่งตวงวัดให้มีความถูกต้องอยู่เสมอ และเป็นมาตรฐานเดียวกันแก่สำนักงานสาขาชั่งตวงวัดในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายและทำหน้าที่เป็นสำนักงานสาขาชั่งตวงวัดตามประกาศกระทรวงกระทรวงพาณิชย์

แผนภูมิที่ 3.1
โครงสร้างสำนักชั่งตวงวัด

ที่มา : สำนักชั่งตวงวัด กรมการค้ำภายใน

2.2.9 สำนักงานสาขาชั่งตวงวัด 20 แห่ง มีหน้าที่เกี่ยวกับการพิจารณาออกหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจ พิจารณาตรวจสอบหลักฐานและสถานที่ประกอบธุรกิจ เครื่องมือและอุปกรณ์ของผู้ขออนุญาตตรวจสอบให้คำรับรองเครื่องชั่งตวงวัดของตนเอง และพิจารณาคำขอของผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ซ่อม ในการขอตรวจสอบให้คำรับรองเครื่องชั่งตวงวัด จัดเก็บค่าธรรมเนียม จัดทำข้อมูลผู้ประกอบการ จัดทำทะเบียนประวัติเครื่องชั่งตวงวัดเพื่อสะดวกในการติดตามตรวจสอบให้คำรับรองตามกำหนดอายุคำรับรอง จัดทำข้อมูล สถิติ เกี่ยวกับงานชั่งตวงวัด ประสานงานกับศูนย์ชั่งตวงวัด ตรวจสอบให้คำรับรองเครื่องชั่งตวงวัด ส่งเสริมผู้ประกอบการ

ธุรกิจเครื่องซังตวงวัดให้สามารถตรวจสอบให้คำรับรองเครื่องซังตวงวัดที่ตนเอง ผลิตหรือซ่อม ภายใต้งานกำกับดูแลของสำนักซังตวงวัด ตรวจสอบตรวจสอบการใช้เครื่องซังตวงวัด เพื่อกำกับดูแลมิ ให้เกิดการเอาเปรียบจากการใช้เครื่องซังตวงวัด ให้บริการตรวจสอบความถูกต้องของเครื่อง ซังตวงวัด ประชาสัมพันธ์ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เครื่องซังตวงวัด ที่ถูกต้อง เก็บรักษาแบบ มาตรฐานและเครื่องมือตรวจสอบให้คำรับรองเครื่องซังตวงวัด กำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจผลิต นำเข้า ซ่อมและขายเครื่องซังตวงวัด

2.3 ปัญหาในการปฏิบัติงานด้านซังตวงวัดของกระทรวงพาณิชย์

จากการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานด้านซังตวงวัด ในขณะนี้โดยศึกษาจาก ประสบการณ์การปฏิบัติงานในสำนักซังตวงวัด กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ ทั้งใน ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เป็นระยะเวลา 14 ปี พอสรุปปัญหาได้ดังนี้

2.3.1 ปัญหาจากความไม่ทันสมัยของข้อกำหนดในช่วงปี 2466 - 2542 ทั้งนี้เนื่องจาก พระราชบัญญัติมาตราซังตวงวัด พ.ศ.2466 มีระยะเวลาในการใช้เป็นเวลานาน จนกระทั่งสามารถ แก้ไขเป็นพระราชบัญญัติมาตราซังตวงวัด พ.ศ.2542 ในช่วงดังกล่าวการให้บริการภาครัฐในด้าน ซังตวงวัดไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้ทันกาลตามความเปลี่ยนแปลงไปของสถานการณ์ที่จะต้อง มีหน่วยให้บริการสอบเทียบเครื่องมือวัด ส่งผลให้เกิดหน่วยงานที่ตั้งขึ้นมาเพื่อรองรับปัญหาดังกล่าว ขึ้นมาทดแทน เช่น สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ และบางหน่วยงานก็เปลี่ยนบทบาทการทำงานเดิม เพื่อให้สามารถรองรับงานด้านซังตวงวัดในการให้บริการสอบเทียบเครื่องซังตวงวัด เช่นสำนักงาน คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) กรมวิทยาศาสตร์บริการ เป็นต้น การ ดำเนินการดังกล่าวจะก่อให้เกิดความไม่เป็นเอกภาพในการกำกับดูแลด้านมาตรฐานซังตวงวัด แห่งชาติ เนื่องจากแต่ละหน่วยก็พยายามที่จะต้องการมีบทบาทนำในเรื่องนี้ ทำให้ประเทศเสีย งบประมาณไปโดยเปล่าประโยชน์จำนวนมาก กว่าแต่ละหน่วยงานจะสามารถกำหนดบทบาทของ ตนเองได้

2.3.2 ปัญหาจากการแปรรูประบบราชการในปี 2540 ทำให้สำนักซังตวงวัด ต้อง เปลี่ยนหน่วยงานการบังคับบัญชาจากกรมทะเบียนการค้า มายังกรมการค้าภายใน ส่งผลให้ นโยบายของผู้บริหารเปลี่ยนแปลงไม่ต่อเนื่อง อันเกิดจากการไม่ทราบระบบงานซังตวงวัดของ ผู้บริหารที่รับผิดชอบ จึงทำให้การพัฒนาทั้งด้านนโยบายและการพัฒนาบุคลากร เครื่องมือแบบ มาตรฐาน และการออกกระเปียบต่าง ๆ เพื่อขยายการกำกับดูแลเครื่องซังตวงวัด ให้ครอบคลุมมากขึ้น ตามการเปลี่ยนแปลงของนวัตกรรมใหม่ ๆ ชะงักไประยะหนึ่ง เช่น การออกกระเปียบเพื่อกำกับดูแล เรื่องเครื่องวัดความชื้นข้าวเปลือก และการกำกับดูแลมาตรวัดก๊าซ NGV เป็นต้น แต่ในปัจจุบัน ปัญหาดังกล่าวได้คลี่คลายลงแล้ว

2.3.3 ปัญหาความไม่ใส่ใจของประชาชนในด้านซังตวงวัด ทั้งนี้ประชาชนทั่วไปคิดว่าการถูกเอารัดเอาเปรียบจากการใช้เครื่องซังตวงวัดในการซื้อขายสินค้า เป็นเรื่องปกติ และฝากความหวังไว้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และบางครั้งก็เห็นว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย แต่หากเป็นเรื่องของการซื้อขายสินค้าที่มีปริมาณมากและเป็นไปตามฤดูกาล เช่นการซื้อขายสินค้าเกษตรต่าง ๆ ประชาชนส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับสถานที่รับซื้อมากกว่ามาตรฐานของเครื่องซังตวงวัด และจะให้การไว้วางใจเป็นอย่างมากกับสถานที่รับซื้อสินค้านั้น โดยไม่คำนึงที่จะรับรู้ว่ามีปริมาณของสินค้าของตนเองที่นำไปจำหน่ายอีกทั้งไม่สนใจคำแนะนำจากส่วนราชการที่แนะนำ ทำให้ผู้ประกอบการมีความสะดวกในการเอารัดเอาเปรียบได้ง่ายขึ้น แต่ปัญหาที่เกิดการร้องเรียนกลับเป็นผู้ประกอบการด้วยกันเอง ที่ทราบพฤติกรรมของฝ่ายตรงข้าม ซึ่งเรื่องนี้เป็นเรื่องที่น่าอันตรายมากหากกลุ่มผู้ประกอบการ ในท้องถิ่นสามารถรวมตัวกันได้ก็จะทำให้ประชาชนได้รับการเอารัดเอาเปรียบเป็นอย่างมาก อีกทั้งการเข้าตรวจสอบของเจ้าหน้าที่จะได้ลำบากเนื่องจากกลุ่มผู้ประกอบการจะรู้ตัวและแจ้งให้ผู้ประกอบการรายอื่นทราบถึงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และรีบชุกซ่อนระบบต่าง ๆ ที่ติดตั้งไว้เพื่อการเอารัดเอาเปรียบกับประชาชนเพื่อไม่ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบพบ

2.3.4 ปัญหาจากการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี ปัญหาดังกล่าวจะเกิดขึ้นเนื่องจากผู้ประกอบการจะนำอุปกรณ์พิเศษและแบบใหม่ ๆ ที่เจ้าหน้าที่ซังตวงวัดประจำแต่ละเขตแต่ละท้องที่ไม่ทราบว่าจะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขเพื่อเปลี่ยนแปลงผลการคำนวณปริมาณสินค้าจากเกษตรกรที่นำมาขาย โดยจะมีการแอบนำมามาติดตั้ง และจะมีการพัฒนาวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ตรวจพบได้ยากขึ้น ไปอย่างรวดเร็วมาก โดยจะนำไปติดตั้งในท้องที่ห่างไกลในพื้นที่ต่างจังหวัด ซึ่งสำนักซังตวงวัดจะทราบก็ต่อเมื่อมีการร้องเรียน และการเข้าตรวจสอบแต่ละครั้งผู้ประกอบการจะรู้ตัวก่อน และปัญหาที่ใหญ่ก็คือจำนวนบุคลากรด้านซังตวงวัด และมีความเชี่ยวชาญด้านนี้จะมีน้อย ทำให้ผู้ประกอบการไม่เกรงกลัวเพราะว่าโอกาสตรวจสอบพบมีน้อยมาก จึงเป็นช่องให้ผู้ประกอบการต่างสรรหามาติดตั้ง

2.3.5 ปัญหาจากจำนวนบุคลากร สำนักซังตวงวัด กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ ในปัจจุบันมีเจ้าหน้าที่ ที่ปฏิบัติงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพียงหนึ่งร้อยกว่าคน ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยมากในการปฏิบัติงานซังตวงวัด ทั้งงานที่ไม่ใช้เทคนิคสูง เช่นเครื่องชั่งสปริง มาตรฐานน้ำมันเชื้อเพลิง เครื่องที่มีพิคก้าลึงไม่เกิน 1 ตัน หรือเครื่องชั่งตามร้านค้าทองคำ อีกทั้งจะต้องทำการเพิ่มขีดความสามารถในการให้ทันต่อกลวิธีต่าง ๆ ของผู้ประกอบการ ในการนำอุปกรณ์เสริมที่แอบนำมามาติดตั้งเพิ่มเติมตามที่กล่าวไว้ข้างต้น นอกจากนี้ยังต้องขยายการกำกับดูแลเครื่องซังตวงวัดที่เกิดขึ้นใหม่ทั้งที่ผลิตภายในประเทศและภายนอกประเทศ เพื่อให้ทันการเปลี่ยนแปลงทางนวัตกรรมของโลกในอนาคต

ดังนั้น หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับภารกิจนี้ไปปฏิบัติได้เร็วขึ้นก็จะสามารถแก้ไขปัญหาลำดับที่ 2.3.3 ถึง 2.3.5 ได้เป็นอย่างดี เพราะจะสามารถเพิ่มเจ้าหน้าที่ซึ่งตรวจวัดได้มากกว่ากระจายไปทั่วพื้นที่ อันเป็นการกดดันมิให้ผู้ประกอบที่มีพฤติกรรมในการเอารัดเอาเปรียบกระทำได้ยากขึ้นเพราะการเข้าตรวจสอบจะเพิ่มความถี่มากขึ้น และสามารถกระตุ้นให้ประชาชนเล็งเห็นผลประโยชน์ของตนเองที่จะสูญเสียไป ในแต่ละครั้งก็นำสินค้ามาจำหน่ายรวมทั้งการพัฒนาทางด้านซึ่งตรวจวัดของประเทศไทยจะมีมากขึ้นเนื่องจากสามารถลงศึกษาข้อมูลในแต่ละเครื่องซึ่งตรวจวัดได้ลึกและละเอียดมากขึ้น อันจะสามารถสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนที่นำสินค้ามาจำหน่าย และกับนานาชาติ ที่สั่งซื้อสินค้าเกษตรจากประเทศไทย ว่าระบบมาตรฐานการซึ่งตรวจวัดของไทยได้มาตรฐานและมีการให้บริการที่ทั่วถึง ทั่วกันทั้งประเทศ และลงลึกไปถึงท้องถิ่นที่ห่างไกลอย่างได้มาตรฐานเดียวกันและเป็นระบบสากล

3. ลำดับขั้นตอนการรับมือภารกิจด้านซึ่งตรวจวัดของกรุงเทพมหานคร

3.1 การดำเนินการของคณะกรรมการการกำหนดขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2544 ประกาศแผนปฏิบัติการ ฯ เพื่อให้มีผลบังคับตามมาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542³ ที่ประกาศเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2545 ได้กำหนดให้กระทรวง

---

³ มาตรา 33 เมื่อคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการตามมาตรา 32 แล้ว ให้เสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ แล้วรายงานต่อรัฐสภาเพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับต่อไป

แผนปฏิบัติการที่ประกาศใช้บังคับตามวรรคหนึ่ง ให้มีผลผูกพันหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการตามแผนปฏิบัติการนั้น

ในกรณีที่สภาพการณ์เปลี่ยนแปลงไปในระหว่างที่แผนปฏิบัติการใช้บังคับ คณะกรรมการอาจดำเนินการปรับปรุงแผนปฏิบัติการให้เหมาะสมกับสภาพนั้น

ให้คณะกรรมการมีหน้าที่ติดตามผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการและรายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบทุกปี ในกรณีที่มิมีปัญหาอุปสรรคไม่อาจดำเนินการตามแผนปฏิบัติการได้ให้คณะกรรมการรายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบปัญหาและอุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหา.

พาณิชย์ กรมทะเบียนการค้า ถ่ายโอนภารกิจ “ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อย” ในส่วนด้านการจัดระเบียบชุมชน ซึ่งภารกิจที่จะต้องถ่ายโอนคือ “การมอบอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นนายตรวจซั้งตวงวัด ตามพ.ร.บ.มาตราซั้งตวงวัด พ.ศ. 2542 รวมทั้งการให้คำรับรองเครื่องซั้งตวงวัดซั้งหลัง” โดยกำหนดให้แล้วเสร็จภายใน ปี 2547 และเป็นกลุ่มภารกิจที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี “หน้าที่ที่ต้องทำ”

ภารกิจที่จะต้องถ่ายโอนไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านซั้งตวงวัด จึงมีด้วยกัน 2 ภารกิจ คือ

1. การเป็นนายตรวจมาตราซั้งตวงวัด ตามมาตราซั้งตวงวัด พ.ศ. 2542
2. การตรวจสอบให้คำรับรองเครื่องซั้งตวงวัด ซั้งหลัง ซั้งจะเป็นเครื่องซั้งตวงวัดที่

ผ่านการตรวจสอบให้คำรับรองซั้งแรกมาแล้ว และเมื่อประชาชนนำไปใช้งานได้ทำการซ่อมบำรุงรักษาเพื่อให้ใช้งานได้ หรือเครื่องซั้งตวงวัดที่มีการสอบเทียบความถูกต้องโดยการปรับแก้ให้เป็นไปตามแบบมาตราที่ทำการทดสอบ หรือเครื่องซั้งตวงวัดที่หมดอายุการให้คำรับรอง ซั้งเครื่องซั้งตวงวัดเหล่านั้นจะต้องนำส่งเจ้าหน้าที่ดำเนินการให้คำรับรอง ซั้งหลัง

ตารางที่ 3.1

รายละเอียดภารกิจด้านซั้งตวงวัดที่ต้องถ่ายโอน

ที่	ภารกิจ/ส่วนราชการ	ภารกิจที่ถ่ายโอน	ปีที่ถ่ายโอน	การถ่ายโอน	ประเภทของกรู่มงาน
3	ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อย (1)กระทรวงพาณิชย์ กรมทะเบียนการค้า	1.มอบอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นนายตรวจซั้งตวงวัดตามพ.ร.บ.มาตราซั้งตวงวัด พ.ศ.2542 รวมทั้งอำนาจการให้คำรับรองเครื่องซั้งตวงวัด ซั้งหลัง	2546 2547	เทศบาลเมืองพัททยา กทม. อบต.ซั้ง 1-2 อบต.ซั้ง 3-5	หน้าที่ที่ต้องทำ

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นอกจากนี้คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติไว้ในแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ ดังนี้

1. ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการฝึกอบรมและการให้ความรู้ โดยให้ดำเนินการในปี 2546

2. ขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างแบบมาตราซึ่งดวงวัด ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ดำเนินการในปี 2546

3. การอบรมเพิ่มเติมให้ความรู้เกี่ยวกับงานซึ่งดวงวัด ให้ดำเนินการในปี 2547

4. การประเมินและติดตามผล ให้ดำเนินการในปี 2547

ด้านข้อกฎหมายที่เอื้อต่อการกระจายอำนาจ ๗ นั้น ได้เสนอให้กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมทะเบียนการค้า เป็นนำเสนอแก้ไข มาตรา 4 แห่ง พ.ร.บ.มาตราซึ่งดวงวัด พ.ศ. 2542⁴ โดยเพิ่มเติมคำนิยาม “พนักงานเจ้าหน้าที่” และ “นายตรวจซึ่งดวงวัด” หมายถึง ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น พร้อมทั้งให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ใช้อำนาจใน มาตรา 5⁵ มอบหมายให้ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการให้คำรับรองเครื่องซึ่งดวงวัดชั้นหลัง อีกทั้งให้แก้ไขปรับปรุงกฎ กฏกระทรวง ประกาศ คำสั่ง หรือ ระเบียบให้สอดคล้องกับภารกิจที่ถ่ายโอนให้ท้องถิ่น ให้แล้วเสร็จภายใน 30 กันยายน 2545

ด้านการเพิ่มขีดความสามารถ คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจ ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และรักษาความสงบเรียบร้อย ของคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีการจัดให้มีการฝึกอบรม หลักสูตรเตรียมความพร้อมให้แก่องค์กรปกครองส่วน

---

⁴ มาตรา 4 แห่ง พ.ร.บ.มาตราซึ่งดวงวัด พ.ศ.2542

“พนักงานเจ้าหน้าที่”หมายความว่าข้าราชการพลเรือนซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้.

⁵ มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และนายตรวจซึ่งดวงวัด ออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้กับกำหนดกิจการอื่นและออกประกาศตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้.

ท้องถิ่น เรื่อง “ขอบเขตอำนาจหน้าที่และการใช้อำนาจอนุญาตตามภารกิจที่ถ่ายโอนสำหรับ ผู้บริหาร/ผู้ปฏิบัติงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ซึ่งหลักสูตรดังกล่าว กำหนดหัวข้อเรื่องการใช้ อำนาจหน้าที่ของนายตรวจซึ่งตวงวัด ด้วย โดยกำหนดเวลาไว้เพียง 1 ชั่วโมง 30 นาที จึงสามารถ ให้ความรู้ได้เพียงบทบาทหน้าที่และภารกิจของสำนักซึ่งตวงวัดเท่านั้น ในการอบรม ทั้งหมด 32 ครั้ง ทั่วประเทศ คือ เชียงใหม่ พิษณุโลก นครราชสีมา อุตรธานี ขอนแก่น อุบลราชธานี นครนายก พระนครศรีอยุธยา ระยอง กาญจนบุรี เพชรบุรี สุราษฎร์ธานี และสงขลา สำหรับ กรุงเทพมหานครให้เข้าร่วมการอบรม ณ โรงแรมระยองออกคิด จ.ระยอง เมื่อวันที่ 6 – 11 สิงหาคม 2547 รวมระยะเวลา 6 วัน

3.2 การดำเนินการของกระทรวงพาณิชย์

ในช่วงต้น การดำเนินงานด้านการถ่ายโอนภารกิจด้านซึ่งตวงวัด อยู่ในความดูแลของ กรมทะเบียนการค้า เมื่อคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ กำหนดแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้น กรมทะเบียนการค้า ได้มีคำสั่งที่ 45/2545 เรื่อง จัดตั้งศูนย์บริหารการถ่ายโอนบุคลากรสู่ท้องถิ่น กรมทะเบียนการค้า เพื่อให้มีหน้าที่ในการวางแผน การถ่ายโอนในภาพรวม พร้อมทั้งได้มีหนังสือ ที่ พณ 0613/1102 ลงวันที่ 12 เมษายน 2545 ถึงสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อแต่งตั้ง คณะทำงานของกรม ฯ

และตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 กำหนดให้งานด้าน ซึ่งตวงวัด ไปอยู่ในการกำกับดูแลกรมการค้าภายใน ดังนั้น ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2545 ภารกิจ ด้านการถ่ายโอนอำนาจด้านซึ่งตวงวัด จึงดำเนินการโดยกรมการค้าภายใน ซึ่งก็ได้มีหนังสือที่ พณ 0405/ 1596 แต่งตั้งผู้แทนของกรมการค้าภายในเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการเฉพาะกิจด้าน การจัดระเบียบชุมชน/สังคม และรักษาความสงบเรียบร้อยแทนคณะกรรมการชุดเดิม และได้ ดำเนินการต่อเนื่องตามแผนที่กำหนด ดังนี้

3.2.1 การแก้ไขข้อกฎหมาย ในมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติมาตราซึ่งตวงวัด พ.ศ. 2542 ได้แก้ไขใน พระราชบัญญัติมาตราซึ่งตวงวัด (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549⁶ ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อ

⁶ พระราชบัญญัติมาตราซึ่งตวงวัด (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549

มาตรา 3 ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำ “นายตรวจซึ่งตวงวัด” ในมาตรา 4 แห่ง พระราชบัญญัติมาตราซึ่งตวงวัด พ.ศ. 2542 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“นายตรวจซึ่งตวงวัด” หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นตาม กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติภารกิจตามพระราชบัญญัตินี้”.

วันที่ 23 มีนาคม 2549 ส่วนการแก้ไขความหมายของ “พนักงานเจ้าหน้าที่” และการให้รัฐมนตรีใช้อำนาจตามมาตรา 5 นั้น กรมการศาสนา ให้เหตุผลว่าตามพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด พ.ศ.2542 มาตรา 31 ซึ่งบัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาให้คำรับรอง อธิบดีอาจขอให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ องค์การของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือสำนักงาน หรือองค์การซึ่งดวงวัดของรัฐต่างประเทศหรือระหว่างประเทศ ตรวจสอบเครื่องซึ่งดวงวัด และให้คำรับรองได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด และให้ถือว่าเป็นการตรวจสอบเทียบกับแบบมาตรฐานและการให้คำรับรองตามมาตรา 30 วรรคหนึ่ง” ส่งผลให้ อธิบดีกรมการศาสนา สามารถทำหนังสือมอบหมายให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐอยู่แล้วให้ดำเนินการตรวจสอบให้คำรับรอง ชั้นหลัง แก่เครื่องซึ่งดวงวัดได้ ซึ่งการดำเนินการในส่วนนี้กรมการศาสนา มีแผนที่จะดำเนินการภายหลังจากที่ได้จัดการฝึกอบรมให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว⁷ แต่จนถึงขณะนี้ยังไม่มีการดำเนินการใด ๆ เพิ่มเติม

3.2.2 การเตรียมความพร้อมของบุคลากรขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรมการศาสนา ได้มีการจัดเตรียมหลักสูตรการฝึกอบรม เพื่อให้ได้ให้พนักงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเข้ารับการฝึกอบรมหลังจากที่ได้มีการแต่งตั้งเป็นนายตรวจซึ่งดวงวัดแล้วจำนวน 3 หลักสูตร คือ

- หลักสูตร “ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับงานซึ่งดวงวัด อำนาจหน้าที่ของนายตรวจซึ่งดวงวัด และวิธีการตรวจสอบเครื่องซึ่งสปริง” มีระยะเวลา การฝึกอบรม 5 วัน

- หลักสูตร “การตรวจสอบมาตรวัดน้ำมันเชื้อเพลิงตามสถานีบริการ” ระยะเวลา 5 วัน

- หลักสูตร “การตรวจสอบเครื่องซึ่งรถยนต์” ระยะเวลาการฝึกอบรม 5 วัน

3.2.3 การจัดลำดับความยากง่ายของงานซึ่งดวงวัด⁸

จากการประเมินของคณะอนุกรรมการของกรมการศาสนา มีความเห็นตรงกันว่างานด้านซึ่งดวงวัด ที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะรับไปดำเนินงานนั้นควรพิจารณาถึงความพร้อมของเครื่องมือ ความรู้และความพร้อมด้านบุคลากร รวมทั้งการพิจารณางานด้านซึ่งดวงวัดที่จะถ่ายโอนไปตามลำดับความยากง่ายของงาน คือ

---

⁷ ศักดิ์ชัย หัสมิตร, “การจัดบริการสาธารณะของท้องถิ่น กรณีศึกษา สำนักซึ่งดวงวัด”, (ภาคนิพนธ์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548), หน้า 44.

⁸ สัมภาษณ์, อังคาร พวงนาค, ผู้อำนวยการส่วนเครื่องซึ่ง, 19 ก.พ. 2550.

- 3.2.3.1 เครื่องซั่งสปริงตามตลาดสด
- 3.2.3.2 เครื่องซั่งตามร้านค้าทองคำ
- 3.2.3.3 เครื่องซั่งไม่อัตโนมัติที่มีพิกัดกำลังสูงแต่ไม่เกิน 10 ตัน ตามสถานที่รับซื้อของเก่า , สถานที่รับซื้อสินค้าเกษตร
- 3.2.3.4 งานตรวจสอบสินค้าหีบห่อตามร้านค้าผู้จำหน่ายปลีก ประเภท ก๊าซหุงต้ม
- 3.2.3.5 มาตรฐานน้ำมันตามสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง
- 3.2.3.6 มาตรฐานก๊าซตามสถานีบริการ
- 3.2.3.7 เครื่องซั่งรถยนต์ที่มีพิกัดกำลังตั้งแต่ 10 ตันขึ้นไป

3.3 การดำเนินการของกรุงเทพมหานคร⁹

หลังจากที่คณะกรรมการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้จัดทำแผนกำหนดขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติไว้ในแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรียบร้อยแล้ว ในส่วนของกรุงเทพมหานคร ได้จัดทำ “แผนปฏิบัติการรับโอนภารกิจทำให้บริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการให้แก่กรุงเทพมหานคร” มอบหมายให้สำนักงานคลัง กรุงเทพมหานคร เป็นผู้รับผิดชอบในการรับมอบภารกิจด้านซั่งดวงวัด จากกรมการค้าภายใน

เมื่อสำนักงานคลัง กรุงเทพมหานคร ได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการรับโอนภารกิจทำให้บริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการให้แก่กรุงเทพมหานคร ในงานด้านซั่งดวงวัด ก็ได้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติที่ได้รับมอบหมายโดยทันที คือ

- จัดเจ้าหน้าที่ไปเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง “ขอบเขต/อำนาจหน้าที่และการใช้อำนาจอนุญาตตามภารกิจที่ถ่ายโอนสำหรับผู้บริหาร/ผู้ปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ณ โรงแรมระยองออกคิด จ.ระยอง เมื่อวันที่ 6 – 11 สิงหาคม 2547 รวมระยะเวลา 6 วัน แต่การบรรยายในครั้ง ผู้จัดได้กำหนดให้มีการบรรยายหัวข้อด้านซั่งดวงวัดเพียง 1.30 ชั่วโมงเท่านั้น

- ประสานกับสำนักซั่งดวงวัด กรมการค้าภายใน เพื่อขอทราบข้อมูลการปฏิบัติงานด้านซั่งดวงวัด เพิ่มเติมพร้อมทั้งจัดเจ้าหน้าที่มาดูงานที่สำนักซั่งดวงวัด เพื่อประกอบการดำเนินงาน

⁹ สัมภาษณ์ , สิทธิเดช ฉวีวรรณ , นักวิชาการคลัง 5 , 9 ก.พ.2550.

- จัดการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมการเป็นนายตรวจช่างตวงวัด และการตรวจสอบเครื่องชั่งสปริง ให้แก่เจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร จำนวน 120 คน เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2549 ณ ห้องประชุมโรงพยาบาลกลาง โดยหัวข้อการบรรยายจะประกอบด้วย¹⁰

ก. ภารกิจหน้าที่ของนายตรวจช่างตวงวัด

ข. คุณลักษณะทั่วไปของเครื่องชั่งสปริง ตามกฎกระทรวง

ค. การตรวจสอบเครื่องชั่งสปริง

ง. การดำเนินการตามกฎหมาย กรณีพบการกระทำผิด จากการใช้เครื่องชั่งสปริง โดยผู้เข้าร่วมฝึกอบรมครั้งนั้น ได้กำหนดให้เป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล ทั้ง 50 เขต ๆ ละ 2 คน และเจ้าหน้าที่สำนักงานคลัง สำนักเทศกิจ รวมทั้งสิ้น 120 คน

- ประสานกับสำนักช่างตวงวัดในด้านรายละเอียดครุภัณฑ์แบบมาตราตม้น้ำหนัก โดยการขอสนับสนุนงบจากการนำเสนอเพื่อขอแปรญัตติ งบประมาณเหลือจ่ายจากปี 2549 ทั้งนี้เนื่องจากไม่ได้ขอจัดตั้งงบประมาณ ในปี 2550 ไว้ พร้อมทั้งดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ตม้น้ำหนักเพื่อเตรียมความพร้อมการรับมอบภารกิจด้านช่างตวงวัด เฉพาะเครื่องชั่งสปริง ตามที่ได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่สำนักช่างตวงวัด กรมการค้าภายใน ทั้งนี้คาดว่าจะสามารถรับมอบได้ภายในปี 2550

---

¹⁰ หนังสือ กรุงเทพมหานคร ที่ กท 1305/2675 ลงวันที่ 6 มิถุนายน 2549.

ตารางที่ 3.2

แผนปฏิบัติการรับโอนภารกิจทำให้บริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการให้แก่กรุงเทพมหานคร

ลำดับ	ส่วนราชการที่ถ่ายโอน	ขอบเขตการถ่ายโอน ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ	ระยะเวลา ดำเนินการ (ปีที่ถ่าย โอน)	หน่วยงาน กทม. ที่ รับผิดชอบ
	ภารกิจที่ถ่ายโอน			
1.	<p>กระทรวงพาณิชย์</p> <p>1.1.กรมการค้าภายใน</p> <p>1) นายตรวจมาตรฐานชั่งตวงวัด ตาม พ.ร.บ.มาตราชั่งตวงวัด พ.ศ.2542 รวมทั้งอำนาจในการให้คำรับรองเครื่องชั่งตวงวัดชั้นหลัง</p>	<p>ขอบเขตการถ่ายโอน</p> <p>ให้กรมการค้าภายในมอบอำนาจให้ห้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นนายตรวจชั่งตวงวัดตาม พ.ร.บ.มาตราชั่งตวงวัด พ.ศ.2542 รวมทั้งมีอำนาจในการตรวจสอบให้คำรับรองเครื่องชั่งตวงวัด ชั้นหลัง</p> <p>ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ</p> <p>1.การเตรียมความพร้อมของ อปท. (ให้ความรู้ ฝึกอบรม ฯลฯ)</p> <p>2.จัดซื้อจัดจ้างแบบมาตรา ๓</p> <p>3.การอบรมเพิ่มเติม</p> <p>4.การประเมินและติดตามผลการดำเนินงาน</p>	2546	สนค.

ที่มา : สำนักการคลัง กรุงเทพมหานคร

ตาราง 3.3

ปริมาณงานของช่างตวงวัดที่กรุงเทพมหานครจะต้องรับไปปฏิบัติ

ลำดับ	ลักษณะงาน	จำนวน
1.	ตลาดสดที่ใช้เครื่องชั่งสปริง (ไม่รวมตลาดนัด)	157 แห่ง
2.	เครื่องชั่งตามร้านค้าทอง	ยังไม่ได้จัดเก็บ
3.	เครื่องชั่งไม้อัดโนมดี พิกัดกำลังไม่เกิน 10 ตัน ตาม สถานรับซื้อต่าง ๆ	ยังไม่ได้จัดเก็บ
4.	ร้านจำหน่ายปลีกก๊าซหุงต้ม	698 ราย
5.	สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงและก๊าซ	947 แห่ง
6.	เครื่องชั่งรถยนต์พิกัด 10 ตันขึ้นไป	268 แห่ง

ที่มา : สำนักชั่งตวงวัด กรมการค้าภายใน

4. การกำหนดหน่วยงานปฏิบัติงานชั่งตวงวัดของกรุงเทพมหานคร

จากแผนและขั้นตอนการรับมอบภารกิจจากหน่วยงานของรัฐ ของกรุงเทพมหานคร ได้กำหนดให้สำนักการคลัง กรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานหลักในการประสานการรับมอบภารกิจดังกล่าวเนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ดูแลงานด้านการเงิน และด้านการพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ยังกำหนดให้ฝ่ายสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ในแต่ละสำนักงานเขต เป็นหน่วยงานปฏิบัติ โดยให้เหตุผลว่า เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลตลาดสด ตลาดเอกชน อยู่แล้ว ทั้งนี้ภารกิจหน้าที่ของสำนักการคลัง กรุงเทพมหานคร และฝ่ายสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และการแบ่งส่วนราชการ ที่กำหนดไว้ตามระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 กำหนดไว้ดังนี้

4.1 ภารกิจหน้าที่ของสำนักการคลัง กรุงเทพมหานคร

สำนักการคลัง มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการคลัง การเงิน การบัญชี การพัสดุ การซ่อมบำรุงรักษาเครื่องกล เครื่องทุ่นแรงของกรุงเทพมหานคร และควบคุมการพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งส่วนราชการ ดังนี้

- สำนักงานเลขานุการ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานสารบรรณและธุรการทั่วไปของสำนัก งานช่วยอำนวยความสะดวกและเลขานุการ การดำเนินงานด้านบริหารงานบุคคล งานการคลัง งาน

ห้องประชุม การควบคุมงานด้านการเงินของตลาดนัดกรุงเทพมหานคร งานอื่นที่ไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของกองใด ๆ โดยเฉพาะ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

- กองรายได้ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้ทุกชนิด และจัดทำประมาณการรายรับประจำปีของกรุงเทพมหานคร เก็บและรวบรวมข้อมูลสถิติเกี่ยวกับรายได้ทั้งหมดของกรุงเทพมหานคร การวางหลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้ประเภทต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร การควบคุมตรวจสอบเร่งรัดหน่วยงานต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร ให้จัดเก็บรายได้ให้ถูกต้องครบถ้วน การจัดทำโครงการเพิ่มรายได้ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร พิจารณาปรับปรุงแก้ไขกร่างกฎหมาย ข้อบัญญัติ ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับต่างๆเกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้ทั้งหมด ติดตามเร่งรัดภาษีอากรที่ค้างชำระ การขอปลด ขอลดค่าภาษี การอุทธรณ์ภาษีตลอดจนการผ่อนชำระค่าภาษี การยึดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้นิติบุคคลค้างค่าภาษีอากร ดูแลรักษาและจัดหาผลประโยชน์จากการใช้ที่สาธารณะ ทำเทียบเรือ ทรัพย์สินของกรุงเทพมหานคร และรับชำระค่าเช่าทรัพย์สิน ตลอดจนเร่งรัดและติดตามค่าเช่าจัดสถานที่สาธารณะเพื่อบริการที่จอดรถยนต์และเก็บค่าธรรมเนียมจอดยานยนต์เป็นรายได้ของกรุงเทพมหานคร ติดตามผลการจัดเก็บภาษีอากร ซึ่งหน่วยงานอื่นมีหน้าที่จัดเก็บและนำส่งกรุงเทพมหานคร และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

- กองการเงิน มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการรับ-จ่าย และโอนเงินของกรุงเทพมหานคร ทุกประเภทที่กำหนดในประมาณการรายรับ และข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ตลอดจนรับผิดชอบการฝาก – ถอน เงินนอกงบประมาณของกรุงเทพมหานครตามนโยบายผู้บริหาร การรับ – จ่าย เงินอุดหนุนจากรัฐบาลตามโครงการต่างๆ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

- กองทะเบียนทรัพย์สินและพัสดุ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์โดยการจัดซื้อและจัดจ้างเพื่อบริการสำนักงานเขต และสำนักต่างๆทั้งด้านน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น ด้านวัสดุ เครื่องใช้ภายในสำนักงาน ตลอดจนยานพาหนะต่างๆ ควบคุมการจ่ายโอนทรัพย์สิน การจดทะเบียน การต่อทะเบียน และการจำหน่ายทรัพย์สินและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

- กองบัญชี มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านการบัญชีและด้านวิชาการบัญชีทั้งหมดของกรุงเทพมหานคร บริหารการใช้เงินสะสม เงินสำรองราชการ วิเคราะห์เงินรายรับ-รายจ่าย งบแสดงฐานะการเงิน งบทรัพย์สินหนี้สิน ควบคุมงบประมาณรายจ่ายเงินประจำงวดรวมทั้งเงินกันไว้เบิกเหลือในปี การลงบัญชีเงินอุดหนุนจากรัฐบาลทุกประเภทตามโครงการต่างๆและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

- กองระบบการคลัง มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการพิจารณาขอร่างข้อบัญญัติระเบียบข้อบังคับ คำสั่ง ตอบข้อหารือทางด้านการคลังทั้งของกรุงเทพมหานคร และการพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร ตรวจสอบการเบิกจ่ายเงินบำเหน็จบำนาญ การปฏิบัติงานในกองทุนบำเหน็จบำนาญ การควบคุมดูแลการดำเนินการของการพาณิชย์ของกรุงเทพมหานครทุกแห่ง และการวิเคราะห์ฐานะการเงินการคลังของกรุงเทพมหานคร และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

- กองโรงงานช่างกล มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการซ่อมยานพาหนะเครื่องจักรกล และเครื่องทุ่นแรงต่างๆ ของสำนักและสำนักงานเขตต่างๆ การผลิตเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์ต่างๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

- กองตรวจจ่าย มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการตรวจฎีกาและควบคุมงบประมาณก่อนการจ่ายเงินของกรุงเทพมหานคร ตรวจฎีกา และควบคุมงบประมาณของเงินอุดหนุนรัฐบาล พร้อมวางฎีกาเบิกจ่ายเงินกับกระทรวงการคลัง เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบัญญัติ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง มติคณะรัฐมนตรี หรือระเบียบอื่นใดที่กรุงเทพมหานครใช้ปฏิบัติ โดยทำการตรวจและควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณของหน่วยงานให้เป็นไปตามแผนงาน โครงการ หรือเงินประจำงวดที่ได้รับอนุมัติทุกหมวดจ่าย ทุกประเภท ตามข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรุงเทพมหานครและสำนักงบประมาณ และส่วนราชการอื่นๆ ที่มอบหมายให้กรุงเทพมหานครทำการเบิกจ่ายเงินแทน ติดต่อประสานงานกับกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ตรวจและควบคุมการใช้จ่ายยืมเงินสะสม เงินยืมทรงพระราชกรณียกิจ เงินรายได้ถอนคืน ขออนุมัติกันเงินเหลือมีปี ขออนุมัติขยายเวลาเบิกจ่ายเงินเหลือมีปี กันเงินเลื่อนขึ้นสำหรับข้าราชการหรือลูกจ้างที่ถูกสอบสวนทางวินัย ขออนุมัติเบิกจ่ายเงินค้างข้ามปี พิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินของหน่วยงานต่างๆ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

4.2 ภารกิจหน้าที่ของฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาลประจำแต่ละเขตของ

กรุงเทพมหานคร¹¹

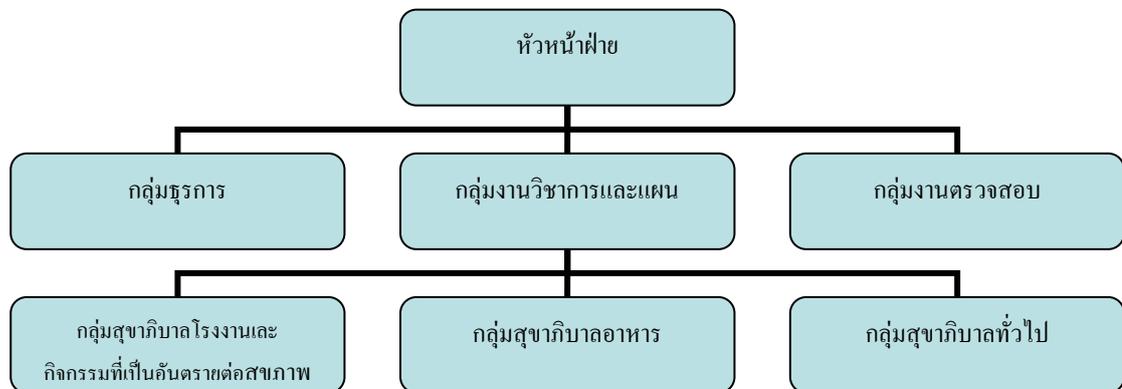
มีหน้าที่เกี่ยวกับการสุขาภิบาลอาหาร การสุขาภิบาลสถานที่ที่เป็นอันตรายแก่สุขภาพ การสุขาภิบาลตลาด สถานที่จำหน่ายอาหารและสะสมอาหาร การสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม การสุขาภิบาลทั่วไป ให้ได้มาตรฐานทางสุขาภิบาลและถูกสุขลักษณะ การควบคุมดูแลการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ การควบคุมมลพิษ การพัฒนา ควบคุมและรักษาคุณภาพ

¹¹ สัมภาษณ์ , สุรีย์ วาดเขียน , หัวหน้าฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล เขตคลองสาน ,13 ก.พ.2550.

สิ่งแวดลอม การเสริมสร้างศักยภาพผู้บริโภคนและสร้างหรือขยายเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการ
 คุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข การกำจัดแมลงและสัตว์นำโรค การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อย
 สัตว์ การควบคุม จัดการ กำจัด ห้าม ป้องกันและระงับเหตุรำคาญที่อาจเกิดหรือเกิดขึ้นในที่
 สาธารณะหรือสถานที่เอกชน การอนุญาตให้ใช้เครื่องขยายเสียง การออกใบอนุญาตสุสานหรือฌ
 ปนสถาน สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายต่าง ๆ เช่น กฎหมายว่าด้วย
 อาหาร การใช้สารละลาย คุ่มครองผู้ไม่สูบบุหรี่ โรงงาน เป็นต้น และมีหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องหรือ
 ได้รับมอบหมาย โดยอัตรากำลังของฝ่ายสิ่งแวดลอมและสาธารณสุข จะมีประมาณ 12 – 15 คน
 เจ้าหน้าที่ทั้งหมดจะมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ทางด้านการสาธารณสุข สิ่งแวดลอม และ
 การพยาบาล นอกจากนี้จะมีเจ้าหน้าที่ผู้หญิงมากกว่าเจ้าหน้าที่ชาย มีผังการบริหารงานตาม
 โครงสร้างใน รูปที่ 3.2

แผนภูมิที่ 3.2

โครงสร้างฝ่ายสิ่งแวดลอมและสุขภาพิบาล สำนักงานเขตของกทม.

ที่มา : ฝ่ายสิ่งแวดลอมและสุขภาพิบาล เขตตลิ่งชัน

บทที่ 4

ผลการศึกษา

1. ประโยชน์ที่จะได้รับจากการปฏิบัติภารกิจด้านซังตวงวัดซังตวงวัดของกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษา พบว่าหากกรุงเทพมหานครรับภารกิจด้านซังตวงวัดมาปฏิบัติแล้ว จะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งทั้งจากหน่วยงานที่กระจายภารกิจคือสำนักซังตวงวัด กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ และกรุงเทพมหานคร ที่สำคัญอย่างยิ่งนั้นคือต่อประชาชนที่อาศัยอยู่ใน กรุงเทพมหานคร นักท่องเที่ยวจากต่างชาติ ดังนี้

1.1 ประโยชน์ของกระทรวงพาณิชย์

จากบทบาทภารกิจหน้าที่ของสำนักซังตวงวัด กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ที่กล่าวไว้ในบทที่ 3 จะเห็นได้ว่าเป็นภารกิจที่มีปริมาณงานมาก กว้างขวาง และเกี่ยวข้องกับประชาชนทั่วไปในทุกระดับชั้นและสาขาอาชีพ สำหรับปริมาณงานในปัจจุบันมีทั้งที่เป็นงานที่ไม่ต้องใช้เทคนิคมากในการตรวจสอบ เช่น การตรวจสอบเครื่องซังสปริง อันเป็นเครื่องซังประชาชนส่วนใหญ่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในซื้อขายสินค้าสำหรับชีวิตประจำวันของประชาชนทั่วไป นอกจากนี้ภารกิจด้านซังตวงวัดที่สำนักซังตวงวัด ปฏิบัติอยู่นั้นจะต้องมีการเพิ่มศักยภาพและความสามารถให้ทันกับควมนำสมัยของเครื่องซังตวงวัดสมัยใหม่ที่จะถูกนำมาใช้ในกิจการเชิงพาณิชย์ที่จะมีมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามความเจริญของเทคโนโลยี ตัวอย่างเช่นเครื่องซังตามสถานีรับซื้อสินค้าเกษตรที่ใช้ระบบพ่วงต่อกับระบบคอมพิวเตอร์เพื่อประมวลการซังซังหากมองภายนอกประชาชนที่เป็นเกษตรกรจะมีความเชื่อมั่นในเครื่องซังชนิดนี้มาก แต่เครื่องซังชนิดนี้ก็จะสามารถที่จะช้อนระบบต่าง ๆ เพื่อให้การประมวลผลการซังนั้นผิดไป ส่งผลให้การปฏิบัติงานของสำนักซังตวงวัดที่มีอัตราค่าล้างที่น้อยอยู่แล้วนั้นไม่สามารถที่จะปฏิบัติงานทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงที่สินค้าเกษตรออกสู่ท้องตลาด ปัญหาการใช้เครื่องซังตวงวัดจะเกิดขึ้นมาก ทำให้ก็ต้องทุ่มเทบุคลากรไปให้ความสำคัญกับปัญหาการใช้เครื่องซังตวงวัดที่จะมีผลกระทบต่อสินค้าเกษตรชนิดนั้น ทั้งนี้จะมีการจัดส่งเจ้าหน้าที่จากส่วนกลางที่ควบคุมกำกับดูแลงานด้านซังตวงวัด ในเขตกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ออกไปสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ซังตวงวัดในส่วนภูมิภาคในพื้นที่ที่มีปัญหา ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านซังตวงวัดในเขตพื้นที่ดังกล่าวไม่สามารถครอบคลุมพื้นที่หรือมีความถี่ในการตรวจสอบ เพื่อให้ความมั่นใจกับประชาชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ได้ โดยเฉพาะพื้นที่กรุงเทพมหานคร ที่มีผู้คนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดการร้องเรียน เกิดขึ้นในเรื่องการใช้เครื่องชั่งตวงวัดและด้านปริมาณของสินค้าที่ได้ไม่ครบถ้วนตามที่ตกลงซื้อขายอยู่บ่อยครั้ง ทั้งนี้เหตุที่ประชาชนร้องเรียนเกี่ยวกับเครื่องชั่ง โดยเฉพาะเครื่องชั่งสปริง และจากการประมวลเรื่องรับร้องเรียนจากศูนย์รับเรื่องร้องเรียนราคาสินค้าหรือสายด่วนแม่บ้าน 1569 ของกรมการค้าภายใน จะประกอบด้วย

1.1.1 การใช้เครื่องชั่งที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายกระทรวง เช่นการใช้เครื่องชั่งหน้าเดียว การใช้เครื่องชั่ง 2 หน้า แต่ปิดอีกหน้าหรือไม่มีเข็ม

1.1.2 การใช้เทคนิคในขั้นตอนการชั่งเพื่อชั่งสินค้าให้ไม่ครบ

1.1.3 การใช้เครื่องชั่งที่พิศกำลังสูง แต่นำมาชั่งสินค้าในปริมาณที่น้อย ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนจากการอ่านผลการชั่ง ส่งผลให้ได้น้ำหนักไม่ครบ (เครื่องชั่งอ่านค่าหายเกินไป)

1.1.4 ร้องเรียนเนื่องจากไม่มั่นใจเพราะไม่เคยเห็นเจ้าหน้าที่มาตรวจสอบหรือสตีกเกอร์ แสดงการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ครั้งที่ผ่านมามากเกินไป

จากปัญหาที่ได้รับร้องเรียนดังกล่าวข้างต้น ไม่ว่าจะเป็นการร้องเรียนหน่วยงานใดหรือแม้กระทั่งร้องเรียนผ่านกรุงเทพมหานครหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ทุกครั้งจะต้องส่งเจ้าหน้าที่ไปทำการตรวจสอบทุกครั้ง ทั้งนี้เนื่องจากกรุงเทพมหานครและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะแจ้งกับผู้ร้องเรียนว่าภารกิจด้านชั่งตวงวัดนั้น สำนักงานชั่งตวงวัด กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ยังไม่ถ่ายโอนภารกิจมาให้ ทำให้การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นการแก้ไขในลักษณะตามปัญหาโดยตลอด มิได้เป็นการแก้ไขปัญหาในเชิงรุก ดังนั้นหากกรุงเทพมหานครรับภารกิจนี้มาดำเนินการจะสามารถช่วยลดปัญหานี้ลงไปได้อย่างมาก และจะเป็นการแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงตามจุดของปัญหาและเป็นไปตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้

1.2 ประโยชน์ที่กรุงเทพมหานครจะได้รับเมื่อปฏิบัติภารกิจชั่งตวงวัด

สำหรับประโยชน์ของกรุงเทพมหานครที่จะได้รับ สิ่งแรกก็คือเป็นการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลในการกระจายภารกิจจากหน่วยงานภาครัฐไปสู่ท้องถิ่น เป็นการปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ได้กำหนดไว้ ลำดับต่อมาเมื่อกรุงเทพมหานคร รับมอบภารกิจและจะทำได้ทราบลำดับขั้นในการกำกับดูแลการชั่งตวงวัด ในระดับประเทศ ในระดับสากล อันจะทำให้สามารถพิจารณาดำเนินการในการบริหารจัดการด้านชั่งตวงวัดด้วยองค์กรของตนเองได้อย่างได้ผลและลดค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อเครื่องมือที่ไม่จำเป็นและสามารถใช้เครื่องมืออื่น ๆ ที่มีอยู่ได้อย่างถูกต้องเป็นไปตามบริบทของสากล เช่น การกำหนดในข้อบัญญัติของกรุงเทพมหานคร ที่สามารถออกได้โดยกรุงเทพมหานครเอง ซึ่งเป็นเครื่องมือที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถออกมาเพื่อบังคับใช้ในท้องถิ่นได้ ซึ่งจะตรงกับความต้องการและตามลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น เพื่อใช้บังคับ

ให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามในการกิจด้านการกำกับดูแลงานช่างตวงวัด ได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะส่งผลให้สามารถสร้างความมั่นใจในการใช้เครื่องช่างตวงวัดเพื่อกำหนดปริมาณสินค้า ต่อประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร หรือนักท่องเที่ยวที่มาจากต่างประเทศ ทั้งนี้เพราะกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศและเป็นมหานครเพียงแห่งเดียว หากกรุงเทพมหานครใช้ศักยภาพต่าง ๆ ที่มีอยู่จะสามารถพัฒนางานด้านช่างตวงวัดให้เป็นที่ยอมรับต่อประชาชน นอกจากนี้กรุงเทพมหานครยังสามารถที่จะจัดค่าธรรมเนียมอันเป็นรายได้จากการปฏิบัติงานด้านช่างตวงวัดได้อีกด้วย เช่น จากค่าธรรมเนียมการตรวจสอบให้คำรับรองเครื่องช่างตวงวัด ชั้นหลัง (ขึ้นอยู่กับศักยภาพของกรุงเทพมหานคร) การจัดเก็บค่าธรรมเนียมการฝึกอบรมการใช้เครื่องช่างตวงวัดให้กับผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าของตลาดเอกชนหรือผู้แทน สำนักงานตลาดกรุงเทพมหานคร เป็นต้น หรือค่าเปรียบเทียบปรับจากการกระทำผิดจากการมีหรือใช้เครื่องช่างตวงวัด ที่กรุงเทพมหานครเป็นตรวจสอบพบผิดและพิจารณาให้เปรียบเทียบปรับ (จะต้องแก้ไขระเบียบว่าด้วยการเปรียบเทียบคดีในอนาคตเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้)

1.3 ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

จากปัญหาที่เกิดขึ้นอันมาจากข้อจำกัดของสำนักช่างตวงวัด กรมการค้าภายใน ที่กล่าวมาแล้ว เมื่อกรุงเทพมหานคร ปฏิบัติงานด้านช่างตวงวัด จะทำให้ลดปัญหาการร้องเรียนมากขึ้นอย่างแน่นอน เพราะนอกจากประชาชนที่เป็นผู้บริโภคแล้ว สำหรับประชาชนที่เป็นเจ้าของเครื่องช่าง ก็จะมีความรู้สึที่ดีเพราะว่ามี การตรวจสอบบ่อยครั้งขึ้น ทำให้การปฏิบัติงานเกิดความคุ้นเคย ส่งผลให้ประชาชนที่เป็นเจ้าของเครื่องช่าง หรือแม้ค้าพ่อค้ามีความระมัดระวังไม่ให้เกิดการกระทำผิด หรือใช้เครื่องช่างเพื่อการเอารัดเอาเปรียบได้ และหากกรุงเทพมหานคร แก้ไขข้อบัญญัติ กรุงเทพมหานคร ให้เจ้าของตลาดทำการตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องช่างในตลาดที่ตนเองได้รับอนุญาตก็จะสามารถลดปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ทั้งนี้เพราะว่าเป็นดำเนินการตรวจสอบกันเองของประชาชน โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งจากกรุงเทพมหานคร และสำนักช่างตวงวัด จะมาทำการตรวจสอบก็ต่อเมื่อเป็นงานที่ยุ่ยากเกินกว่าความสามารถเจ้าของตลาดดำเนินการเองได้ ซึ่งจะเป็นลำดับขั้นการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ และส่งผลดีต่อประชาชนทั้งผู้ที่ใช้เพื่อซื้อ และเพื่อขายรวมทั้งประชาชนทั่วไปด้วย นอกจากนี้ประชาชนในกรุงเทพมหานครเองแล้วยังจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนที่เป็นเกษตรกร ในต่างจังหวัดเพราะว่าสำนักช่างตวงวัดสามารถจัดส่งเจ้าหน้าที่จากส่วนกลางออกไปสนับสนุนการตรวจสอบเครื่องช่างในช่วงฤดูกาลที่สินค้าเกษตรออกสู่ท้องตลาดได้อย่างเต็มที่ โดยไม่กังวลในเรื่องร้องเรียนที่เกิดขึ้นในเขตกรุงเทพมหานครที่เป็นพื้นที่รับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ช่างตวงวัดส่วนกลาง

2. ความพร้อมและศักยภาพในการปฏิบัติงานด้านซังตวงวัดของกรุงเทพมหานคร

ความพร้อมและศักยภาพก็เป็นประเด็นหนึ่งที่เป็นตัวกำหนดในการถ่ายโอนหรือรับมอบภารกิจมาปฏิบัติงานให้ได้ผล หากเราพิจารณาถึงประเด็นนี้ต่อกรุงเทพมหานครเมื่อเปรียบกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ จะพบว่ามีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน ทั้งการเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการพัฒนาตนเองมาก่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ โดยมีความเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยาวนาน ด้านอัตรากำลังที่มีจำนวนมากถึง สองหมื่นกว่าคน งบประมาณมากพอสำหรับการพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้นจึงผลกระทบต่อการรับมอบภารกิจนี้มาปฏิบัติแต่อย่างใด แต่ในขณะเดียวกันด้านการกำหนดหน่วยงานปฏิบัติ และด้านความสามารถของบุคลากรก็เป็นปัญหาที่จะต้องแก้ไขอยู่บ้าง ซึ่งจากการศึกษาศักยภาพในแต่ละด้านปรากฏ ดังนี้

2.1 ด้านหน่วยงานผู้ปฏิบัติงานซังตวงวัดของกรุงเทพมหานคร

ตามที่กรุงเทพมหานครได้กำหนดให้สำนักการคลัง เป็นหน่วยงานที่ทำการประสานงานด้านการถ่ายโอนภารกิจ หากพิจารณาถึงอำนาจหน้าที่ของสำนักการคลังตามที่แสดงไว้ในบทที่ 3 จะพบว่ามีอำนาจหน้าที่ไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านซังตวงวัดเลย เป็นอำนาจหน้าที่บริหารจัดการด้านการคลังและงบประมาณของกรุงเทพมหานคร แต่อย่างไรก็ตามในช่วงนี้เป็นช่วงเปลี่ยนผ่าน ซึ่งจากการศึกษาพบว่าสำนักการคลังสามารถที่จะประสานการรับมอบภารกิจด้านซังตวงวัดมาปฏิบัติได้ เพราะว่าคุณภาพมีความเข้าใจและศึกษางานด้านซังตวงวัดมาพอสมควรอีกทั้งมีผลงานในด้านการรับมอบภารกิจอื่นจากหน่วยงานของรัฐมาปฏิบัติเป็นที่เรียบร้อย จำนวน 2 ภารกิจ คือ ภารกิจด้านงานจดทะเบียนการค้าและงานรับจดทะเบียนสรรพสามิต(ด้านสุราและยาสูบ) ดังนั้นจึงไม่เป็นคาดว่าจะสามารถรับภารกิจงานซังตวงวัดให้สำเร็จได้ นอกจากนี้ควรจะเป็นหน่วยงานที่นำเสนอกรุงเทพมหานครเพื่อแก้ไขข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครเพื่อให้การปฏิบัติงานซังตวงวัดให้ได้ผลดียิ่งขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน สำนักการคลัง ไม่ได้เป็นผู้ลงมือปฏิบัติงานด้านซังตวงวัดด้วยตนเอง แต่ได้มอบหมายให้ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข ที่ประจำแต่ละสำนักงานเขตเป็นผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งไม่ได้เป็นหน่วยงานที่อยู่ในการกำกับดูแลของสำนักการคลัง เพราะว่าหน่วยงานดังกล่าวอยู่ในการกำกับดูแลของสำนักอนามัยและสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร อาจจะทำให้การส่งการมีขั้นตอนมากเกินไป แต่ในขณะเดียวกันก็ควรให้ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข เป็นหน่วยงานปฏิบัติด้านซังตวงวัดไปสักระยะเวลาหนึ่ง เพื่อให้สามารถรับมอบภารกิจด้านการกำกับดูแลเครื่องชั่งสปริงในตลาดสดไปได้ก่อน ทั้งนี้ก็เนื่องจากเป็นหน่วยงานหนึ่งที่กำลังดูแลตลาดสดด้านสุขาภิบาลในแต่ละเขตอยู่แล้ว แต่ภารกิจของฝ่ายสาธารณสุขและสุขาภิบาลก็มีการทำงานที่มาอยู่แล้วประกออบกับบุคคลกรส่วนใหญ่เป็นสุภาพสตรีก็จะเป็นปัญหาในการออกตรวจเครื่องชั่งตวงวัดที่เป็นงานที่ต้องใช้แรงมากได้

ดังนั้นหากกรุงเทพมหานคร จะให้งานด้านช่างตวงวัดสามารถพัฒนาต่อไปได้ ควรที่จะจัดให้มีหน่วยงานด้านช่างตวงวัดขึ้นมาโดยตรง โดยให้มีอิสระในการปฏิบัติงานช่างตวงวัด ทั้งด้านการนำเสนอในการออกข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวกับงานช่างตวงวัดหรือการประสานงาน การปฏิบัติกับหน่วยงานช่างตวงวัดทั้งจากรัฐบาลกลางและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้เคียงได้ และเป็นผู้มีหน้าที่ลงมือปฏิบัติงานด้านช่างตวงวัด(ตรวจสอบในหน้าที่นายตรวจช่างตวงวัดและตรวจสอบให้คำรับรองชั้นหลัง) และให้มีอำนาจหน้าที่ทั้งพื้นที่กรุงเทพมหานคร กำหนดให้มีหน่วยขนาดเล็กเป็นหน่วยปฏิบัติงานในพื้นที่ สำหรับพื้นที่กรุงเทพมหานครควรมีอย่างน้อย 3 หน่วยขนาดเล็ก โดยให้พื้นที่รับผิดชอบ กรุงเทพมหานคร ฝั่งเหนือ ฝั่งใต้ และฝั่งธนบุรี ฝั่งละ 1 ชุด พร้อมยานพาหนะและแบบมาตรฐานชุด สำหรับอัตรากำลัง อย่างน้อย ชุดละ 3 – 4 คน ก็จะสามารถแก้ไขปัญหาทั้งความเป็นเอกภาพของการสั่งการ และการพัฒนาการปฏิบัติงานในขั้นสูงต่อไปได้ ซึ่งจะช่วยให้แก้ไขปัญหาภารกิจของฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุขที่มีอยู่มากมายอยู่แล้วได้

2.2 ด้านบุคลากร

บุคลากรของกรุงเทพมหานคร นั้นจากการตรวจสอบพบว่ามีจำนวนที่มากอยู่แล้ว ปัจจุบันกรุงเทพมหานครมีอัตรากำลังที่เป็นข้าราชการ จำนวน 22,080 คน และเป็นลูกจ้างประจำเป็นจำนวน 61,644 คน (ข้อมูลปี 2548) จะเห็นว่ามีอัตรากำลังที่มาก เมื่อเทียบกับอัตรากำลังของสำนักช่างตวงวัดที่มีเพียง หนึ่งร้อยกว่าคนเท่านั้นแต่สามารถปฏิบัติงานช่างตวงวัดทั่วประเทศได้ จะเห็นได้ว่ามีอัตรากำลังที่แตกต่างกันมาก สำหรับบุคลากรที่สามารถเกลี่ยอัตรากำลังมาปฏิบัติงานช่างตวงวัด โดยมีวุฒิการศึกษาทางเทคนิค วิศวกรรมศาสตร์ทางไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ คือสำนักจราจรและขนส่ง และวิศวกรรมเครื่องกล ในสำนักระบายน้ำ ซึ่งหากทำการเกลี่ยอัตรากำลังมาเพียง 15 คน เพื่อมาปฏิบัติงานด้านช่างตวงวัดของกรุงเทพมหานคร ก็คงไม่กระทบกับการทำงานของสำนักที่กล่าวมาแล้วแต่อย่างใด อีกทั้งยังเป็นขยายโอกาสของบุคลากรในการที่จะเพิ่มความก้าวหน้าให้หน้าที่ราชการได้อีกทางหนึ่ง และสามารถพัฒนาความสามารถได้ตรงตามทำงานช่างตวงวัดกำหนดไว้ โดยไม่มีขีดจำกัดทางด้านวุฒิการศึกษาอีกต่อไป

2.3 ด้านงบประมาณ

ศักยภาพด้านงบประมาณของกรุงเทพมหานครนั้นจากการศึกษา พบว่า ในปีงบประมาณ 2547 มีรายได้ที่จัดเก็บได้ ถึง 42,535.40 ล้านบาท ส่วนในปีงบประมาณ 2548 กรุงเทพมหานครได้ประมาณรายได้ คือ 31,000.00 ล้านบาท แต่ก็คาดการณ์ว่าจะสามารถจัดเก็บได้มากกว่าปีที่ผ่านมา และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นทุกปี ทั้งนี้จากความสามารถในการให้บริการสาธารณะต่อประชาชนของกรุงเทพมหานครที่มีเป็นจำนวนมากและมีการพัฒนาศักยภาพในการให้บริการจนเป็นที่พึงพอใจต่อ

ประชาชน รวมทั้งสถานะเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานครที่เติบโตขึ้นตามสถานะเศรษฐกิจของโลก เพราะว่าเป็นมหานครของประเทศ นอกจากนี้หากกรุงเทพมหานคร สามารถพัฒนางานด้านช่างตวงวัด จนมีศักยภาพสูงถึงขั้นสามารถตรวจสอบให้คำรับรองเครื่องช่างตวงวัดชั้นหลังได้เองแล้วก็จะสามารถจัดเก็บค่าธรรมเนียมจากการปฏิบัติงานช่างตวงวัดดังกล่าวได้ ทั้งนี้ในขณะนี้สำนักช่างตวงวัด สามารถจัดเก็บค่าธรรมเนียมตรวจสอบให้คำรับรองชั้นหลังในเขตกรุงเทพมหานครได้ ประมาณ ปี ละ 4.5 ล้านบาท (เป็นอัตราการจัดเก็บที่ต่ำกว่ากฎหมายกำหนด) ซึ่งกรุงเทพมหานครก็สามารถที่จะใช้เงินส่วนนี้ในการพัฒนาเฉพาะงานช่างตวงวัดได้ เพราะในขณะนี้สำนักช่างตวงวัด ประกาศจัดเก็บค่าธรรมเนียมเพียง 1 ใน 4 ของค่าธรรมเนียมที่กำหนดในพระราชบัญญัติมาตราช่างตวงวัด พ.ศ. 2542 เท่านั้น โดยเฉพาะค่าธรรมเนียมตรวจสอบให้คำรับรองชั้นหลัง สำหรับมาตรวัดน้ำมันเชื้อเพลิงซึ่งน่าจะเป็นเครื่องช่างตวงวัดที่กรุงเทพมหานครสามารถพัฒนาศักยภาพจนรับภารกิจนี้ได้ ตามพระราชบัญญัติ ฯ กำหนดให้เรียกเก็บจำนวน 1,500 บาทต่อเครื่อง ในขณะที่ เรียกเก็บเพียง 150 บาทต่อเครื่อง ทั้งนี้เมื่อกรุงเทพมหานครสามารถรับมอบภารกิจนี้ไปปฏิบัติแล้ว สำนักช่างตวงวัด กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ น่าจะพิจารณาอัตราค่าธรรมเนียมใหม่โดยให้แต่ละท้องถิ่นสามารถกำหนดให้จัดเก็บค่าธรรมเนียมตรวจสอบให้คำรับรองชั้นหลังได้เอง ส่วนกรมการค้าภายใน นั้นหากเจ้าหน้าที่ไปปฏิบัติงานตรวจสอบให้คำรับรองชั้นหลังให้เรียกเก็บในอัตราสูงสุด เพื่อให้กรุงเทพมหานคร หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถที่จะ เรียกเก็บได้ในอัตราที่ต่ำกว่า และให้เป็นทางเลือกในการใช้บริการของประชาชน ทั้งนี้หากพิจารณาทางด้านจำนวนสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีอยู่ในพื้นที่ของกรุงเทพมหานครแล้ว รายรับจากการให้บริการด้านนี้ต้องไม่น้อยกว่า 5 ล้านบาทต่อปี ทั้งนี้ไม่รวมเครื่องช่างตวงวัดชนิดอื่นที่จะต้องมีการนำมาตรวจสอบให้คำรับรองอีกเป็นจำนวนมากเพราะว่าขณะนี้อาจจะไม่มีการตรวจสอบพบว่ามีประชาชนใช้งานอยู่ในบริเวณใด และไม่ทราบว่าเครื่องช่างที่ตนใช้งานอยู่ไม่ถูกต้องเพราะเจ้าหน้าที่จากสำนักช่างตวงวัดอาจจะตรวจสอบยังไม่พบ แต่หากเป็นเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครแล้ว น่าจะทราบว่าอยู่บริเวณใด ก็เข้าไปตรวจสอบและหากพบผิดก็อยู่ในอำนาจหน้าที่ของนายตรวจช่างตวงวัดที่จะดำเนินการ แต่อย่างไรก็ตามเครื่องตวงวัดนั้นผู้ครอบครองจะต้องนำมาซ่อมแซมและทำการตรวจสอบให้คำรับรองชั้นหลังอยู่แล้ว

อีกประเด็นที่ควรนำมาพิจารณาคือในขณะนี้เครื่องช่างตวงวัดชนิดมาตรวัดน้ำมันเชื้อเพลิงจะมีอายุให้คำรับรองเพียง 2 ปี เท่านั้น ดังนั้นมาตรวัดน้ำมันเชื้อเพลิงทุกเครื่องจะต้องทำการตรวจสอบให้คำรับรองชั้นหลังทุก ๆ 2 ปี ซึ่งกรุงเทพมหานครสามารถกำหนดให้เป็นรายได้ประจำปีได้ และในการออกปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ออกไปตรวจสอบให้คำรับรองนอกสถานที่ ผู้ประกอบผู้เป็นเจ้าของเครื่องหรือผู้ยื่นขอตรวจสอบให้คำรับรองตาม พ.ร.บ.มาตราช่างตวงวัด 2542

กำหนดให้ต้องทำการจ่ายค่าทำการให้กับเจ้าหน้าที่รายนั้นในอัตราที่กำหนด ดังนั้น กรุงเทพมหานครจึงไม่จำเป็นที่จะต้องสูญเสียค่าเบี่ยงการปฏิบัติงานแก่เจ้าหน้าที่ เพราะถือว่าเป็นการปฏิบัติควบคุมกัน สำหรับงบประมาณที่สำนักชั่งตวงวัด กรมการค้าภายใน ได้รับจากการจัดสรรจากสำนักงบประมาณในแต่ละปี ส่วนใหญ่เป็นงบดำเนินการเท่านั้น (ค่าเบี่ยงสำหรับออกตรวจสอบ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและค่าเช่าสถาน) ส่วนครุภัณฑ์จะได้รับการจัดสรรก็ต่อเมื่อเป็นโครงการใหม่ ๆ ที่จะขยายปริมาณงานและมีผลกระทบต่อประชาชนเป็นส่วนใหญ่ แต่ทุกปีจะต้องมีงบประมาณสำหรับพัฒนาบุคลากรทุกปีและในอนาคตจะต้องเพิ่มขึ้นกว่าเดิมมาก

2.4 ด้านเครื่องมือด้านชั่งตวงวัด

สำหรับเครื่องมือด้านชั่งตวงวัดนั้นมีด้วยกัน 2 ประเภทคือ

2.4.1 ประเภทเครื่องมือแบบมาตรา เป็นเครื่องมือที่มีไซชนิดใช้ฟุ่มเฟือย เป็นเครื่องมือที่ใช้ประจำในแต่ละชุดปฏิบัติการเท่านั้น มีลักษณะคงทนถาวร ถึงแม้จะมีมูลค่าที่แพงกว่าท้องตลาด ทั้งนี้ก็เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่จำเป็นต้องได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของประชาชนและต้องผ่านหน่วยงานราชการในการรับรองแบบมาตรานั้นมาแล้ว แต่การจัดซื้อของกรุงเทพมหานคร ควรที่จะจัดซื้อตามจำนวนชุดปฏิบัติการหรือให้เพียงพอกับปริมาณงานเท่านั้น ไม่จำเป็นที่จะต้องจัดซื้อให้ครบทุกสำนักงานเขต สำหรับมูลค่าของแบบมาตราเครื่องตวงที่จะใช้ตรวจสอบมาตรวัดน้ำมันเชื้อเพลิง ใน 1 ชุด จะมีราคาประมาณ 300,000 บาท หากเป็นชุดคัมน์น้ำหนักแบบมาตราแล้วจะมีมูลค่าเพียงชุดละประมาณ 3,000 บาท และมีจำหน่ายทั่วไปตามท้องตลาด แต่เมื่อแก้ไขข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร โดยกำหนดให้เจ้าของตลาดที่เป็นเอกชน หรือ สำนักงานตลาด กรุงเทพมหานคร ดำเนินจัดซื้อเองเพื่อให้ใช้ภายในกิจการตลาดของตนเอง ก็จะสามารถลดภาระในการจัดซื้อครุภัณฑ์ประเภทคัมน์น้ำหนักได้อย่างมาก

2.4.2 ประเภทเครื่องมือใช้สิ้นเปลือง เช่น ลวด ตะกั่วแบน คีม สำหรับงานตรวจสอบให้คำรับรอง สติกเกอร์แสดงการตรวจสอบประจำปี และค่าน้ำมันเชื้อเพลิงในการออกปฏิบัติงานนั้น กรุงเทพมหานคร สามารถจัดสรรได้ตามปริมาณงานที่กรุงเทพมหานครมีอยู่ และศักยภาพของเจ้าหน้าที่ที่จะทำได้ ทั้งนี้หากพิจารณาจากรายได้ของกรุงเทพมหานครที่สามารถจัดเก็บได้คาดว่าจะไม่เป็นปัญหาในการดำเนินการด้านนี้อย่างแน่นอน

2.5 ด้านการพัฒนาทักษะความรู้ชั่งตวงวัด

การพัฒนาทักษะความรู้ด้านชั่งตวงวัด หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาบุคลากรของกรุงเทพมหานคร คือ “สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร” ซึ่งมีหน้าที่ในการให้พัฒนาความรู้ความสามารถของข้าราชการกรุงเทพมหานคร ให้มีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา และหากปรับเปลี่ยนบทบาทจากเดิมที่ให้บริการเป็นหน่วยงานให้ความรู้ด้านชั่งตวงวัดด้วย ก็จะ

สามารถให้ความรู้ด้านซ่งตวงวัดให้กับเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ที่จะเริ่มรับภารกิจงานด้านซ่งตวงวัดมาปฏิบัติงาน และบุคลากรที่เจ้าของตลาดสดส่งมาฝึกอบรมความรู้ด้านซ่งตวงวัด โดยสามารถที่จะประสานขอวิทยากรจากสำนักซ่งตวงวัด หรือจากเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครเองที่มีประสบการณ์หรือผ่านการฝึกอบรมจากสำนักซ่งตวงวัดมาแล้ว และในขณะเดียวกันกรุงเทพมหานครก็สามารถที่จะจัดส่งเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านซ่งตวงวัด เข้าร่วมฝึกอบรมกับหลักสูตรด้านซ่งตวงวัดที่จะเป็นการจัดในลักษณะฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการตรวจสอบเครื่องซ่งตวงวัดแบบต่าง ๆ ที่สำนักซ่งตวงวัด จัดขึ้นทุกปี และที่สำคัญที่สุดนั้นก็คือกรุงเทพมหานคร ได้มีความสัมพันธ์กับในฐานะบ้านพี่เมืองน้อง กับ กรุงวอชิงตัน ดี.ซี โดยกำหนดให้วันที่ 7 เมษายน ของทุกปี เป็นวันที่ระลึกของการเป็น Sister City โดยจะจัดให้มีการจัดนิทรรศการขึ้นที่ทำการนายกเทศมนตรี อาคาร District of Columbia ในงานนี้ กรุงเทพมหานครจะมีการส่งสาสน์และของที่ระลึกส่งไปให้ทุกปี นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์ในลักษณะนี้กับ กรุงปักกิ่ง มหานครมอสโก กรุงมนิลา รวมทั้งกรุงเทพมหานครอยู่ระหว่างการลงนามความร่วมมือกับนครต่าง ๆ อีก คือ นครบริสเบนประเทศออสเตรเลีย นครบูดาเปสต์ ประเทศฮังการี นครเซนต์ปีเตอร์สเบิร์ก เมืองซัวเถา มหานครเหล่านั้นล้วนแต่ประสบความสำเร็จในการรับมอบภารกิจด้านซ่งตวงวัดมาปฏิบัติอยู่แล้ว นอกจากนี้การปฏิบัติงานด้านซ่งตวงวัดของมหานครที่กล่าวถึงล้วนแล้วแต่ได้รับการยอมรับจากนานาชาติ และบางประเทศเจ้าหน้าที่ซ่งตวงวัดของประเทศไทยก็เคยไปฝึกปฏิบัติงาน เช่นที่ กรุงวอชิงตัน ดี.ซี.ประเทศสหรัฐอเมริกา และบางประเทศก็ได้จัดส่งวิทยากรมาให้การบรรยายในการฝึกอบรมเทคนิคการตรวจสอบเครื่องซ่งตวงวัด ในหลักสูตรนานาชาติที่จัดโดยสมาพันธ์ซ่งตวงวัดแห่งอาเซียน (APLMF) ที่จัดขึ้นทั้งในประเทศไทยและในประเทศสมาชิก เช่น เจ้าหน้าที่จากซ่งตวงวัดนครบริสเบน ประเทศออสเตรเลีย ดังนั้น กรุงเทพมหานครจึงควรที่จะใช้ความสัมพันธ์นี้ในการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านต่าง ๆ ได้ทั้งการฝึกฝนดูงานและการขอความร่วมมือต่าง ๆ ได้

3. ทิศทางการดำเนินงานซ่งตวงวัดในอนาคตของกรุงเทพมหานคร

เพื่อให้การพัฒนางานซ่งตวงวัดของกรุงเทพมหานคร เป็นไปอย่างต่อเนื่อง มีทิศทางและเป็นแม่แบบในการปฏิบัติงานซ่งตวงวัดให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ควรจะแบ่งดำเนินการต่าง ๆ ออกเป็น 3 ระยะ โดยแต่ละระยะนั้นจะใช้เวลาเท่าไรขึ้นอยู่กับกรุงเทพมหานคร เองว่าจะมีการกำหนดนโยบายการดำเนินการอย่างไร ดังนี้

3.1 ระยะเริ่มต้น

เป็นการเริ่มต้นตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปโดยสำนักงานการคลัง กรุงเทพมหานคร ควรดำเนินการส่งรายชื่อเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครที่ผ่านการฝึกอบรมนายตรวจชั่งตวงวัด ไปยังสำนักชั่งตวงวัด กรมการค้าภายใน ในทันทีเพื่อให้พิจารณาประกาศกำหนดคุณสมบัติและแต่งตั้งเป็นนายตรวจชั่งตวงวัด หลังจากนั้นควรร่วมกับสำนักอนามัยและสิ่งแวดล้อม ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาลของแต่ละเขต ในการปรับปรุงข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ตลาดเอกชน พ.ศ. 2518 และ เรื่อง ตลาดสาธารณะ พ.ศ. 2519 ให้ครอบคลุมงานด้านชั่งตวงวัดด้วย โดยกำหนดให้ตลาดเอกชน และ สำนักงานตลาดของกรุงเทพมหานคร ให้มีหน้าที่สนับสนุนการปฏิบัติงานด้านชั่งตวงวัด เพื่อลดปัญหาการใช้เครื่องชั่งสปริงในการชั่งสินค้าในตลาดสด ดังนี้

3.1.1 ให้จัดหาเครื่องชั่งมาตรฐาน สำหรับให้ประชาชนได้ทดสอบน้ำหนักสินค้าด้วยตนเองที่ชัดเจน และให้มีจำนวนเพียงพอตามขนาดของตลาดนั้น ๆ

3.1.2 ให้มีเจ้าหน้าที่ประจำตลาดที่มีความรู้เรื่องการใช้เครื่องชั่งสปริง โดยให้ผ่านการฝึกอบรมขั้นต้นจากเจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานคร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์การใช้เครื่องชั่งที่ถูกต้อง เพื่อไม่ให้มีการใช้เครื่องชั่งที่ไม่เป็นไปตามกฎกระทรวงที่กระทรวงพาณิชย์กำหนดไว้มาใช้ซึ่งซื้อขายในตลาดสด และสามารถแนะนำการใช้งานเครื่องชั่งให้ถูกวิธีและใช้เครื่องชั่งที่มีพิกัดกำลังให้ถูกต้องกับจำนวนน้ำหนักสินค้าที่จำหน่าย เช่น สินค้าที่จำหน่ายที่น้ำหนักไม่เกิน 0.5 กก. ควรใช้เครื่องชั่งพิกัดกำลังไม่เกิน 3 กก. เป็นต้น อันเป็นการกระตุ้นเตือนผู้ใช้เครื่องชั่งใช้เครื่องที่ถูกต้องตั้งแต่ต้น

3.1.3 ให้ตลาดสดทุกตลาดมีคัมมน้ำหนักมาตรฐาน พิกัด 1 กก. 2 กก. 5 กก. และ 10 กก. อย่างน้อย 1 ชุด เพื่อใช้ทดสอบมาตรฐานเครื่องชั่งที่ใช้ในตลาดสดได้ด้วยตนเองและสามารถตรวจสอบได้ทุกเวลาที่ต้องการ จะทำให้สามารถลดจำนวนครั้งในการออกตรวจสอบของเจ้าหน้าที่นายตรวจชั่งตวงวัด ในตลาดสดได้ รวมทั้งปัญหาการร้องเรียนจากการใช้เครื่องชั่ง และการชั่งสินค้าโดยให้ปริมาณสินค้าไม่ครบตามที่ตกลงซื้อขายได้อีกเช่นกัน

3.1.4 กำหนดให้ผู้ค้าจัดทำที่วางเครื่องชั่งสปริงที่ได้ระดับ ไม่เอนเอียง ไปด้านใดด้านหนึ่ง และให้ผู้ซื้อสามารถมองเห็นเครื่องชั่งในขณะที่ชั่งได้ชัดเจน และหากสามารถบังคับให้ใช้เครื่องชั่งสปริงชนิดแขวนก็จะเป็นการดีเป็นอย่างยิ่ง เพราะว่าเครื่องชั่งชนิดนี้จะเป็นเครื่องชั่งที่ป้องกันการเอารัดเอาเปรียบจากการใช้เครื่องชั่งเอาไว้แล้ว

ในการดำเนินการดังกล่าวข้างต้น จะทำให้กรุงเทพมหานครลดจำนวนครั้งที่จะเข้าตรวจสอบการใช้เครื่องชั่งสปริงตามตลาดสดลงอย่างเห็นได้ชัด อันจะทำให้มีเวลาทำการ

ตรวจสอบผู้ค้าตามริมฟุตบาทและตลาดนัดที่ไม่อยู่ในการดูแลของตลาดเอกชน และสำนักงานตลาด กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เรื่องดังกล่าวกรมการค้าภายใน ได้มีประกาศกรมการค้าภายในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลเครื่องซั่งสปริง จำนวน 2 ฉบับ คือ ประกาศกรมการค้าภายใน เรื่องการใช้เครื่องซั่งสปริง ลงวันที่ 20 พฤษภาคม 2548 และประกาศกรมการค้าภายใน เรื่อง การใช้เครื่องซั่งสปริงแบบหน้าเดียว ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2549 ที่กรุงเทพมหานครสามารถที่นำไปปรับใช้ในการแก้ไขข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ได้

3.2 ระยะที่ 2

เมื่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล ดำเนินงานด้านซั่งตวงวัดไประยะหนึ่ง ทักษะต่าง ๆ จะเริ่มมีมากขึ้นในการปฏิบัติงานซั่งตวงวัด และทำให้กรุงเทพมหานครพอทราบลำดับขั้นในการกำกับดูแลด้านซั่งตวงวัดในระดับหนึ่ง แต่เพื่อให้การดำเนินงานสามารถที่จะพัฒนาการปฏิบัติงานไปสู่งานซั่งตวงวัดที่มีเทคนิคการตรวจสอบและการใช้งานมากขึ้น ทั้งนี้เพราะว่าจากการประเมินศักยภาพภาพของฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล ของผู้ศึกษาพบว่า จะสามารถปฏิบัติงานได้เพียงแค่ระดับการควบคุมกำกับดูแลเครื่องซั่งสปริงในตลาดสดเท่านั้น ส่วนเครื่องซั่งสปริงที่มีการนำไปใช้ซั่งน้ำหนักเพื่อซื้อขายสินค้า ตามตลาดนัด ตามฟุตบาท และแหล่งชุมชนอื่น ๆ นั้นจะไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากติดขัดทางด้านบุคลากรที่แต่ละสำนักงานมีประมาณ 12 – 15 คน และมีส่วนใหญ่เป็นสุภาพสตรี นอกจากนี้ ทุกสำนักงานเขตนั้นฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาลมียานพาหนะเพียง 1 คัน อันให้เป็นอุปสรรคในการออกตรวจสอบเครื่องซั่งตวงวัด ตามแหล่งชุมชนตามตรอกซอย ต่าง ๆ ได้ ดังนั้นในระยะนี้กรุงเทพมหานคร ควรจะมีการจัดตั้งหน่วยงานซั่งตวงวัดของกรุงเทพมหานคร ที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานด้านซั่งตวงวัดขึ้นมาเป็นหน่วยงานหลัก ให้มีหน้าที่ปฏิบัติงานด้านซั่งตวงวัดโดยตรง ทั้งนี้สามารถเกลี้ยอัตรากำลังจากหน่วยงานของกรุงเทพมหานครที่มีวุฒิใกล้เคียงกับนายตรวจสำนักซั่งตวงวัด เช่น สำนักจรจรและขนส่ง สำนักระบายน้ำ โดยจัดให้มีอัตรากำลังอย่างน้อย 10 คน แบ่งเป็น 3 ชุดทำงานพร้อมยานพาหนะประจำชุด ซึ่งจะทำให้หน่วยงานนี้สามารถพัฒนาการปฏิบัติการด้านซั่งตวงวัด ที่มีเทคนิคและอุปกรณ์ที่สูงขึ้น เช่นการตรวจสอบเครื่องซั่งขนาดใหญ่ การตรวจสอบมาตรวัดน้ำมันเชื้อเพลิง การตรวจสอบเครื่องซั่งตามร้านค้าทองคำ และการตรวจสอบปริมาณน้ำหนักของก๊าซหุงต้มตามร้านค้าผู้จำหน่ายปลีกในเขตกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ยังสามารถที่จะดำเนินการตรวจสอบให้คำรับรองเครื่องซั่งตวงวัดชั้นหลังได้ อันจะสามารถจัดเก็บค่าธรรมเนียมเพื่อเป็นรายได้ของกรุงเทพมหานครได้อีกทางหนึ่ง และการที่มีหน่วยงานด้านซั่งตวงวัดของกรุงเทพมหานครโดยตรง

ก็จะทำให้มีการประสานงานการปฏิบัติกับเจ้าหน้าที่นายตรวจซึ่งตวงวัด ของกรมการค้าภายใน ทั้ง การปฏิบัติงานและการจัดฝึกอบรมความรู้ด้านซึ่งตวงวัด รวมทั้งการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านซึ่งตวง วัด ทั้งด้านประสบการณ์และเทคนิคการตรวจสอบ เพื่อที่จะมีการพัฒนาหลักการและวิธีการใน อนาคตได้

3.3 ระยะเวลาที่ 3

ระยะนี้จะเป็นการพัฒนาของกรุงเทพมหานคร โดยใช้ศักยภาพต่าง ๆ ที่มีอยู่ทั้งหมด ทั้ง ทางด้านงบประมาณที่มีอยู่ ความสามารถในการจัดหาบุคลากร ความสามารถในการพัฒนา บุคลากร และความสัมพันธ์กับมหานครในต่างประเทศ ในการพัฒนาด้านซึ่งตวงวัดอย่างยั่งยืน และพร้อมที่จะพัฒนาการปฏิบัติงานแบบใหม่ ๆ ให้ทันต่อการปรับเปลี่ยนด้านมาตรฐานทางเทคนิค การปฏิบัติที่หน่วยงานอื่น ๆ ปฏิบัติและได้รับการยอมรับทั้งในและต่างประเทศ

4. การปฏิบัติงานด้านซึ่งตวงวัด ของสำนักซึ่งตวงวัด หลังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับภารกิจไป ปฏิบัติงาน

เมื่อกรุงเทพมหานครหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รับภารกิจด้านซึ่งตวงวัดไป ปฏิบัติ นั้นจะทำให้ สำนักซึ่งตวงวัด กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ ต้องมีการปรับบทบาท การทำงานมากขึ้น โดยงานด้านซึ่งตวงวัด ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไปในชีวิตประจำวันของ ประชาชน กรุงเทพมหานครและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรับไปปฏิบัติ แต่สำนักซึ่งตวง วัดจะต้องปฏิบัติ ดังนี้

4.1 ให้การสนับสนุนการฝึกอบรมความรู้ด้านซึ่งตวงวัด พร้อมออกไปรับรองการผ่าน การฝึกอบรม เพื่อให้ นายตรวจซึ่งตวงวัดสามารถปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี และทราบถึงความ เคลื่อนไหวและการพัฒนาการทางด้านซึ่งตวงวัดเนื่องจากเป็นเจ้าหน้าที่ซึ่งตวงวัดแห่งชาติที่จะต้อง ดำเนินการให้การปฏิบัติงานซึ่งตวงวัดเป็นแบบเดียวกันทั่วประเทศ

4.2 ให้การสนับสนุนในการนำเสนอรายชื่อผู้ที่จะเป็นนายตรวจซึ่งตวงวัดแก่ อธิบดี กรมการค้าภายใน เพื่อแต่งตั้งโดยให้เป็นไปตามคุณสมบัติที่กรุงเทพมหานครและกรมการค้าภายใน พิจารณาให้เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติในการเป็นนายตรวจซึ่งตวงวัดได้

4.3 ให้การสนับสนุนในการกำหนดคุณสมบัติและรายละเอียด พร้อมทั้งให้การสอบ เทียบแบบมาตราทางด้านซึ่งตวงวัดตามวงรอบ

4.4 ให้การสนับสนุนในด้านข้อกฎหมายและเทคนิคทางด้านซึ่งตวงวัด รวมทั้งแนวทางการออกข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ข้อบัญญัติอื่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ที่เกี่ยวข้องกับ งานด้านซึ่งตวงวัด

4.5 ให้การสนับสนุนในการกำกับดูแลด้านซั่งตวงวัดเชิงลึก เช่นการตรวจสอบตามคำร้องเรียนของประชาชนผู้บริโภค ที่มีใช้การกระทำความผิดในลักษณะปกติ เช่น การกระทำที่เป็นขบวนการ และกระทำในหลายพื้นที่

4.6 ให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านซั่งตวงวัด ในรูปแบบการตรวจสอบซ้ำ ทั้งนี้ เพื่อให้การควบคุมกำกับดูแลด้านซั่งตวงวัดเข้มข้นขึ้น และสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนที่ใช้เครื่องซั่งตวงวัดในการซื้อขายสินค้ามากยิ่งขึ้น เพื่อป้องกันกรณีเจ้าหน้าที่ซั่งตวงวัดของท้องถิ่นปฏิบัติต่างไปจากที่กำหนดไว้

4.7 จะต้องพิจารณายกระดับการควบคุมกำกับดูแลด้านซั่งตวงวัด ที่มีความจำเป็นต่อประชาชน โดยเฉพาะด้านสินค้าเกษตร ให้ครบถ้วนเช่น เครื่องวัดปริมาณโปรตีนในนํ้านม เครื่องวัดเปอร์เซ็นต์ข้าว เครื่องวัดความหวานของอ้อย เครื่องวัดความเข้มข้นของนํ้ายารวมทั้งเครื่องซั่งตวงวัดอื่น ๆ ที่จำเป็นเช่น มิเตอร์ประจํารถแท็กซี่ มิเตอร์ไฟฟ้าประจําบ้าน เครื่องวัดอุณหภูมิร่างกาย เครื่องวัดความดัน และเครื่องซั่งที่ใช้วิธีการซั่งอันสลับซับซ้อน เครื่องวัดความเร็วรถยนต์ เครื่องวัดความคําของท่อไอเสีย เป็นต้น

4.8 จัดทำและจัดเก็บแบบมาตราชั้นสอง ในการตรวจสอบเครื่องซั่งตวงวัด ตามข้อ 4.7 ซึ่งแต่ละชนิดจะต้องใช้งบประมาณจํานวนมาก บางครั้งต้องร่วมมือเป็นสมาพันธ์ซั่งตวงวัดในภูมิภาค เพื่อลดต้นทุนในการจัดทําแบบมาตราดังกล่าว

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

1.สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง “การปฏิบัติงานซึ่งดวงวัดขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา กรุงเทพมหานคร” โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการรับมอบภารกิจ และผลการปฏิบัติงานด้านซึ่งดวงวัดของ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานซึ่งดวงวัดของกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาทิศทางการดำเนินงานซึ่งดวงวัดในอนาคตและแนวทางการให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านซึ่งดวงวัดทั้งทางด้านวิชาการและการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้กับกรุงเทพมหานคร

ซึ่งการศึกษาเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องและส่งแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เกี่ยวข้อง และศึกษาจากข้อมูลต่าง ๆ ทั้งจากเอกสารทางราชการและเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนของกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นผู้ที่จะรับมอบภารกิจ และกรมการกีฬาภายใน กระทรวงพานิชย์ ที่เป็นหน่วยงานที่ต้องถ่ายโอนภารกิจ ทั้งนี้ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1.1 การรับโอนภารกิจด้านซึ่งดวงวัดของกรุงเทพมหานคร

ตามแผนและขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจของคณะกรรมการกระจายอำนาจให้กับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้กำหนดแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ในส่วนของกรุงเทพมหานครก็ได้จัดทำแผนและขั้นตอนการรับมอบภารกิจจากหน่วยงาน ของรัฐบาลกลางมาปฏิบัติ สำหรับงานซึ่งดวงวัดนั้นกำหนดให้เป็นงานที่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นที่ต้องปฏิบัติ โดยปฏิบัติร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกลางคือ กรมการกีฬาภายใน กระทรวง พานิชย์ แต่เป็นภารกิจที่ไม่มีการจัดสรรงบประมาณ และอัตรากำลังให้ กรุงเทพมหานครได้ มอบหมายให้สำนักการคลัง เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการประสานการการรับมอบภารกิจ และ มอบหมายให้ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล ของแต่ละเขตเป็นผู้ที่จะลงมือปฏิบัติ การดำเนินงาน ของสำนักการคลังนั้น ได้มีการเตรียมความพร้อมโดยการจัดฝึกอบรมความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ฝ่าย สิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล จำนวน 1 ครั้ง และดำเนินการจัดหาแบบมาตรฐานด้านซึ่งดวงวัดเพื่อให้ กรุงเทพมหานคร สามารถรับมอบภารกิจด้านซึ่งดวงวัดที่มีเทคนิคไม่สูงนักคือการตรวจสอบเครื่อง ซึ่งสปริง ให้แล้วเสร็จภายในปี 2550

1.2 การปฏิบัติงานด้านซังตวงวัดของกรุงเทพมหานคร

ในขณะนี้กรุงเทพมหานคร ยังไม่เริ่มจัดให้มีบริการสาธารณะด้านซังตวงวัด เป็นการอยู่ระหว่างการเตรียมความพร้อมต่าง ๆ และหากรับภารกิจด้านซังตวงวัด ไปปฏิบัติ ในช่วงแรกก็คงสามารถที่จะปฏิบัติงานได้ในระดับการตรวจสอบเครื่องซังสปริง และจะต้องให้เจ้าหน้าที่กรมการค้าภายใน ดำเนินการในลักษณะที่เลี่ยงไปสักระยะเพื่อให้กรุงเทพมหานครสามารถเพิ่มทักษะและความรู้ในเรื่องซังตวงวัดไปก่อน จนกว่าจะสามารถดำเนินการได้เองและมีแนวทางที่จะสามารถเพิ่มศักยภาพไปสู่เครื่องซังตวงวัดชนิดอื่นและสามารถที่จะพัฒนาระบบงานซังตวงวัดของกรุงเทพมหานครเอง ทั้งนี้คาดว่าปริมาณงานด้านนี้จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตามความเจริญของเมือง และยุคสมัย

1.3 ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานซังตวงวัดของกรุงเทพมหานคร

ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนี้ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นขั้นตอนการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานคร เป็นนายตรวจซังตวงวัด ที่จะต้องมีการกำหนดคุณสมบัติผู้ที่จะเป็นนายตรวจซังตวงวัด ก่อน ส่วนการกำหนดคุณสมบัตินั้น จะต้องดำเนินการร่วมกันระหว่างกรุงเทพมหานคร และกรมการค้าภายใน ทั้งนี้เพราะว่ากรุงเทพมหานครเองจะต้องทราบว่าบุคคลากร คนใดสามารถที่จะเป็นนายตรวจซังตวงวัดได้ โดยใช้การพิจารณาภารกิจหน้าที่ของนายตรวจซังตวงวัดที่ต้องมีความสามารถที่ปฏิบัติงาน ในการตรวจค้น จับกุม และมีความสามารถทางด้านเทคนิคการตรวจสอบเครื่องซังตวงวัด(สามารถพัฒนาได้) รวมทั้งความมีความยุติธรรม แต่ในช่วงแรกนั้น ด้านความสามารถทางเทคนิคคงไม่ต้องคำนึงถึงเพราะว่ายังไม่มีระเบียบ แต่ในด้าน การตรวจค้น จับกุม นั้นสามารถที่จะกำหนดได้ ซึ่ง กทม.ควรที่จะจัดส่งรายชื่อพร้อมคุณสมบัติของบุคคลากร กรุงเทพมหานครไปยังกรมการค้าภายในเพื่อพิจารณา ทั้งนี้ไม่จำเป็นต้องตรงกับคุณสมบัติเดิม ที่กระทรวงพาณิชย์ได้กำหนดไว้ สำหรับท้องถิ่นอื่น ๆ ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องตรงกับของ กรุงเทพมหานคร

1.4 ทิศทางการดำเนินงานด้านซังตวงวัดของกรุงเทพมหานครในอนาคต

ทิศทางการดำเนินงานด้านซังตวงวัด สามารถที่แบ่งได้เป็น 3 ระยะ คือระยะแรก เป็นการเริ่มต้นการปฏิบัติงาน ภายหลังจากมีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานครเป็นนายตรวจซังตวงวัดแล้ว โดยเป็นการปฏิบัติงานของฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล ในแต่ละสำนักงานเขต โดยสามารถที่จะใช้เครื่องมือที่มีอยู่ เช่นการแก้ไขข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องตลาดเอกชน พ.ศ. 2518 ,ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ตลาดเอกชน พ.ศ. 2519 และข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องสำนักงานตลาด พ.ศ.2534 โดยกำหนดให้เจ้าของตลาดเอกชน และเจ้าหน้าที่สำนักงานตลาดที่ดูแลตลาดสาธารณะของกรุงเทพมหานคร ให้มีหน้าที่ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านซังตวง

วัดของกรุงเทพมหานคร โดยให้มีหน้าที่ในการให้คำแนะนำการใช้เครื่องซึ่งดวงวัดที่ถูกต้อง จัดให้มีเครื่องซึ่งกลาง ที่ประชาชนสามารถทดสอบน้ำหนักสินค้าของตนได้ จัดให้มีคู่มือน้ำหนักมาตรฐานที่พ่อค้าแม่ค้าสามารถทดสอบเครื่องซึ่งของตนเองได้ อันจะทำให้สามารถลดจำนวนครั้งในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ลงได้ ส่วนระยะที่ 2 กรุงเทพมหานครควรจะพิจารณาจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมารับผิดชอบงานนี้โดยตรง เพราะจากปริมาณงานที่จะปฏิบัติและทิศทางการเพิ่มศักยภาพแล้วเกินกว่าความสามารถของฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ นอกจากนี้หากมีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงจะสามารถปฏิบัติงานตรวจสอบให้คำรับรองเครื่องซึ่งดวงวัดชั้นหลัง ก็จะสามารถจัดเก็บค่าธรรมเนียมเป็นรายได้เข้ากรุงเทพมหานครได้ สำหรับบุคลากรสามารถเกลี้ยอัตรามาจากหน่วยงานเดิมของกรุงเทพมหานครที่มีวุฒิการศึกษาใกล้เคียงกับที่สำนักซึ่งดวงวัดกำหนด เช่น สำนักจรจรและขนส่ง สำนักระบายน้ำ เป็นต้น ส่วนระยะที่ 3 เป็นระยะที่กรุงเทพมหานครจะต้องใช้ศักยภาพที่ตนเองมีอยู่ ทั้งทางด้านงบประมาณ ความสัมพันธ์กับท้องถิ่นที่เป็นเมืองหลวงในต่างประเทศ ที่ปฏิบัติงานซึ่งดวงวัดได้ผล และเป็นที่ยอมรับต่อประชาชนและหน่วยงานด้านซึ่งดวงวัดของต่างประเทศ ก็จะทำให้การพัฒนาด้านซึ่งดวงวัดทั้งของกรุงเทพมหานครเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ตลอดจนงานซึ่งดวงวัดระดับประเทศของเราได้ในอนาคต

1.5 แนวทางการให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านซึ่งดวงวัดของหน่วยงานที่

เกี่ยวข้อง

สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในขณะนี้ก็คือ กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ ที่จะต้องให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานในส่วนที่ขาดของกรุงเทพมหานคร เช่น ในระยะแรก จะเป็นการสนับสนุนการทำงานตรวจสอบเครื่องซึ่งตามตลาดนัด บริเวณริมฟุตบาท ที่ไม่ได้อยู่ในความควบคุมของตลาดเอกชนและสำนักงานตลาดของกรุงเทพมหานคร เพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างจากการที่ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุขที่มีปริมาณงานเดิมมากอยู่แล้ว จนกว่าจะมีหน่วยงานที่มารับผิดชอบงานอย่างเต็มที่ นอกจากนั้นจะสามารถให้การสนับสนุนด้านการฝึกอบรมทักษะและความรู้เพิ่มเติม การสอบเทียบย้อนกลับของแบบมาตรา รวมทั้งเป็นหน่วยงานกลางในการตัดสินใจกรณีเกิดปัญหาในการปฏิบัติงานด้านซึ่งดวงวัด รวมทั้งการประสานข้อมูลทางเทคนิคการตรวจสอบเครื่องซึ่งดวงวัดชนิดต่าง ๆ ให้กับนายตรวจซึ่งดวงวัดของกรุงเทพมหานคร

2. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาได้ทราบถึงปัญหาและทิศทางการดำเนินงานด้านซึ่งดวงวัดของกรุงเทพมหานคร ซึ่งสามารถที่จะแก้ไขได้ ตามลำดับของปัญหา ดังนี้

2.1 ด้านกระบวนการถ่ายโอน

งานด้านชั่งตวงวัด เป็นงานที่คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดให้ท้องถิ่นต้องทำ และเป็นงานที่ต้องทำควบคู่กับหน่วยงานของรัฐ แต่รัฐบาลไม่มีการจัดสรรงบประมาณให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มองเห็นว่าเป็นปัญหาและภาระมากกว่าผลดีที่จะได้จากการรับภารกิจนี้มาปฏิบัติ จึงไม่มีแรงจูงใจที่จะเร่งรีบดำเนินการ อีกทั้งคณะกรรมการการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เห็นว่าชั่งตวงวัดเป็นงานที่ง่าย ไม่มีอะไรซับซ้อน ซึ่งในเรื่องดังกล่าว กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นควรที่จะนำไปพิจารณาเรื่องนี้ใหม่ ทั้งนี้งานชั่งตวงวัดเป็นงานที่ต้องปฏิบัติให้เสร็จสิ้นในสถานที่ปฏิบัติโดยจะต้องมีการตัดสินใจว่าเครื่องชั่งตวงวัดนั้นถูกหรือผิด และหากพบผิดจะต้องดำเนินการอย่างไร ไม่มีการนำกลับมาตัดสินใจก่อนค่อยกลับไปปฏิบัติ และไม่สามารถที่จะสุ่มตัวอย่างกลับมาตรวจสอบได้ที่ห้องปฏิบัติการ เช่น งานด้านสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข ที่หน่วยงานดังกล่าวมีการจัดสรรงบประมาณให้ ในลักษณะเป็นผู้เฝ้าระวังไปก่อน และทำการแจ้งหน่วยงานของรัฐเข้าไปดำเนินการ ดังนั้นเมื่อรับภารกิจนั้น ๆ ไปดำเนินการจึงเป็นเรื่องง่าย อีกทั้งมีงบประมาณที่จัดสรรให้อีกด้วย ดังนั้นสำหรับงานชั่งตวงวัดหากจะให้การกระจายภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสบผลสำเร็จ กรมการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดสรรงบประมาณให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เสนอขอรับภารกิจด้านชั่งตวงวัดไปปฏิบัติงาน โดยงบประมาณนั้นจะเป็นค่าใช้จ่ายเฉพาะขั้นตอนการเตรียมความพร้อมการรับมอบภารกิจในระยะแรกเท่านั้น เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในด้านการฝึกอบรมงานและจัดซื้อแบบมาตรฐานขึ้นต้น โดยจะให้กรมการค้าภายในเป็นผู้ดำเนินการหรือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นผู้ดำเนินการเบิกจ่ายก็ได้ ทั้งนี้เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถมองเห็นความสำคัญของงานทิศทางการปฏิบัติงานและการพัฒนา โดยกรอบงบประมาณดังกล่าวควรจะประสานกับสำนักชั่งตวงวัดก่อน เพื่อมิให้งบประมาณบานปลายและสูญเสียโดยไร้เหตุ และไม่ควรถูกดำเนินการพร้อมกันทั้งประเทศ ควรพิจารณาถึงขนาดและปริมาณงานและความพร้อมของท้องถิ่นนั้น ๆ ก่อน ทั้งนี้ศักยภาพของสำนักชั่งตวงวัดสามารถให้การสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมได้ปี ละ 24 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ตามสำนักงานสาขาและศูนย์ชั่งตวงวัดที่มีในขณะนี้) จะทำให้สามารถกระจายภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนาศักยภาพได้ภายใน 3 ปี ทั้งนี้ไม่ควรที่จะกำหนดให้กระจายภารกิจไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เล็กมาก เช่นองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล หรือเทศบาลนคร เพราะว่ามีปริมาณงานที่น้อย นอกจากไม่คุ้มค่ากับที่งบประมาณจะจัดสรรให้แล้วยังไม่เกิดประโยชน์ และไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากสำนักชั่งตวงวัด กรมการค้าภายใน ได้เคยดำเนินการกระจายภารกิจนี้ไปยังสภาตำบล มาก่อนแล้ว แต่ไม่เกิดประโยชน์

เพราะว่าไม่มีการลงมือปฏิบัติ และแบบมาตราที่จัดสรรให้ก็ไม่มีการจัดเก็บให้เป็นที่เรียบร้อย จนกระทั่งถึงปัจจุบัน ดังนั้นควรที่จะกระจายภารกิจนี้ให้กับองค์กรบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และพัทยา เท่านั้น เพราะว่าจะมีความคุ้มค่าและมีปริมาณงานที่มากพอ

2.2 ทิศทางการปฏิบัติงานช่วงดวงวัด

เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านช่วงดวงวัดเป็นไปอย่างได้ผลดีในอนาคต คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรที่จะเร่งรัดให้กรุงเทพมหานคร รับผิดชอบภารกิจด้านช่วงดวงวัดมาปฏิบัติงานให้ได้ภายในปีงบประมาณ 2550 ทั้งนี้เพื่อศึกษาข้อผิดพลาด ในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการถ่ายโอน รวมทั้งข้อปัญหาต่าง ๆ ที่เหล่านักวิชาการหลายสำนักได้ถกเถียงว่าจะเกิดขึ้นในขณะปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ เช่น การไม่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสำนักงานสาขาช่วงดวงวัด ตามมาตรา 7 แห่ง พ.ร.บ.มาตราช่วงดวงวัด พ.ศ. 2542 และเมื่อเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบพบการกระทำผิดผิดและจะนำไปเปรียบเทียบ จะต้องไปดำเนินการที่ใด ทั้งนี้หากพบว่าปัญหาตรงจุดใดจะได้แก้ไขและเป็นแนวทางในการปฏิบัติหรือกำหนดขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจด้านช่วงดวงวัดให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป โดยจะต้องมีคณะกรรมการร่วมกันระหว่าง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด

สำหรับการปฏิบัติงานช่วงดวงวัดของกรุงเทพมหานครและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะสามารถรับภารกิจด้านช่วงดวงวัดมาปฏิบัติงานได้ทั้งหมดหรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาเองว่า จะมีความคุ้มค่าของการลงทุนจัดซื้อแบบมาตราช่วงดวงวัดมาเพื่อปฏิบัติงานช่วงดวงวัดเพียงใด โดยพิจารณาจากความคุ้มค่าที่เป็นตัวเงินและความคุ้มค่าที่ไม่เป็นตัวเงินก็ได้ เช่น กรุงเทพมหานคร อาจจะไม่สามารถพัฒนาได้ถึงการตรวจสอบเครื่องช่วงรถยนต์ เพราะว่ามีปริมาณงานที่น้อยเมื่อเทียบกับจังหวัดในปริมณฑล หรือท้องถิ่นที่มีปริมาณงานเครื่องช่วงรถยนต์มากอย่างเช่นจังหวัดนครราชสีมา เป็นต้น หรือพัทยาอาจจะไม่คุ้มค่ากับการจัดให้บริการถึงระดับมาตรวัดน้ำมันเชื้อเพลิง แต่หากพัทยาพิจารณาแล้วว่าเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวพัทยาแล้ว ก็สามารถที่ดำเนินการได้ อย่างไรก็ตามหากงานช่วงดวงวัดใดที่ท้องถิ่นไม่สามารถปฏิบัติงานได้ก็เป็นหน้าที่ของสำนักช่วงดวงวัด กรมการคลังภายใน กระทรวงพาณิชย์ที่จะเข้าไปปฏิบัติให้ เช่นเดิม หรือหากเป็นการตรวจสอบเครื่องช่วงดวงวัดที่เกินความสามารถของท้องถิ่น เป็นงานที่หากมีเทคนิคสูง หรือเป็นสถานการณ์ที่ทำให้ท้องถิ่นไม่สามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จ เช่น การดำเนินการในลักษณะเป็นขบวนการ โกงเครื่องซึ่งที่เป็นเครือข่าย หรือการฮั้วน้ำหนักกันของผู้รับซื้อสินค้าเกษตร ซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียกับประชาชนโดยส่วนรวม ส่วนนี้เจ้าหน้าที่สำนักช่วงดวงวัด จะเข้าไปดำเนินการเองอยู่แล้ว

3. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษาในครั้งนี้เป็นศึกษาในการขั้นตอนการเริ่มต้นที่จะปฏิบัติงานซึ่งตรงวัด ของ กรุงเทพมหานคร ซึ่งในการศึกษาครั้งต่อไปควรที่จะศึกษาและติดตามประเมินผลในการปฏิบัติเป็นระยะ เพราะว่าแต่ละระยะในการปฏิบัติงานนั้น ก็จะมีปัญหาการปฏิบัติ ทั้งทางด้านข้อกฎหมาย และวิธีการ และจะสามารถนำไปเปรียบเทียบกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ได้

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

พระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พ.ศ.2549

พระราชบัญญัติ

มาตราชั่งตวงวัด (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๔๙

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๙

เป็นปีที่ ๖๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยมาตราชั่งตวงวัด

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “นายตรวจชั่งตวงวัด” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

ภาคผนวก ก.

พระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด พ.ศ.2549 (ต่อ)

“ นายตรวจซึ่งดวงวัด” หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดให้ถ่ายโอนภารกิจในการเป็นนายตรวจซึ่งดวงวัดให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยมาตราซึ่งดวงวัดให้รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานส่วนท้องถิ่นเป็นนายตรวจซึ่งดวงวัดได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ภาคผนวก ข.
คำสั่งแต่งตั้งนายตรวจซึ่งดวงวัด

คำสั่งกระทรวงพาณิชย์
ที่ 178 /2543
เรื่อง แต่งตั้งนายตรวจซึ่งดวงวัด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด พ.ศ.2542 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ออกคำสั่งไว้ ดังต่อไปนี้

- ข้อ 1. ให้ข้าราชการพลเรือนสามัญตั้งแต่ระดับ 3 ขึ้นไปในสังกัดสำนักซึ่งดวงวัด กรมทะเบียนการค้า ซึ่งได้ผ่านการฝึกอบรมนายตรวจซึ่งดวงวัดจากสำนักซึ่งดวงวัด กรมทะเบียนการค้า เป็นนายตรวจซึ่งดวงวัด
- ข้อ 2. ให้ข้าราชการพลเรือนสามัญตั้งแต่ระดับ 5 ขึ้นไปนอกจากที่กำหนดไว้ในข้อ 1 ในสังกัดกระทรวงพาณิชย์ซึ่งได้ผ่านการฝึกอบรมนายตรวจซึ่งดวงวัดจากสำนักซึ่งดวงวัด กรมทะเบียนการค้า เป็นนายตรวจซึ่งดวงวัด

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2543

(นายสุภชัย ทานิชภักดิ์)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

สำเนาถูกต้อง

(นายเฉลิมศักดิ์ ปานุราช)
เจ้าพนักงานซึ่งดวงวัด 6

ภาคผนวก ค.

หนังสือจัดสัมมนาความรู้ด้านซังตวงวัดของกรุงเทพมหานคร

ที่ กท 1305/ 2675

กรุงเทพมหานคร
173 ถนนดินสอ กทม. 10200

๒ มิถุนายน 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นวิทยากรในการอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมการเป็นนายตรวจซังตวงวัด

เรียน อธิบดีกรมการค้าภายใน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตารางอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมการเป็นนายตรวจซังตวงวัด

ด้วยกรุงเทพมหานครจะจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมการเป็นนายตรวจซังตวงวัดให้แก่เจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครจำนวน 120 คน ในวันจันทร์ที่ 17 กรกฎาคม 2549 ระหว่างเวลา 08.30 – 16.30 น. ณ ห้องประชุมโรงพยาบาลสุราษฎร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้และซักซ้อมความเข้าใจในการปฏิบัติงานการเป็นนายตรวจซังตวงวัด

กรุงเทพมหานครจึงขอเชิญบุคลากรในหน่วยงานของท่านมาเป็นวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการเป็นนายตรวจซังตวงวัดในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายพงศ์ศักดิ์ สุขสันต์)
รองปลัดกรุงเทพมหานคร
ปฏิบัติราชการแทนปลัดกรุงเทพมหานคร

สำนักการคลัง

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

โทร. 0 2621 1517

โทรสาร. 0 2224 1916

กรมการค้าภายใน
เลขรับ 15 668
วันที่ 8 มิ.ย. 2549
เวลา 16.41

เลขรับ 11713
วันที่ 8 มิ.ย. 2549
เวลา 16.55

ห้องรองอธิบดี
(นายทรงกลด อุบลสิงห์)
เลขรับ 3654
วันที่ 15 มิ.ย. 49 เวลา 10.16 น.

ภาคผนวก ค.

หนังสือจัดสัมมนาความรู้ด้านซังตวงวัดของกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

กำหนดการอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมการเป็นนายตรวจซังตวงวัด

วันจันทร์ที่ 17 กรกฎาคม 2549

08.00 – 08.30 น.	ลงทะเบียน
08.30 – 08.45 น.	พิธีเปิดการอบรม
08.45 – 10.15 น.	ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการเป็นนายตรวจซังตวงวัด
10.15 – 10.30 น.	พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องคัม
10.30 – 12.00 น.	ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการเป็นนายตรวจซังตวงวัด (ต่อ)
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 14.30 น.	ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนในการปฏิบัติงานนายตรวจซังตวงวัด
14.30 – 14.45 น.	พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องคัม
14.45 – 16.15 น.	ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนในการปฏิบัติงานนายตรวจซังตวงวัด (ต่อ)
16.15 – 16.30 น.	พิธีปิดการอบรม

บรรณานุกรม

หนังสือ และบทความในหนังสือ

กรีช ตรีกรบุตร . “ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหากรุงเทพมหานคร” . (วิทยานิพนธ์ (ศศ.ม.) มหาวิทยาลัยรามคำแหง) , 2547.

ชำนาญ สีห์โคตร . “ความพร้อมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ” .(สารานิพนธ์ คณะศิลปศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์) , 2548.

ดารารัตน์ พลเศรษฐเลิศ . “ความพร้อมของกรุงเทพมหานครต่อการรับโอนภารกิจในกระบวนการกระจายอำนาจ” . (วิทยานิพนธ์ (ศศ.ม.) มหาวิทยาลัยรามคำแหง) , 2546.

ธงชัย สันติวงษ์ . องค์การ ทฤษฎีและการออกแบบ . กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2538.

นันทวัฒน์ บรมานัน . หลักกฎหมายปกครองเกี่ยวกับบริการสาธารณะ, กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน , 2547.

นัทมน ด้านทอง . “การศึกษาผลการดำเนินงานด้านสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล) ในช่วงถ่ายโอนภารกิจในเขตจังหวัดชลบุรี” . (วิทยานิพนธ์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา) , 2547.

ประยูร กาญจนกุล . คำบรรยายกฎหมายการปกครอง . กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2535.

ลิขิต ชีร์เวคิน . การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท . กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2535.

สมัยญา เทพบุตร . “ทิศทางการพัฒนาจังหวัดไทย” . เครื่องข่งไทย . ฉบับปฐมฤกษ์ , 2549.

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น . คู่มือการปฏิบัติงานด้านการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น . กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี , 2543.

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น . ร่างแผนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น . เอกสารประกอบการสัมมนา . กรุงเทพมหานคร : กรมการปกครอง , 2543.

สมคิด ชูโชติ . “การศึกษาแนวทางการปรับปรุงระบบการบริหารราชการกรุงเทพฯ” . (วิทยานิพนธ์ (ศศ.ม.) มหาวิทยาลัยรามคำแหง) , 2548.

ศักดิ์ชัย หัสมิตร . “การจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา สำนักช่างตวงวัด” . (ภาคนิพนธ์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) , 2548.

ศิริพงษ์ คิดการดี . “ขนาดของชุมชน กับการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา เปรียบเทียบชุมชนเทศบาลสมุทรสงครามเทศบาลตำบลอัมพวาและองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านปรก , ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ” . (วิทยานิพนธ์ (ศ.ม.) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง) , 2548.

อภิชาติ จักรคำป็น . “ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ ต่อการถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร” . (วิทยานิพนธ์ (วท.ม.) มหาวิทยาลัยแม่โจ้) , 2548.

เอกสารอื่น

กรมการคลังภายใน . “ประวัติช่างตวงวัดไทย” . เอกสารเผยแพร่.

นิตยา เงินประเสริฐศรี . “โครงสร้างองค์การและการออกแบบองค์การในศตวรรษที่ 21” . เอกสารประกอบการบรรยาย EPA 17 . (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2549).

พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ . กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช , 2530.

พระราชบัญญัติพัฒนาระบบมาตรฐานวิทยาแห่งชาติ พ.ศ.2540.

พระราชบัญญัติมาตราช่างตวงวัด พ.ศ.2542.

พระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการกรมการคลังภายใน กระทรวงพาณิชย์ พ.ศ.2542.

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545.

พระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549.

เว็บไซต์

กรมการค้าภายใน . www.dit.go.th , 2549.

กรุงเทพมหานคร . www.bangkok.go.th , 2549

องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยกฎหมายชั่งตวงวัด(OIML) . www.oiml.org , 2006.

สัมภาษณ์

กัญชพร อนุญาหงส์ . นักวิชาการสุขาภิบาล 4 . สัมภาษณ์ , 19 ก.พ. 2550.

ประธาน วิชิราพรพุด . นิตกร 7 ว. . สัมภาษณ์ , 21 ก.พ.2550.

สิทธิเดช จวีวรรณ . นักวิชาการคลัง 5 . สัมภาษณ์ , 9 ก.พ.2550.

สุวรรณา กองกาไว . นักวิชาการสุขาภิบาล 3 . สัมภาษณ์ , 19 ก.พ.2550

สุรีย์ วาดเขียน . หัวหน้าฝ่ายสิ่งแวดล้อมสุขาภิบาล สำนักงานเขตตลิ่งชัน . สัมภาษณ์ , 19 ก.พ.2550

ศักดิ์ชัย หัสมินทร์ . นักวิชาการชั่งตวงวัด 8 ว. . สัมภาษณ์ , 20 ก.พ. 2550

อังการ พวงนาค . ผู้อำนวยการส่วนเครื่องชั่ง . สัมภาษณ์ , 19 ก.พ. 2550